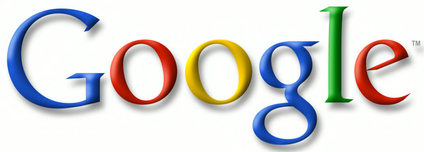
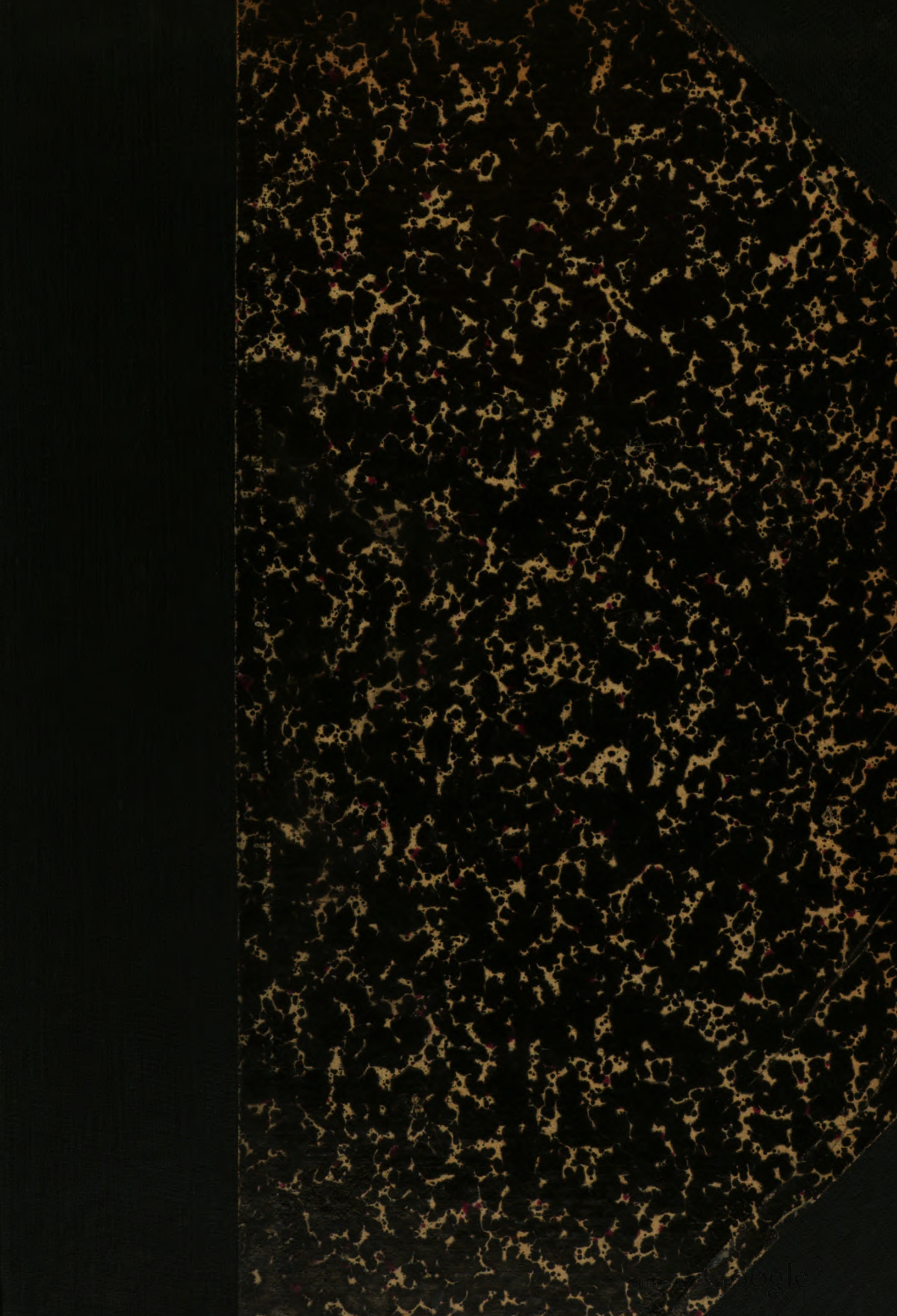

Mededeelingen uit 's Lands Plantentuin N°. XII.

PLANTKUNDIG WOORDENBOEK

VOOR DE

BOOMEN VAN JAVA

MET KORTE AANTEEKENINGEN OVER DE BRUIKBAARHEID VAN HET HOUT

DOOR

S. H. KOORDERS,

Houtvester belast met het onderzoek van de boschboomflora van Java, chef van de 1e afd. van 's Lands Plantentuin.

BATAVIA — 'S GRAVENHAGE
G. KOLFF & Co.
1894

INLEIDING.

In de onderstaande opgave zijn door mij *alleen die namen vermeld, welke door mij in loco genoteerd zijn en waarvan de bijbehoorende latijnsche geslachtsnaam door mij zelf na voorloopige determinatie, hetzij in loco naar levend materiaal, hetzij te Buitenzorg naar mijn herbarium bepaald is.*

Het hier gepubliceerde is dus niet de vrucht van compilatie, maar uitsluitend van eigen onderzoek.

De hier gegeven inlandsch-latijnsche namen zijn door mij geëxtraheerd uit de aanteekeningen, welke zich in mijn te Buitenzorg bewaard herbarium bevinden. Dat herbarium, voorloopig bijna uitsluitend de woudboomen van Java betreffende, bestaat uit bijna 16000 specimina, waarvan elk met een aanteekening betreffende inlandschen naam en groeiplaats, zoomede veelal van andere gegevens als gebruik enz. voorzien is.

Bovendien zijn hier bij nog talrijke losse reis-aanteekeningen, gebruikt, die door mij in loco gemaakt over inlandsch-latijnsche namen zijn gebruikt.

Ik hoop dus er in geslaagd te zijn om de meest belangrijke inlandsche boom-namen van Java hier in botanisch-systematische volgorde te hebben bijeengebracht.

Om de bestaande, algemeen erkende verwarring in de literatuur der inlandsch-latijnsche namen niet nog grooter te maken dan die thans reeds is, heb ik *geen inlandsche namen uit* MIQUEL, FILET VAN EEDEN, *enz. overgenomen.*

Daardoor zullen naar ik mij vlei wel is waar nog vele aanvullingen, maar betrekkelijk weinig verbeteringen noodzakelijk zijn.

Want het zwaartepunt is hier gelegd op de juiste determinatie van het *geslacht*, zoomede op de kennis van de botanische waarde (op den systematischen omvang) van elken vermelden inlandschen naam.

In de hierachter afgedrukte „Nota over de waarde van inlandsche

namen van javaansche boomen" is dit standpunt betreffende de waarde van inlandsche boomnamen nader omschreven.

Niet alleen de op Java wildgroeiende, maar ook de meer algemeen op Java gecultiveerde boomsoorten zijn hier vermeld. Kruiden, lianen en heesters zijn echter niet door mij behandeld.

Aangezien bij al de vermelde namen herbarium is verzameld geworden, kunnen eventueel noodige verbeteringen gemakkelijk later aangebracht worden.

De *soortnamen* zijn hier met opzet *niet* vermeld, 1[e] omdat daarin in vele gevallen bij nauwgezet onderzoek vele veranderingen zouden moeten komen en 2[e] omdat ik niet wilde vooruitloopen op de hieronder geciteerde publicatie van mij met Dr. TH. VALETON. Bij de genus- en familie-namen is verandering zelden noodig

De soortnamen kunnen ten gevolge van de veelal onvolledige beschrijvingen in MIQUEL, HOOKER, enz. alleen nauwkeurig bepaald worden waar men, zooals te Buitenzorg, een uitgebreide bibliotheek en een groot herbarium met vergelijkingsmateriaal te zijner beschikking heeft.

De namen der geslachten en familiën kan men echter bijna altijd met voldoende zekerheid bepalen zonder van andere hulpmiddelen gebruik te maken dan van BENTHAM et HOOKER *Genera plantarum* of een dergelijk boek.

De geslachts- en familie-namen der boomsoorten konden daarom meestal in loco, op reis door mij bepaald worden en de juiste soortnamen alleen bij uitzondering.

Waar eenige soorten van eenzelfde geslacht min of meer constant aan verschillende inlandsche namen beantwoorden, zijn in dit werk de verschillende soorten door de letters A, B, C, enz. aangeduid; bijv. *Albizzia spec. A; Albizzia spec. B; Albizzia spec. C*, enz.

Waar verschillende soorten van een geslacht door de inlanders meestal met elkander verward worden, vindt men achter den genusnaam: *spec. div.* (*species diversae* = verschillende soorten); bijv. „*Ficus spec. div.*" Hier wil dit „*spec. div.*" dan niet zeggen *alle*, maar „*een zeker aantal*" soorten. Zie verder onder *Ficus*.

In de „Bijdragen tot de kennis der boomsoorten van Java" door mij met Dr. TH. VALETON en andere botanici successievelijk uit te geven, waarvan het eerste deel, een tiental families omvattende in dit

jaar verschijnt, en waarvan het tweede deel in manuscript thans bijna gereed is, zijn de op een nauwgezet onderzoek berustende species-namen vermeld. Aangezien echter die species-bepaling veel tijd vordert en aangezien er dientengevolge nog een paar jaren zullen moeten verloopen voordat alle ± 75 families, waartoe de woudboomen van Java behooren, in de „Bijdragen" *soort voor soort* behandeld zijn, heb ik het dienstig geoordeeld reeds thans tot de publicatie van deze inlandsch-latijnsche-geslachts-namen te besluiten. En zulks, omdat ik van oordeel ben — en ieder zal dit wel met mij eens zijn — dat men in de meeste gevallen reeds voldoende dienst van een inlandschen boomnaam gehad heeft, wanneer men met behulp daarvan uit den chaos van javaansche woudboomen met een groote mate van waarschijnlijkheid den naam heeft leeren kennen, van de *familie* of het *geslacht*, waartoe de boom in kwestie behoort.

In de voornoemde, „Bijdragen" worden de inlandsche namen, die hier slechts provisorisch behandeld worden, aan een meer gedetailleerde beschouwing onderworpen.

Zoowel voor details betreffende gebruik van hout, schors, enz. als voor de species-namen wordt de lezer dus naar deze *„Bijdragen"* verwezen. Slechts uiterst beknopt is hier de bruikbaarheid van het hout door mij besproken.

De volgorde, waarin de verschillende woudboomgeslachten hier behandeld worden is dezelfde als op blz. 51—100 in mijn „Sleutel tot de familiën en geslachten der woudboomen van Java" (Separaat afdruk uit dl. 52 van het Natuurk. Tijdschrift van Nederlandsch Indië 1893).

Door onderzoek in loco, vooral in streken, welke door mij nog slechts zeer vluchtig onderzocht zijn, kan men door gebruikmaking van dezen Determinatie-sleutel" de hier gegeven inlandsche namen zonder veel moeite aanvullen en verbeteren.

De *s* achter den inlandschen naam beteekent soendaneesch; de *j.* javaansch; *md.* madoereesch; *ml.* maleisch en *bg.* boegineesch.

Wanneer achter een inlandschen naam geen opgave staat van de residentie of streek, waar die naam in gebruik is, dan mag aangenomen worden, dat die naam niet locaal is, maar voor meer dan eene residentie geldt.

Bij namen, waarachter een *s* staat, beteekent het dan, dat in geheel of in een groot deel van West-Java die namen in gebruik zijn. Bij namen, waarachter *md.* staat, duidt dit aan, dat in het vooral door madoerezen bewoonde deel van Bĕsoeki (Oost-Java) die namen geldig zijn, zonder dat daarin opgesloten ligt, dat zij niet ook in enkele andere streken van Oost-Java waarde zouden hebben. Indien evenwel een *j.* achter een inl. naam staat, zonder verdere vermelding van residentie of afdeeling, dan mag zulks als een bewijs beschouwd worden, dat die naam in het grootste deel van Midden- als van Oost-Java in gebruik is voor één en dezelfde boomspecies.

De bekende indische taalkundige Dr. J. BRANDES te Batavia heeft de door mij hooggewaardeerde welwillendheid gehad, *de schrijfwijze van al de hiervermelde inlandsche namen na te zien en waar dit noodig was te verbeteren.*

In zijn schrijven d°. 22 Maart 1894 deelt mij Dr. J. L. A. BRANDES o. m. het volgende mede betreffende de door hem hier gevolgde spelling en uitspraak der inlandsche namen.

„Met het oog op de uitspraak dient er op te worden gelet, dat ik in mijne transcriptie hier:

de *e* als in „de" weergaf met *ĕ*;

de *e* als in „wel" met *è*; en

de *e* als in de eerste lettergreep van „deze" met *e* (zonder accent); zoo

de *o* als in „pot" met *ò* en

de *o* als in „poten" met *o* (zonder accent).

Tusschen *i* en *ì* en *oe* en *oè* maakte ik geen onderscheid, evenmin tusschen *a* en *à*. Ik achtte dit minder noodzakelijk; trouwens het verschil tusschen *oe* en *oè* kunnen de meeste Hollanders zeker niet hooren.

De *eu*-klank van het madoereesch, die iets anders is en ook anders klinkt dan de soendaneesche *eu*-klank, gaf ik opzettelijk hier niet weer, omdat hij zoo het beste in onze spelling wordt uitgedrukt.

De beide *t* 's en *d* 's van het javaansch en het madoereesch onderscheidde ik door onder de lingualen, die men maakt door de tong tegen het verhemelte te brengen, een punt (1) te plaatsen."

(1) In de »errata-lijst" en in latere »aanvullingen" zal met dit fijne onderscheid geen rekening meer gehouden worden. S. H. K.

De *h* achter *k*, *tj*, *ṭ*, *t* en *p* in madoereesche woorden moet men laten hooren.

kh, *tjh*, *th*, *ṭh* en *ph* zijn andere klanken dan *k*, *tj*, *ṭ*, *t* en *p*; zij beantwoorden aan *g*, *dj*, *ḍ*, *d* en *b* in andere talen; bijv.: *Theumphoeh*, *md.* in het javaansch *Djamboe*. Slechts ten opzichte van de uitspraak van een oorspronkelijke *a* achter een *b* en een *dj* (een oorspronkelijk *w* en een *j*.) ben ik onzeker. Ik weet niet of zij dáár klinkt als javaansche *ă*-klank, dan wel als *eu*. Ik schreef constant *eu*.

De *h* in het soendaasch moet duidelijk worden uitgesproken. Trouwens ik liet haar slechts dáár staan (dit geldt ook de andere talen) waar men haar hoort.

Uit de door u uit het Banjoewangische dialect opgegeven woorden meen ik te moeten opmaken, dat men haar ook dáár aan het begin van een woord uitspreekt; dat zou ouderwetsch zijn, want in het oud-javaansch vindt men haar ook in vele gevallen, daar waar zij etymologisch behoort en klinken moet; nooit of zoo goed als nooit fungeert zij er als stomme *h*."

Aldus Dr. Brandes.

Mijne boven geciteerde nota *over de waarde van inlandsche namen van javaansche woudboomen* luidt aldus:

Over de waarde van inlandsche namen van javaansche woudboomen. (1)

Ieder, die zich de moeite getroost eenige der door Filet, van Eeden, Bischop-Grevelink, e. a. vermelde inlandsche plantennamen in loco aan een onderzoek te onderwerpen, wordt al spoedig getroffen door het groot aantal fouten. Nu eens is de schrijfwijze geheel verkeerd, dan weer wordt bijv. de naam als javaansch vermeld, terwijl die blijkbaar soendaneesch is en daardoor bij navraag in door Javanen bewoonde streken aan geen enkel inlander bekend is. Dan weer zoekt men den inlandschen naam van eene plantensoort geheel te vergeefs,

(1) Teijsmannia dl. 4; 1894 blz. 52—64; korte berichten uit 's Lands Plantentuin, uitgaande van den Directeur der inrichting.

terwijl die soort toch op de plaats van onderzoek aan bijna ieder inlander goed bij name bekend is. Dit geldt vooral javaansche namen. Dan eens weer vindt men den inl. naam van de plantensoort, die men zoekt, in de literatuur vermeld en correct geschreven, doch komt door eenig onderzoek al spoedig tot de conclusie, dat de eigenschappen achter den naam vermeld onmogelijk betrekking kunnen hebben op de plant in kwestie. En al is men dan ook veelal niet in staat te vinden, hoe de latijnsche naam wèl moet zijn, zoo slaagt men er dan meestal reeds na een eenvoudig botanisch onderzoek in, met zekerheid uittemaken, dat de vermelde latijnsche naam onjuist is.

Dit geval komt bij een veelvuldig critisch gebruik van FILET en andere boeken herhaaldelijk voor.

De vraag is nu, hoe het komt, dat het aantal fouten en leemten in die standaardwerken voor inlandsche plantennamen van Ned.-Oost-Indië zoo buitengewoon groot is, waarop bij het aanvullen en verbeteren dier leemten en fouten vooral gelet moet worden, en voorts welke waarde dus in verschillende gevallen aan inlandsche plantennamen van Ned.-Indië toegekend mag worden.

De beantwoording dier vraag is het doel van deze nota.

Wanneer iemand aan een inlander den naam van eene plant vraagt en daarna door determinatie met de Flora van MIQUEL of een ander botanisch werk den latijnschen naam bepaalt, dan kunnen zich daarbij o. m. de volgende gevallen voordoen, waardoor fouten ontstaan:

1° De inlander, die den naam opgeeft, geeft uit gebrek aan plantenkennis of uit onoplettendheid of uit boos opzet een onjuisten naam op;

2° De inlander geeft den juisten naam op, maar deze wordt door gebrek aan taalkennis door den europeeschen vrager geheel verkeerd verstaan of deze wordt goed genoteerd, maar bij de determinatie wordt eene fout gemaakt;

3° De inlander vermeldt een onjuisten naam, deze wordt door gebrek aan taalkennis geheel foutief genoteerd, terwijl tot overmaat van verwarring ook bij de determinatie van den latijnschen naam nog eene fout gemaakt wordt.

Het valt niet moeilijk om in FILET e. a. een groot aantal voorbeelden van deze soort van fouten te vinden.

Uit het bovenstaande blijkt voldoende, hoe *gemakkelijk het dikwijls is om de fouten in de inlandsch-latijnsche namen te vinden, doch hoe uiterst moeilijk het soms is om die fouten te verbeteren.*

Immers hij, die hierin *direct* verbetering wil aanbrengen, moet 1° de inlandsche taal vrij goed verstaan; 2° moet goed kunnen determineeren en 3° moet tevens geassisteerd worden door kundige inlanders. Op de laatste voorwaarde wordt hier nog speciaal de aandacht gevestigd, omdat niet zelden ten onrechte gemeend wordt, dat elk inlander tevens een goed plantenkenner is. Van de onjuistheid dezer bij velen gangbare meening heb ik mij herhaaldelijk kunnen overtuigen, zoowel op Java als op Sumatra.

Voor hem, die ook *indirect* wil bijdragen om de kennis der inlandsche plantennamen te vermeerderen, zijn de moeilijkheden echter niet zoo groot.

Daartoe is het slechts noodig, dat hij geassisteerd wordt door een paar kundige inlandsche plantenkenners, de inlandsche taal vrij goed machtig is en herbarium kan aanleggen. Wanneer dat herbarium voorzien van duidelijke etiketten, waarop de inlandsche naam (en zoo mogelijk ook eene beknopte aanteekening omtrent het gebruik) vermeld staat, opgezonden wordt aan een botanicus of aan eene botanische instelling (b. v. aan 's Lands Plantentuin te Buitenzorg), dan zal door dat herbarium de latijnsche naam met juistheid bepaald kunnen worden en dus de mogelijkheid geboren zijn om bestaande fouten in de literatuur te verbeteren.

Niet sterk genoeg kan deze methode aanbevolen worden, vooral aan hen, die zooals beheerders van cultuurondernemingen, ambtenaren bij het Boschwezen en het Binnenlandsch Bestuur en anderen, die door hun werkkring in de binnenlanden bijzonder goed in de gelegenheid zijn om zulk herbarium te verzamelen.

De moeite en kosten zijn zeer gering en de resultaten in verhouding voor wetenschap en praktijk zeer belangrijk.

Het eenvoudig noteeren van inlandsche namen zonder bewaren van herbarium heeft slechts weinig waarde, wanneer het niet geschiedt door iemand, die goed op de hoogte is van determineeren, en die daarbij eene vrij groote bibliotheek te zijner beschikking heeft.

Lange lijsten van inlandsche plantennamen zonder door *nieuwe*

determinatie gevonden of gecontroleerde latijnsche namen, hebben dan ook meestal zeer weinig waarde.

Twee of drie gedroogde takken, elk met nauwkeurigen inlandschen naam voorzien en opgezonden aan eene botanische instelling, hebben oneindig meer waarde dan lange lijsten van honderden inlandsche namen, waarbij òf de latijnsche namen geheel ontbreken òf waar die namen zonder critiek uit Filet e. a. overgenomen zijn.

Hierop kan niet sterk genoeg de aandacht gevestigd worden.

Over de waarde van inlandsche plantennamen, over de punten, waarop men bij noteeren er van moet letten, zoomede over de schrijfwijze is in de literatuur nogal een en ander te vinden. Men zie bijv. vooral Veth (P. J.) in „Sumatra-expeditie van 1877" en in zijn „Java"; Scheffer (Dr.) in Natuurk. Tijdschr. v. Ned.-Indië; Berkhout (A. H.) in Tijdschr. v. Nijv. en Landb. van N. I.; Greshoff (Dr. M.), de Wolff van Westerrode, de Clerq, e. a. in Teysmannia; Kurz (S.) in Preliminary Report of the Forest Flora of British Burma; Brandis (Dr. D.) in Forest Flora of Br. India; Gamble (I. S.) in Manual of Indian timbers; Filet (G. I.) in de inleiding van zijn Plantkundig woordenboek van N. I. en in het Natuurk. Tijdschr. van Ned.-Indië; Junghuhn in zijn „Java".

In geen dezer verhandelingen is echter dit onderwerp met die mate van uitvoerigheid behandeld, welke het alleszins verdient. Trouwens alleen in de geciteerde stukken van Veth en Scheffer is het onderwerp gedetailleerd, in bijna al de andere publicaties werd de *waarde* der inlandsche namen meer terloops behandeld.

Daarom kan eene meer volledige bespreking der factoren, die de waarde van inlandsche plantennamen bepalen, eenig nut hebben; vooral voor hen, die in de gelegenheid zijn om de kennis er van door locale onderzoekingen te vermeerderen; zoomede voor hen, die door de praktijk gedwongen zijn, zich bij de aanduiding van planten alleen van de inlandsche namen te bedienen.

De inlandsche namen op Java zijn bijna uitsluitend òf *soendaneesch* (*s.*) òf *javaansch* (*j.*) òf *madoereesch* (*md*). De eerste in West-Java, de beide laatste in Midden- en Oost-Java. In zeer enkele streken, bijna alleen aan strandplaatsen, hebben sommige plaatsen ook nog

een *maleischen* (*ml*) of *boegineeschen* (1) (*bg*.) naam, die verschillend is van den *jav.*, *soend.* of *mad.* naam. Aangezien deze namen echter afkomstig zijn van eene bevolking, die door haar werkkring meer in visschen dan in boomen belangstelt, hebben deze maleische en boegineesche namen op *Java* — niet buiten Java — meestal slechts weinig waarde.

De madoereesche namen zijn veelal ook slechts van geringe waarde, doordat de meeste Madoereezen op Java immigranten zijn, die van boomsoorten zeer slecht op de hoogte zijn. Dit gemis aan kennis komt vooral sterk uit in de bergbosschen van Bĕsoeki, aangezien de flora dáár voor een groot deel uit plantensoorten bestaat, die op Madoera ontbreken, en die dus uit den aard der zaak aan den Madoerees onbekend zijn.

De javaansche namen, inzonderheid die van weinig bewoonde streken van Midden-Java, zijn daarentegen niet zelden van zeer veel waarde, al doet ook volgens mijne ervaring de Javaan ten opzichte van den Soendanees in het algemeen onder in de kennis van plantennamen.

De Soendanees geeft niet zelden de bewijzen, dat hij uitstekend weet te classificeeren.

In het algemeen kan dus de volgende schaal voor de waarde der inlandsche plantennamen op Java aangenomen worden: allereerst de soendaneesche, dan de javaansche, dan de madoereesche en eindelijk de maleische en boegineesche namen.

Bij het noteeren der inlandsche namen moet men zeer scherp toeluisteren; anders zijn fouten onvermijdelijk. Dit moge uit de volgende voorbeelden blijken: *Sogå*, *j.* beantwoordt in de res. Samarang aan *Peltophorum ferrugineum* Bth., terwijl in diezelfde residentie met den naam *Såkå*, *j.* steeds *Saraca indica* L. aangeduid wordt en terwijl *Saga*, *j.* in Pĕkalongan de naam is voor *Adenanthera microsperma* T. et B.

Waroe, *j. s. ml.* is de vaste inlandsche naam voor eenige *Hibiscus*-soorten, (familie der *Malvaceae*,) terwijl de naam *Wĕroe*, *j.* steeds aan *Albizzia procera* Benth. (familie *Leguminosae*) beantwoordt.

(1) In enkele stranddorpen van Bĕsoeki bijv. Tratas en Poegĕr, waar boegineesche nederzettingen zijn.

Tjĕmpăgă, *j.* heet in Banjoewangi eene dáár veelvuldig voor bruggenbouw gebezigde houtsoort, welke van een *Meliacaea* afkomstig is (n.l. van een *Dysoxylum* soort); daarentegen dragen verschillende *Magnoliaceae* van de geslachten *Michelia* en *Talauma* aldaar den naam *Tjĕmpăkă*, *j.;* met of zonder achtervoegsels; bijv. *Tjĕmpăkă-djaj*, *j.*, *Tjempăkă-kĕmbang*, *j.*, *Tjĕmpăkă-găndă*, *j.* of ook *Tjĕmpăkă*, *j.* alleen.

Alvorens men den naam noteert is het voorzichtig zich dezen eenige malen duidelijk te doen zeggen en na het opschrijven is het aantebevelen om, indien daartoe gelegenheid bestaat, den geschreven naam aan een „geletterden" inlander ter verbetering te geven.

Voorts moet men er op acht geven of het woord *Kajoe*, *j.* of *Kadjĕng*, *j.*; *Kadjoe*, *md.* of *Ki*, *s.*; dat door de inlanders niet zelden vóór een boomnaam genoemd wordt, er steeds bij genoemd of soms weggelaten wordt. Hierbij is nog met het volgende rekening te houden.

Het woord *Ki* dat men vóór sommige soendaneesche boomnamen zal vinden, beteekent soms „Boom" of „Hout" en beantwoordt dan aan het javaansche woord *Kajoe* of *Kadjĕng* aan het madoereesche *Kadjoe* soendaneesche *Kaj*. Soms heeft het echter de beteekenis van „gelijkende op". Als voorbeeld voor de laatste beteekenis diene *Ki-tjĕmara*, *s.;* dat wil zeggen gelijkende op den *Tjĕmara*, *s.* Met eerstgenoemden naam wordt in sommige streken van de Preanger de veel op *Tjĕmara*, *s.* (*Casuarina*) gelijkende *Podocarpus cupressina* Linn. aangeduid. In samenstellingen als *Ki-òraj*, s. (slangen-boom); *Ki-mĕrak*, *s.*; *Ki-tĕmbaga*, *s.* (koper-boom); *Ki-ĕndog*, *s.* (eier-boom), *Ki-poèk*, *s.* (duistere boom) *Ki-bima*, *s.* enz. heeft echter *Ki* min of meer de beteekenis „boom."

Bij het al of niet vermelden van de woorden „Ki", „Kadjoe", „Kaj" „Kajoe" en „Kadjĕng" (hoog-javaansch van Kajoe) hebben wij ons zonder uitzondering eenvoudigheidshalve aan de spreekwijze van den inlander gehouden.

Het woord *Pohon*, dat men in Filet en andere boeken soms vóór z. g. javaansche namen vindt, is, zooals bekend is, het maleische woord voor boom, en kan nooit in echt javaansche, soendaneesche of madoereesche namen voorkomen. Namen in de literatuur, waarin het

woord *Pohon* als voorvoegsel van echt-javaansche plantennamen voorkomt, mogen daarom als minder juist gewantrouwd worden. Zulke foutieve namen vindt men o. a. in Filet onder no. 7015,7017 en 7023.

Bij het vragen der inlandsche namen kan het gebeuren, dat enkele der inlandsche gidsen het niet met elkander eens zijn over den naam. In dat geval doet men wèl òf door de verschillende opgegeven namen te noteeren en daarbij een vraagteeken te plaatsen òf alleen één der inlandsche namen, die den vrager het meest juist voorkomt. In het laatste geval plaatst men er echter ook een vraagteeken voor.

Blijkt het den vrager, dat dezelfde plantensoort door dezelfde inlanders nu eens met dezen dan weder met genen naam wordt aangeduid, dan is het raadzaam om die namen niet te noteeren, maar op de etikette slechts te schrijven: „*zonder vasten inlandschen naam*", „*inlandsche naam onzeker*," of iets dergelijks.

Waar men door herhaald vragen zekerheid gekregen heeft, dat dezelfde plantenspecies door bijna alle inlanders der onderzochte streek constant met dezelfde namen aangeduid wordt, verdient het aanbeveling daarvan op de etikette speciaal melding te maken; bijv. „*inl. naam zeer constant*".

Het is vooral deze categorie van inlandsche namen, die voor praktijk en wetenschap veel waarde heeft.

Sommige boomen zijn aan de inlanders van geheel Java, behoudens kleine dialect-verschillen, onder een en denzelfden naam bekend; bijv. *Djati*, *s. j.* en *Djatè. md.* (*Tectona grandis* Linn. f.), *Pilang*, *s. j.* en *Pèlang*, *md.* (*Acacia leucophloea* Willd); *Plasa*, *s. md.* en *Plåså* *j.* (*Butea frondosa* Rxb.); *Waroe*, *ml. s. j.* en *Baroe*, *md.* (*Hibiscus spec*); *Sĕmpoe*, *j.*, *Sĕmpoer*, *s.* en *Sòmpòr*, *md.* (*Dillenia pentagyna* Rxb). Bij cultuurboomen komt deze gelijkheid in naam veelvuldiger voor dan bij woudboomen. Voor deze laatste is het bijna regel, dat de naam in verschillende streken van Java verschillend is. Een paar voorbeelden mogen hier nog een plaats vinden. *Bischofia javanica* Bl. heet in West-Java *Gadòk*, s. en in Midden- en Oost-Java *Gĕntoengan*, j. of *Gintoengan*, *j.*

Artocarpus Blumei Tréc. heet in West-Java *Teureup*, *s.* in Midden-Java *Bĕndå* *j.* of *Bĕnda*, *j.* en in Oost-Java *Kokap*, md.

Kleinhovia hospita KORTH. heet in West-Java *Tangkòlò*, *s.*, in Midden-Java *Kĕtimângâ*, *j.* of *Kĕtimaha*, *j.* of *Timâhâ j.* of *Kĕtimâhă*, *j.* in Oost-Java *Mangar*, *md.*, terwijl het gevlekte hout van dezen boom, omdat het gevlekt is, over geheel Java evenals dat van andere soorten onder den naam *Pèlèt*, *j. s. md.* bekend is.

Er zijn echter ook gevallen, waarin *twee tot geheel verschillende families* behoorende boomsoorten aan de inlanders van verschillende streken *onder denzelfden naam bekend* zijn. Dit blijkt o.a. uit de twee volgende voorbeelden:

1° *Commersonia echinata* FORST. is een kleine boom met zoo eigenaardig slangvormig gekromde takken, dat de inlanders van sommige streken, o.a. bij Palaboehan in de Zuid-Preanger, dezen daarom den naam *Ki-òraj*, *s.* (= slangen-boom) geven. Die naam beantwoordt in de Zuid-Preanger voor zoover ons bekend is aan geen enkele andere boomsoort. Nu is in Z. W. Bantĕn de naam *Ki-òraj*, *s.* wèl aan de inlanders bekend, maar geldt dáár voor eene geheel andere boomsoort n.l. voor *Hibiscus grewiaefolius* HASSK., terwijl *Commersonia* aldaar onder een anderen naam bekend is.

2° *Myrica javanica* BL is een boom, welke in sommige streken (o.a. op het Idjèn-plateau in Banjoewangi) aan de inlanders geheel bij name onbekend is, niettegenstaande die soort daar op de hooge bergtoppen voorkomt. In enkele streken werden mij echter namen opgegeven; b.v. op den G. Praoe-Dièng *Woeroe-kĕtèk*, *j.*; op den G. Mĕrbaboe *Mangkòhan*, *j.* en op den G. Sĕndârâ *Pitjisan*, *j.* Onder den laatsten naam is de boom o.a. aan bijna elk inlander der bergdorpen van den Sĕndârâ goed bekend. Op het Midangan-gebergte bij Pringâmbâ in de afd. Bandjarnègara der res. Banjoemas groeit evenwel eene boomsoort, n.l. *Nauclea lanceolata* BLUME, welke aldaar aan de inlanders algemeen bekend is onder denzelfden naam *Pitjisan*, *j.* terwijl diezelfde *Nauclea*-soort in diezelfde afdeeling op den G. Kapal, zoomede bij Soerdjâ op den G. Praoe constant *Pitjis*, *j.* geheeten wordt. Deze *Nauclea* draagt in bijna geheel West-Java den vasten naam *Angrit*, *s.*, terwijl in eenige streken van Midden-Java door ons o.a. nog de volgende namen genoteerd werden: *Poendoengan j.*, *?Bandĕngan*, *j.* en *Klĕpoe-pasir*, *j.*

De naam *Pitjisan*, *j.* beantwoordt dus in Banjoemas en Bagĕlèn-Kĕḍoe aan twee geheel verschillende boomsoorten, waarvan de eene tot de familie der *Myricaceae*, de andere tot die der *Rubiaceae* behoort.

Er is nog eene categorie van inlandsche namen, waarbij een groot aantal verschillende boomsoorten, van zeer verschillende familiën en geslachten een en denzelfden inlandschen naam dragen, hetzij in verschillende, hetzij in dezelfde streken. Zulke namen hebben natuurlijk in de praktijk veelal slechts weinig waarde, omdat men meestal niet weten kan aan welken wetenschappelijken naam zulk een inl. naam beantwoordt. Tot dergelijke onzekere inl. namen behooren o. a. *Brasan*, *j.*, *Ki-mèong*, *s.*, *Kidang*, *j.*, *Sapi*. *j.;* enz.

Namen als deze kunnen echter locaal voor het opsporen van eene plantensoort soms toch nog eenig nut hebben. Het is dan echter vóór alles noodzakelijk, dat men nauwkeurig weet, dat de bewuste naam indertijd in *dezelfde streek*, waar men zelf onderzoekt, door een goed onderzoeker genoteerd is geworden.

Gevallen, waarin geen enkele, zelfs geen der „botanisch” meest ontwikkelde inlanders der onderzochte streek een naam voor eene inheemsche plantensoort weet, zijn niet zoo zeldzaam als veelal gemeend wordt. Zelfs met enkele hooge woudboomen is dit op Java het geval. Hiervan heb ik mij op mijne verschillende reizen door dit eiland herhaaldelijk kunnen overtuigen. Als voorbeelden hiervan kunnen o. m. verschillende soorten van *Symplocos*, *Agapetes* (*Vaccinium*), *Eurya*, *Pittosporum*, *Diospyros* en van andere woudboomen-geslachten genoemd worden.

Tot deze rubriek behooren vooral vele boomsoorten der hoog gelegen bosschen en der bergtopwouden, zoomede eenige meer zeldzame boomsoorten der lagere streken.

Hierbij moet echter vermeld worden, dat niet zelden dezelfde boomspecies, die in de eene streek van Java aan alle inlanders geheel bij name onbekend is, in eene andere streek onder een meer of minder vasten naam aan de meeste inlanders bekend is. Talrijke voorbeelden zou ik hiervoor kunnen aanvoeren. Slechts een paar mogen hier genoemd worden.

Gordonia excelsa Bl. is een fraaie, hooge boom, die aan de inlan-

ders van de Preanger bij name vrij algemeen bekend is onder den naam *Ki-mandjĕl*, *s.* Diezelfde boomsoort nu is door mij onlangs op het Raoeng-Idjèn-gebergte in Bĕsoeki in de wouden aangetroffen, terwijl dáár geen enkel der door mij ondervraagde inlanders („boomkundige" Madoereezen) een naam voor die boomsoort wist.

Pisonia excelsa Bl., de z. g. „vogelvangende boom", welke in vele streken van Java voorkomt, is op de meeste plaatsen aan de inlanders goed bij name bekend en draagt dan o. m. de volgende, wel verschillend klinkende, doch in beteekenis gelijkluidende namen: *Kajoe-gĕdang*, *j.*; *Kădjeng-pisang*, *j.*; *Ki-tjaoe*, *s.*; *Kadjoe-kĕdeung*, *md.*; *Arès*, *j.* — En toch vond ik die boomsoort ook op plaatsen, waar zelfs geen enkele inlandsche plantenkenner mij daarvoor een naam kon opgeven. Dit was bijv. het geval bij Pantjoer in de bergbosschen van Bĕsoeki en bij Karangasĕm in de djatibosschen van Grobogan (Samarang).

Horsfieldia aculeata Miq. is een zeer gemakkelijk herkenbare boom, die door mij zoowel in West- als Oost-Java aangetroffen is. In West-Java is die boom aan bijna elk goed bij name bekend, terwijl geen der mij op het Idjèn-plateau in Bĕsoeki vergezellende inlanders den naam er voor kon opgeven; en dit niettegenstaande deze boomsoort aldaar zeer algemeen voorkomt.

Reevesia Wallichi R. Br. is eene door mij in de Preanger gevonden, zeer zeldzame boomsoort, die aldaar aan geen enkel inlander bij name bekend is.

In sommige gevallen beantwoordt een inlandsche naam op Java uitsluitend aan *één enkele boomspecies* bijv. *Ki-hiang*, *s.*; of *Wĕroe*, *j.* (*Albizzia procera* Bth.) *Rasamala*, *s.*, of *Mala*, *s.* (*Altingia excelsa* Noronha); *Djati*, *j. s.* (*Tectona grandis* L. F.) In sommige gevallen geldt echter één enkele inlandsche naam voor 2 of meer soorten van een *geslacht*; ja er zijn gevallen, waarin zelfs één inlandsche naam aan een groot aantal (maar zelden aan alle) soorten van eene *familie* beantwoordt. Met andere woorden, soms zijn het species-, soms geslacht- en soms min of meer familie-namen.

Zoo worden vele, maar niet alle, soorten van het geslacht *Quercus* door de inlanders aangeduid met den naam *Pasang*, *s. j.* of *Kasung*,

md., waarbij dan nog voor enkele bijzonder kenmerkende soorten soms nog een tweede naam, een soort-naam, geplaatst wordt, bijv. *Pasang-kajang*, *s.*, *Pasang-bòdas*, *s.*, *Pasang-beureum*, *s.*, enz. Daarbij zijn dan echter de bijgevoegde „soort-namen" meestal zeer onzeker en slechts van locale waarde.

Waar de inlandsche namen aan een nog omvangrijker, een nog abstracter begrip dan een geslacht (genus), namelijk min of meer aan eene familie (ordo) beantwoordt, daar hebben in de meeste gevallen de bijgevoegde inlandsche „soortnamen" nog minder waarde voor de praktijk, terwijl er dan veelal ook een groot aantal boomsoorten van andere familiën door de inlanders nog onder denzelfden inlandschen „familie" naam worden samengevat. Het laatste is niet te verwonderen, wanneer men er slechts op let, dat de botanici voor de classificatie der planten bijna uitsluitend op den bouw van bloem, vrucht en zaad letten, terwijl de inlander in vele gevallen vooral ook op eigenschappen let, welke voor de wetenschappelijke classificatie van geen belang zijn: o. a. al of niet voorkomen van luchtwortels, een blauwgrijsachtig waas op de onderzijde der bladeren, enz.

Tot toelichting nog de volgende voorbeelden.

1ᵉ In de Preanger beantwoordt de naam *Kiara*, *s*, aan een groot aantal soorten van het geslacht *Ficus* en wel aan de meeste soorten van het ondergeslacht *Urostigma;* bijna alle reusachtige boomen met luchtwortels en vijgvruchten. De verschillende soorten worden door de inlanders aangeduid door achtervoegsels als *Kiara-gĕde*, *s.*, *Kiara-djingkang*, *s.*, enz. Nu heet echter de *Ficus* (*Urostigma*) *elastica* L., niet zooals men zou mogen verwachten *Kiara-karèt*, *s.*, maar eenvoudig *Karèt*, *s.*, terwijl bovendien een zeer groot aantal *Ficus*-soorten (o. a. alle zonder luchtwortels) niet door *Kiara*, *s*, maar door geheel andere namen, bijv. *Kòndang*, *s.*, *Bisòrò*, *s.*, *Hamèrang*, *s.*, worden aangeduid.

2ᵉ Een veelvuldig op Java gekweekte boomvormige *Anonacaea* (*Anona squamosa* L.) wordt door de inlanders van sommige streken als een *Nangka*, *s. ml.* of *Nångkå*, *j.*, beschouwd en *Nangka-blanda*, *s.*, *Nångkå-låndå*, *j.*, genoemd, terwijl eenige soorten van het tot de familie der *Urticaceae* (onderfamilie *Artocarpeae*) behoorende geslacht *Artocarpus* eveneens met den inlandschen „geslachtsnaam" *Nångkå*, *j. s.* of *Nangka*, s., ml. aangeduid worden.

3e Terwijl een groot aantal *Eugenia*-soorten (vooral van de sectie *Jambosa*) door den inlander met den „geslachtsnaam" *Djamboe, s. j.* aangeduid worden, rekenen zij ook een tot een geheel andere plantenfamilie behoorende boomsoort n.l. niet een *Myrtacaea* maar een *Anacardiacaea*: *Anacardium occidentale L.* eveneens tot het „geslacht" *Djamboe, j. s.* en noemen die boomsoort *Djamboe-monjèt, s*, of *Djamboe-mete, j.*

4e In de Preanger groeien een zeer groot aantal boomsoorten, welke de inlanders met den gemeenschappelijken „familie"-naam *Hoeroe, s.*, aanduiden; b. v. *Hoeroe-pajòng, s.*, *Hoeroe-tèdja, s.*, *Hoeroe-mèntèk, s.*, *Hoeroe-kònèng, s.*, *Hoeroe-hiris, s.*, *Hoeroe-djanitri, s.*, *Hoeroe, s.*, alleen, enz. Nu behooren wel de meeste *Hoeroe, s.*, genoemde boomen tot eenzelfde familie, n. l. tot de *Lauraceae*, maar enkele behooren tot geheel andere familiën. Zoo worden o. a. de volgende tot andere familiën behooren boomen door inlanders veelal onder den familie-naam „*Hoeroe*" samengevat: *Elaeocarpus obtusus* Bl., *Elaeocarpus dentatus* Reinw., *Acer laurinum* Hassk. enkele *Myristica*-soorten, enz. En zulks vooral om de blauwgrijsachtige kleur der bladonderzijde en eenige verdere overeenkomst in habitus met sommige „echte" Hoeroe-soorten. Omgekeerd zijn er „echte" Hoeroe-soorten, *Lauraceae*, welke door de inlanders door namen worden aangeduid, waarin men het woord „Hoeroe" te vergeefs zoekt; zoo o. a. de volgende *Lauraceae*: *Ki-lèmok s.*, *Ki-pèdĕs, s.*, *Ki-sèrèh, s.*, *Ki-amis, s.*, alle soorten der familie *Lauraceae*.

Hier zij nog aangestipt, dat het Midden- en Oost-Java gebruikelijke woord *Woeroe, j.*, eene nog ruimer beteekenis heeft dan *Hoeroe, s.*, en wel in dien zin, dat door de Javanan een nog grooter aantal niet tot de *Lauraceae* behoorende boomsoorten daartoe gerekend worden; o. a. enkele *Sapindaceae Myristicaceae*, *Pittosporaceae*, *Elaeocarpaceae*, enz.

Alhoewel in den regel voor de praktijk en voor den handel in het bijzonder de kennis der inlandsche namen boven die der latijnsche namen sneller en beter tot het doel voert dan gene.

Het volgende voorbeeld moge dit ophelderen.

Lagerstroemia speciosa Pers. (*L. Flos-Reginae* Roxb.) is een naam, die aan alle technische boschambtenaren zoowel in Britsch-Indië als op Java, bekend is. Met behulp van dien naam zal het mogelijk zijn

zich bij die ambtenaren inlichtingen omtrent houtprijzen, groeiplaats, enz. dier boomsoort te verschaffen, terwijl zulks bij gebruik der inlandsche namen alleen, groote bezwaren zou opleveren; want de inlandsche namen dezer soort verschillen niet alleen in Britsch-Indië en Java, maar ook zoodanig voor West- en Oost-Java, dat het allicht mogelijk zou zijn, dat ten onrechte op het ontbreken der gevraagde boomsoort zou geconcludeerd worden. Immers de inlandsche namen voor deze soort zijn n.l. in West-Java *Boengoer*, s.; in Midden- en een deel van Oost-Java *Woengoe*, j. en in Bĕsoeki in Oost-Java: *Kĕtangi*, md.; terwijl die van Britsch-Indië (volgens GAMBLE) zijn: *Jarul*, *Ajhar*, *Bolashari*, *Challa*, *Adamboe*, *Taman*, *Mota-bondara*, *Kamaung*, *Pymma*, *Murute*, enz. — alle inlandsche namen voor een en dezelfde boomsoort.

In het algemeen heeft echter eene nauwkeurige kennis der inlandsche plantennamen niet alleen voor de praktijk, maar ook voor de wetenschap zeer hooge waarde. Want door de kennis daarvan is men in staat gesteld om zich eene bepaalde plantensoort in korten tijd door de tusschenkomst van inlanders te verschaffen; terwijl het opsporen dierzelfde soort in tropische bosschen, die niet zelden uit 300—400 boomsoorten bestaan, zonder de kennis van den inlandschen naam in vele gevallen uiterst kostbaar en tijdroovend zou zijn; ja soms zelfs praktisch onuitvoerbaar zou blijken.

Uit ervaring kan ik hiervoor het volgende voorbeeld aanvoeren. Langen tijd had ik te vergeefs gezocht naar eene zeldzame boomsoort, welke door BLUME in West-Java gevonden was en dáár volgens hem *Hiroeng*, s. zou heeten. Door nu in verschillende streken van de Preanger aan de inlanders te vragen of er dáár ook een boom *Hiroeng*, s. genaamd, aan hen bekend was, slaagde ik er eindelijk in door de voorlichting van de inlanders om van diezelfde boomsoort *Nyssa sessiliflora* HOOK. F. eenige volwassen exemplaren te vinden. Zonder dien inlandschen naam was mij hoogstwaarschijnlijk die boom nog onbekend gebleven, aangezien hij in blad, stam, kroon, schors en takken opvallend op talrijke andere javaansche boomen gelijkt en daarbij betrekkelijk zeldzaam is.

Een groot voordeel van de meeste inlandsche namen boven de

latijnsche ligt daarin, dat zij niet veranderen, terwijl dit tengevolge van den voortgang der studie van de rangschikking der planten voor de wetenschappelijke namen dikwijls wel het geval is. Welke houtsoort men bijv. bedoelt met *Rasamala*, s. kan in West-Java niet twijfelachtig zijn, aangezien dáár (1) slechts ééne enkele boomsoort is, die aan de inlanders steeds onder dien naam bekend is geweest en wel onder dienzelfden naam bekend zal blijven, terwijl in den loop der tijden de latijnsche naam veranderd is. Vroeger bijv. in de Flora van MIQUEL heette de boom *Liquidambar Altingiana* BLUME, terwijl thans, o.a. in HOOKER Flora of British India die soort *Altingia excelsa* NORONHA heet.

De boomsoort, die aan bijna elk inlander in Midden-Java onder den onveranderlijken naam *Pilang*, j. bekend is, is door de botanici in den loop der tijden onder een groot aantal namen beschreven bijv. als *Mimosa alba* ROTTL.; *Mimosa leucophloea* ROXB.; *Acacia arcuata* DÉCAISNE; *Acacia alba* WILLD. En thans heet die boom bijv. in HOOKER Fl. Br. Ind.: *Acacia leucophloea* WILLD.

Resumeerende blijkt dus:

1° de inlandsche plantennamen op Java hebben in vele gevallen zeer groote waarde; evenwel moet men om teleurstellingen en vergissingen in het gebruik te vermijden, daarbij de grootste voorzichtigheid (zie boven onder *Pitjisan*, j.) in acht nemen en er daarbij in de allereerste plaats op letten, voor *welke streek* van Java, zoomede *door wien* de naam geldig verklaard is.

2° de niet-botanicus kan zeer veel bijdragen om orde te scheppen in de bestaande verwarring der inlandsche namen in Indië en wel door aan 's Lands Plantentuin te Buitenzorg of 's Rijks Herbarium te Leiden herbarium (vooral bloem- en vruchtdragende takken) op te zenden, waarbij zich eene etikette bevindt met den nauwkeurig (zoo mogelijk met javaansche letters) geschreven inlandschen naam.

---

(1) Door A. G. VORDERMAN werd onlangs aan 's Lands Plantentuin te Buitenzorg van Madoera herbarium van een plant toegezonden, die aldaar *Rasamala*, md. zou heeten en die mij bleek een *Ficus* soort te zijn.

AANVULLING EN VERBETERING VAN HET HIER GEPUBLICEERDE OVER INLANDSCHE NAMEN EN OVER HET GEBRUIK VAN HET HOUT.

Ten dienste van de beheerders van landbouwondernemingen en van ambtenaren, die dikwijls in de gelegenheid zijn om door gebruik van locaal voorkomende houtsoorten vele uitgaven te besparen zijn hier gegevens vermeld betreffende de geschiktheid van het *hout* voor huisbouw, meubels, enz.

Ook deze gegevens zijn niet vermengd met de daarover in andere werken gepubliceerde gegevens, zelfs niet met die van het in vele opzichten uitnemende werk over de „Houtsoorten van Nederlandsch Oost-Indië" van den Directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, den Heer F. W. VAN EEDEN.

Dit is door mij gedaan, niet uit geringschatting van de waarde der daarin bevatte mededeelingen, maar uitsluitend om ook in dit opzicht mij in deze publicatie *uitsluitend te houden aan datgene, wat mij persoonlijk in loco door kundige inlanders en ervaren europeanen is medegedeeld geworden of wat mij door eigen ervaring juist is gebleken* betreffend de groote duurzaamheid van deze of de geringe duurzaamheid van gene soort.

Dit gedeelte van het werk vereischt de meeste verbeteringen en aanvullingen.

Toch heb ik gemeend de gegevens betreffende het *gebruik van het hout*, hoe beknopt ook, niet te mogen weglaten.

Uitvoeriger en naar ik hoop beter gegevens zal de lezer later vinden in de bovengeciteerde „Bijdragen tot de kennis der boomsoorten van Java."

Het hier gepubliceerde draagt slechts een voorloopig karakter en moet als een handleiding beschouwd worden om te komen tot de kennis der inlandsche namen en het gebruik van de javaansche boomen; zoomede als een gids om zich met of zonder de hulp van mijn „sleutel tot de familiën en geslachten der woudboomen van Java" terecht te kunnen vinden in de *Bijdragen tot de kennis der boomsoorten van Java* van K. en V.; bij welk boek door het gemis van determinatie-sleutels het opzoeken van een boomsoort niet zelden moeilijkheden kan opleveren.

De door voortgezet onderzoek en door kritiek noodig gebleken aanvullingen en verbeteringen zullen zoodanig gedrukt worden, dat men die „aanvullingen" telkens op de wit gelaten ruimte onder elk nummer of onder elke familie kan opplakken.

Het papier dier „aanvullingen" zal daarom slechts aan éène zijde en met zeer kleine letters gedrukt worden. Hierdoor wordt naar ik meen de bruikbaarheid van het boek verhoogd. Zulks temeer, aangezien de uitgevers, de Heeren KOLFF & Co., deze „aanvullingen" tegen zeer lagen prijs beschikbaar zullen stellen.

Nog zij het mij vergund hier een woord van hartelijken dank uittespreken aan allen, die mij bij mijn onderzoek hulp verleend hebben; inzonderheid aan velen mijner collega's, aan vele ambtenaren van Binnenlandsch Bestuur en aan talrijke beheerders van particuliere landbouwondernemingen in Java's binnenlanden.

En ten slotte zij hier de wensch geuit, dat de gebruiker van dit „Plantkundig woordenboek" evenveel nut moge hebben als ik er moeite en tijd aan besteed heb.

Buitenzorg, 20 April 1894. S. H. KOORDERS.

INHOUD.

Bladz.

DE BOOMEN VAN JAVA GERANGSCHIKT VOLGENS DE NATUURLIJKE FAMILIËN.

1* DILLENIACEAE. (1)

1. WORMIA ROXB.

Wormia spec. — *Ki-sègèl*, s. in geheel West-Java. — *Drègèl*, s. bij Tjilatjap in Banjoemas. — Beide vaste namen. Alleen in Midden- en West-Java.

Hout bruikbaar voor huisbouw.

2. DILLENIA LINN.

Dillenia spec. A. — *Sĕmpoe*, j.; *Sòmpòr*, md.; *Sĕmpoer*, s.

Dillenia spec. B. — *Sĕmpoer-batoe*, s.; *Sĕmpoer-tjai*, s. — In Pĕkalongan soms *Sĕmpoe*, j.; bij Tjandiroeboeh in Samarang *Simpòl*, j. — De madoereesche naam *Sèmpòl*, md. wordt aan een andere boomsoort gegeven.

Dillenia spec. C. — *Djoenti*, j. s. bij Tòmò in Soemĕdang (Preanger) en bij Margasari in Tĕgal.

Hout van deze 3 soorten zeer hard; hoogst zelden voor huisbouw gebezigd. Wellicht bruikbaar voor pakkisten.

3* MAGNOLIACEAE.

3. TALAUMA JUSS.

Talauma spec. div. — *Tjĕmpākā-gāndā*, j. in Midden-Java. — *Tjĕmpākā-kĕmbang*, j. in Banjoewangi. — *Nòna-leuweung*,

(1) De vet gedrukte nummers vóór de namen der geslachten en familien zijn gewone volgnummers.

s. in Zuid-Djampang (Preanger). — In sommige streken van Java de inl. naam onbekend.

Hout onbruikbaar.

4. **MICHELIA** LINN.

Michelia spec. div. — *Manglit*, s.; *Tjĕmpaka*, s.; *Tjĕmpaka-leuweung*, s.; *Mangli*, j.; *Tjĕmpåkå-djai*, j.; *Tjĕmpòkòh-manglèh*, md.; *Kĕmpheung*, md.; *Manglèh*, md.; *Kĕmpheung-tjheuèh*, md.; *Kajoe-kĕmbang*, j.; *Kadjoe-kĕmpheung*, md.; *Rĕsiki*, j.; *Kantil-alas*, j. (*Kantil-wånå*, j.) — Soms ook *Baròs*, j.; bij voorbeeld op den Goenoeng Wilis in Madioen.

Hout van al deze soorten bijzonder duurzaam sterk en fraai; en soms in zeer groote afmetingen te krijgen. Voor huisbouw en meubels zeer gezocht.

5. **MANGLIETIA** BL.

Manglietia spec. — *Baròs*, s. j. — Dikwijls ook *Manglit*, s. — In Midden-Java niet zelden zonder inlandschen naam; dáár soms tot *Woeroe*, j. gerekend.

Hout bijzonder duurzaam en fraai en in groote afmetingen te krijgen. In West-Java voor huisbouw en meubels gezocht. In Midden-Java de deugdzame eigenschappen weinig bekend.

6. **CULTUURBOOMEN:**

Michelia spec. A. — *Tjĕmpåkå-poetih*, j.; *Tjĕmpakah-pòtèh*, md.; *Tjĕmpaka-bòdas*, s. — In Banjoewangi *Pĕtjaripoetih*, j. —

Hout als soort B.

Michelia spec. B. — *Tjĕmpaka*, s. ml.; *Tjĕmpaka-koening*, s.; *Pĕtjari-koening*, j. of *Lòtjari*, j. in Banjoewangi; *Kantil*, j. in Samarang. *Kĕmpheung-kheunhing*, md. bij Soembĕrwaroe in Bĕsoeki.

Hout voor pakkisten bruikbaar, doch zelden gekapt aangezien de bloemen zeer gezocht zijn.

7* ANONACEAE.

7. STELECHOCARPUS Bl.

Stelechocarpus spec. — *Boerahòl*, s.; *Kĕpĕl*, j. in Midden-Java. De naam *Kĕpĕl*, j. beantwoordt in Zuid-West.-Bĕsoeki bij Poeger aan *Cynometra ramiflora* L.

Hout misschien bruikbaar voor pakkisten.

8. CANANGA Bl.

Cananga spec. — *Kananga*, s.; *Kĕnangah*, md.; *Kĕnăngă*, j. — *Wăngsă*, j. in Banjoewangi. — *Sĕkra*, j. of *Kĕmbang*, of bij Paré in Kĕḍiri. — Bij Tjilatjap: *Kadjĕng-sĕkar*, j.

Hout voor pakkisten.

9. POLYALTHIA Bl. (*Guattaria*).

Polyalthia spec. div. — *Kalak*, md. j. — Meestal nog met een „soort"-naam er achter; b. v.: *Kalak-babal*, j.; *Kalak-gĕḍang*, j. in Banjoewangi; *Kalak-prit*, j. en *Kalak-koenjit*, j. bij Tjilatjap.

Hout van enkele soorten voor pakkisten misschien bruikbaar.

10. SACCOPETALUM Benn.

Saccopetalum spec. — *Djanglòt*, j. — Determinatie nog onzeker.

Hout voor lansstelen gezocht; niet in groote afmetingen te krijgen.

11. ANONACEAE spec. div. — òf geheel zonder inlandschen naam; òf *Kalak*, j. md. òf door zeer locale en onvaste namen aangeduid; b. v.: *Ki-saoehoen*, s. en ? *Ki-pĕdĕs*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger; *Noemi*, md. bij Pantjoer in de bergstreken van Bĕsoeki. — Die namen gelden nu eens voor één, dan weer voor meer soorten van dezelfde of verschillende geslachten.

12. CULTUURBOOMEN:

Anona L.

Hout van alle 3 soorten onbruikbaar.

Anona spec. A. — *Nångkå-låndå*, j.; *Nångkå-landi*, j.; *Nangka-blanda*, s.; *Swirswak*, ml. (in enkele kustplaatsen); *Zuurzak*, holl.

Anona spec. B. — *Sirikåjå*, j.; *Srikåjå*, j.; *Sirikaja*, ml. — In N. O. Bĕsoeki *Sarkadjeuh*, md.

Anona spec. C. — *Mloewå* j.; *Nòna*, s.; *Boewah-nòna*, s.; *Moelwå*, j.

Cananga spec. — Waarschijnlijk slechts een variëteit met sterkriekende bloemen van de bovenvermelde *Cananga*-soort.

Hout voor pakkisten; maar bloemen zeer gezocht en daarom moeilijk te krijgen.

13* CAPPARIDACEAE.

13. **CAPPARIS** Linn. (*Niebuhria*).

Hout van beide soorten onbruikbaar.

Capparis spec. div. — *Klèdoeng*, j.; *Klèthoeng* md.

Capparis spec. — *Kĕntjoeran*, j. in Poegĕr (Bĕsoeki).

14. **CRATAEVA** Linn.

Crataeva spec. — *Baroendaj*, s. in Zuid-Preanger bij Palaboehan.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

15* BIXACEAE.

15. **SCOLOPIA** Schreb.

Scolopia spec. — Meestal zonder inl. zonder naam; soms wel eens

? Roekĕm, j. s. genoemd. Bij Tjilatjap: ? *Kĕmandèn*, j.

Hout onbruikbaar.

16. FLACOURTIA COMM.

Flacouirta spec. 1 v. 2 — *Roekĕm*, j. s. md; *Koepa-landak*, s. of *Kòpò-landak*, s. in enkele streken van den Preanger.

Hout veel voor rijststampers gebezigd; zeer hard; maar in kleine afmetingen.

Flacourtia spec. — *Saradan*, j. in Oost-Madioen; *Bogòh*, j. in Midden-Samarang. Locaal vaste namen.

Hout onbruikbaar.

Bennetia MIQ.; **Xylosma** FORST en **Bergsmia** BL.: Inlandsche namen onbekend.

17. PANGIUM REINW.

Pangium spec. — *Pitjoeng*, s. de boom en *Kloewak*, s. de vruchten en zaden — *Poetjoeng*, j. in Midden-Java de boom en *Kloewak*, j. de zaden en vruchten. — *Pakĕm*, j. de boom en *Kloewĕg*, j. de zaden en vruchten in Banjoewangi.

Hout voor pakkisten bruikbaar; doch niet uitgeloogd vergiftig.

18. TARAKTOGENOS HASSK.

Taraktogenos spec. — *Kandar-loetoeng*, s. of *Ki-loetoeng*, s. in Zuid-Preanger en Zuid-Bantĕn.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

19. CULTUURBOOMEN:

Flacourtia spec. — *Lobi-lobi*, ml. in de Kota-Batavia.

Hout onbruikbaar.

Bixa spec. — *Kĕsoembă-kling*, j.; *Kĕsoembă*, j.; *Glinggĕm*, j.; *Kĕsoemba-kling*, ml. — In Banjoewangi *Gĕloegă* j. of *Gloegă*, j.

Hout onbruikbaar.

20* PITTOSPORACEAE.

20. **PITTOSPORUM** BANKS.

Pittosporum spec. — *Ki-hòndjè*, s. — In Midden- en Oost-Java òf zonder inl. naam òf met zeer locale namen. Veelal door de inlanders met andere boomsoorten verward. Op den G. Sĕndårå in Bagĕlèn en bij Pringåmbå in Banjoemas *Tjòmbrangan*, j., een naam, die dezelfde beteekenis heeft als *Ki-hòndjè*, s. daar *Tjòmbrang* gelijk is aan *Hòndjè*.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar

Pittosporum spec. — ? *Kalang-mangkheuh*, md. bij Pantjoer in de afd. Panaroekan van Bĕsoeki.

Hout onbruikbaar.

21* POLYGALACEAE.

21. **XANTHOPHYLLUM** RXB.

Xanthophyllum spec. 1 v. 2 — *Ki-ĕndòg*, s. — In Midden- en Oost-Java de inl. namen zeer onzeker of zeer locaal.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

22* HYPERICACEAE.

22. **CRATOXYLON** BL. (*Tridesmis*).

Cratoxylon spec. A. — *Maròng*, j. of *Maròn*, j. in Banjoemas. — In Samarang inl. naam onbekend. — *Rĕmoeng-boetoen*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — Bij

Tjilatjap in Zuid-Banjoemas *Ampĕt*, j.; deze naam zeer locaal.

Hout bruikbaar voor huisbouw.

Cratoxylon spec. — *Ki-rĕmĕng*, s. of *Harĕmĕng*, s. In Midden-Java echter meestal door de inlanders met andere boomsoorten verward; en de namen zeer locaal. — Bij Pingåmbå in Oost-Banjoemas evenals de vorige soort *Maròng*, j.

Hout misschien bruikbaar voor pakkisten.

23* GUTTIFERAE.

23. **GARCINIA** Linn.

Hout van de grootste dezer soorten misschien voor pakkisten of huisbouw bruikbaar.

Garcinia spec. A. — *Tjeuri*, s.; soms ook? *Ki-tjeuri*, s.; constant in geheel West-Java. In vele streken van Midden-Java (Samarang, Banjoemas) *Kĕmĕdjing*, j. — In Banjoewangi: *Wadoeng*, j. — In sommige deelen van Midden-Java zonder inl. naam.

Garcinia spec B. — *Manggoe*, s.; *Manggis*, j.; *Manggistan*, ml.

Garcinia spec. C. — *Moendoe*, j. *Moendoe* s., in Midden- en West-Java. — *Moendĕr*, j. in Banjoewangi. — *Glĕdòg-pantò*, s. in Preanger en Banten.

Garcinia spec. div. — *Manggoe-leuweung*, s.; *Glĕdòg-pantò*, s.

24. **OCHROCARPUS** Thouars (*Calysaccion*).

Ochrocarpus spec. — *Kapoerantjak* of *Njamploeng-laki*, bg. (?j.) aan Zuid-kust Banjoewangi.

Hout? duurzaam.

25. CALOPHYLLUM Linn.

Calophyllum spec. A. — *Njamploeng*, s. j.; vaste aan de meeste inlanders bekende naam. — *Kapoerantjak*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas.

Hout bijzonder duurzaam; zeer fraai; voor huis- en scheeps-bouw en meubels; wel in zware, maar niet in lange afmetingen te krijgen.

Calophyllum spec. B. — Bij Tjilatjap *Tjĕngal*, j.; weinig verspreide en slechts aan enkele inlanders bekende soort. — Inl. naam locaal, elders voor andere boomsoorten geldend.

Hout locaal voor huisbouw om duurzaamheid geroemd.

Calophyllum spec. C. — Bij Tjilatjap *Slatri*, j. — Locaal vaste naam. Elders door mij niet gevonden.

Hout locaal om de duurzaamheid voor huisbouw geroemd.

Calophyllum spec. D. — ? *Sĕtri* j. bij Kĕḍoengdjati in Samarang. Naam zeer locaal.

Hout ? duurzaam.

Calophyllum spec. div. — De berg bewonende soorten meestal zonder inl. naam of met vaak wisselende zeer locale namen. Een der het strand bewonende soorten bij Palaboehan in Zuid-Preanger: *Kapoerantjang*, s.

Hout ? onbruikbaar.

26. CULTUURBOOMEN:

MESUA Linn.

Mesua spec. — *Năgăsari*, j.; *Nagasari*, s. ml. — In sommige streken hebben een paar *Eugenia*- soorten ook dezen naam.

Hout onbruikbaar; bijzonder hard.

27* TERNSTROEMIACEAE.

27. TERNSTROEMIA LINN.

Ternstroemia spec. 2 v. ? 3. — Inl. namen òf weinig bekend en zeer locaal òf geheel onbekend; echter van één soort bij Pantjoer in Bĕsoeki de inl. naam zeer vast, namelijk: *Nangpĕnangan*, md.

Hout voor pakkisten bruikbaar.

28. EURYA THUNB.

Hout van al de javaansche soorten onbruikbaar.

Eurya spec. div. — Inl. namen òf alleen van zeer locale òf geheel zonder waarde. Deze soorten door de inlanders vaak met andere species verward. — Op G. Sĕṇḍårå in Kĕḍoe en bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas: *Sadan*, j.

29. ADINANDRA JACK.

Adinandra spec. — Inl. namen òf onbekend òf zeer locaal en onbetrouwbaar.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar.

30. SAURAUJA WILLD.

Hout onbruikbaar.

Saurauja spec. div. — In West-Java worden alle soorten constant *Ki-lèhò*, s. genoemd; daarbij komt dan veelal een soortsnaam achter het woord; bijv. *Ki-lèhò-badak*, s.; *Ki-lèhò-beureum*, s.; *Ki-lèho-boeloe*, s. — In bijna geheel Midden-Java zijn enkele der meer algemeen voorkomende soorten aan de inlanders onder den naam *Oembĕl-oembĕlan*, j. bekend; terwijl de zeldzamere soorten dáár meestal òf zeer locale of in het geheel geen inl. namen hebben. — In enkele deelen van Midden-Java zijn voor één of meer *Saurauja*-soorten o. m. een der volgende namen in gebruik: *Tjoewoet*, j. in de bergstreken van Oost-Madioen. — In Oost-Java bij Pantjoer (in Bĕsoeki)

heet een der soorten *Boeloe*, md. terwijl dáár een paar andere soorten aan de inlanders niet bij name bekend zijn.

31. **PYRENARIA** Bl.

Pyrenaria spec. 2. — Zonder inl. naam; zoowel in West- als in Midden-Java.

Hout onbruikbaar.

32. **SCHIMA** Reinw.

Duurzaam bouwhout.

Schima spec. (*Schima Noronhae* Reinw.) — *Poespa*, s. — Een paar variëteiten worden in enkele streken van de Preanger nog als volgt aangeduid: *Poespa-beureum*, s.; *Poespa-bòdas*, s.; *Poespa-mèrang*, s.

33. **GORDONIA** Ellis (*Polyspora*).

Gordonia spec. (*G. excelsà*, Blume et *G. integerrima* T. et B.) — In Oost-Java bij Pantjoer (Běsoeki) aan de inlanders geheel onbekend. In West-Java soms met *Poespa*, s. verward; soms door een afzonderlijken localen naam aangeduid; bijv.: *Hoeroe-kĕmandjĕl*, s. of *Ki-mandjĕl*, s. bij *Takòka* in Djampang- wètan (Preanger).

Duurzaam? bouwhout.

34. **CAMELLIA** Linn. (*Calpandria*).

Camellia spec. — Zonder inl. naam op de mij bekende standplaatsen in de Preanger.

Hout onbruikbaar.

35. **CULTUURBOOMEN:**

Camellia (*Thea*) **spec.** — *Tèh*, s j. — De *Assam-thee-boom.*

Hout alleen voor wandelstokken bruikbaar.

36* DIPTEROCARPACEAE.

Al deze soorten met hout, dat voor pakkisten en misschien ook voor huisbouw bruikbaar is.

36. DIPTEROCARPUS BL.

Dipterocarpus spec. div. — *Plalar*, j.; *Klalar*, j. *Palahlar*, s. in West- en Midden-Java. — In Z. W. Banten soms *Parahlar*, s.; doch meestal *Palahlar*, s. — Op den G. Moeriå in Djapårå :? *Dĕrmålå*, j.

37. VATICA LINN.

Vatica spec. — *Tjĕngal*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara; zeer locale naam. Elders andere boomen zóó genoemd.

38. DOONA THW.

Doona spec. — Inl. naam en boom op Java mij nog niet bekend.

39* MALVACEAE.

39. HIBISCUS LINN.

De *Waroe*, waarvan de schors bij voorkeur voor touwslagerij gebezigd wordt, heeft bijzonder deugdzaam hout dat o. a. voor geweerladen bruikbaar is, doch niet in groote afmetingen te krijgen; de soort A levert verder bruikbaar klein bouwhout; doch het hout van de beide andere soorten is onbruikbaar.

Hibiscus spec. div. (met uitzondering van 2 soorten) *Waroe*, j. s. of *Beuroeh*, md., waarbij dan voor twee der soorten een soortsnaam komt, die locaal nogal varieert. Voor de derde soort: *de Waroe*, waarvan vooral touw gemaakt wordt, is veelal alleen het woord *Waroe* in gebruik. Deze laatste soort heet in Midden-Java vaak *Waroe-lĕngis*, j.; in Bĕsoeki *Beuroe-kòpè*, md.; bij Tjilatjap *Waroe-lengå* j. en bij Pringåmbå in Oost-Java *Waroe-*

rangkang, j. — De andere soorten worden dikwijls met een der hieronder volgende namen aangeduid:

Hibiscus spec. A. — *Waroe-goenoeng*, j.; *Waroe-pajoeng*, j. of *Waroe-sòngsòng*, j. in Samarang, Pĕkalongan, enz. — *Tisoek*, j. of *Tisoek-tĕmbago*, s. in de geheele Preanger. — Bij Pringåmbå in Oost-Java: *Waroe-dĕjmboet*, j. In Bantĕn *Tèsoek*, s.

Hibiscus spec. B. — *Waroe-gòmbòng*, j. en *Waroe-kòpèh*, j. in Midden-Java; soms ook wel eens? *Waroe-lĕngis*, j. In Oost-Java *Beuroe-kheutjheu*, md. — Misschien behoort hiertoe *Waroe-rangkang*, j. van Tjilatjap.

Hibiscus spec. C. — *Ki-òraj*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara. Met dezen naam in de Preanger een andere boomsoort aangeduid. — In Midden-Java meestal zonder inl. naam; bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas *Waroe-gĕli*, j.

40. THESPESIA CORR.

Thespesia spec. — *Waroe-lòt*, j. in Banjoewangi. — In Bantĕn nu eens met *Hernandia sonora* L verward, dan weer bij name geheel onbekend. — Soms bijv. bij Tjilatjap evenals een der *Hibiscus*-soorten *Waroe-laoet*, s. genoemd.

41. BOMBAX LINN.

Bombax spec. 2 — *Dangdeur*, s.; *Randoe-agoeng*, j.; *Randoe-leuweung*, s.; *Dangdeur-leuweung*, s.; *Randoe-alas*, j.; *Randoe-wånå*, j. — Een dezer namen aan de meeste inlanders bekend en alle zeer constant.

Hout voor pakkisten; in reusachtige afmetingen te krijgen.

42. DURIO LINN.?

Durio spec. — *Doerèn*, j. s.; *Kadoe*, s. in de Preanger; *Doerian*, ml. in Batavia. — In Banjoewangi heet een geheel andere boomsoort constant *Kadoe*, j. of *Kĕdoe*, j. (zie hieronder *Sideroxylon*).

Hout bruikbaar voor huisbouw, mits uitgeloogd.

43. **NEESIA** BL.

Neesia spec. — *Bĕngang*, s. — Zeer constante naam.

Hout voor pakkisten.

44. **CULTUURBOOMEN:**

Hibiscus spec. — *Kĕmbang-spatoe*, s. j. ml. — Meestal slechts een heester; zelden een boomheester.

Hout onbruikbaar.

45* STERCULIACEAE.

45. **STERCULIA** BL.

Hout van al deze soorten voor pakkisten. Vaak in zeer groote afmetingen te krijgen.

Sterculia spec. A. — *Kĕpoeh*, j.; *Kĕpòh*, j. s. in geheel Java aan bijna elk inlander bekend. — In Bĕsoeki: *Kloempang*, md.

Sterculia spec. B. — *Woenoeng*, j.; *Moenoeng*, j.; *Wining*, j. Bijna geheel Midden- en Oost-Java; — *Binèng*, md. in Bĕsoeki. — *Binòng*, s. of *Beurih*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger; — *Tòngtòlòk*, s. bij Soemĕdang in Oost-Preanger. — De Namen *Woenoeng*, j; en *Wining*, j. zijn het meest algemeen. — De vruchten, soms ook de boom zelf, heeten in Midden-Java o. a. in Banjoemas en Samarang: *Sriwil*, j. of *Sriwil-iwil-iwil*, j. — Niet zelden met *Winòng*, j. (*Tetrameles*) verward.

Sterculia spec. C. — *Antap* j.; *Hantap*, s.; *Tjhĕphoek*, md. — In Banjoewangi echter *Talĕs*, j. of *Talĕsan*, j. geheeten, even als elders in vele streken van Java een *Colocasia* soort.

Sterculia spec. D. — *Hantap-heulang*, s. in Preanger. — *Dòk*, j. bij Soebah in Pĕkalongan. — *Kalòng*, j. of *Kalongan*,

j., evenals de volgende soort, in bijna geheel Oost- en Midden-Java.

Sterculia spec. E. — Inl. namen veelal als de vorige; niet zelden geheel onbekend of zeer locaal. In Bantĕn op den G. Poelasari: *Hantap-dapoeng*, s. of alleen *Hantap*, s. genoemd. In Zuid Bĕsoeki evenals soort D constant *Kalòng* j. geheeten.

De meeste verschillende soorten van *Sterculia* zijn bij de inlanders onder geheel verschillende namen bekend. Een drietal soorten (C, D, E) worden met een gemeenschappelijken naam *Hantap*, s. aangeduid; daarbij komt dan een soortsnaam, die veelal locaal varieert b. v. *Hantap-heulang*, s.; *Hantap-dapoeng*, s. — Volgens Dr. BOORSMA zijn de zaden van een of meer dezer *Sterculia*-soorten in den inlandschen medicijnhandel als zoete *Prănă-djiwă*-pitten bekend, terwijl de bittere (? echte) *Prănă-djiwă*, j. de vruchten van *Euchresta Horsfieldii* BENN. zijn.

46. TARRIETIA BL.

Tarrietia spec. 1. v. 2. — *Galoempit*, s.; *Ki-mèòng*, s.; of *Ki-matjan*, s. bij Palaboehan aan Zuidkust Preanger. Namen zeer locaal en van weinig waarde. Elders op Java vooral een *Terminalia* soort *Galoempit*, j. of *Kloempit*, j. geheeten. In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara: *Ki-mèòng*, s. of *Ki-pòlèng*, s.

Hout voor pakkisten.

47. HERITIERA AIT.

Heritiera spec. — *Balang-pasir*, j. bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki. — Bij Tjilatjap in Banjoemas en in Z. W. Bantĕn soms *Doengoen*, s. j. geheeten; dáár echter evenals elders veelal aan de inlanders weinig bekend en met andere soorten verward. In Zuid-Preanger soms *Tjĕrlang-laoet*, s. geheeten.

Hout voor pakkisten.

48. **TETRADIA** BROWN. — Inl. naam en boom aan mij nog onbekend. Zeer zeldzame boom.

49. **REEVESIA** BROWN.

Reevesia spec. — Inl. naam op de eenige mij bekende groeiplaats bij Tjigèntèng in het distr. Tjisondari (Preanger) onbekènd.

50. **KLEINHOVIA** LINN.

Kleinhovia spec. — *Timåhă*, j.; *Kĕtimåhå*, j.; *Kĕtimångå*, j.; *Timångå*, j.; — *Kĕtimaha*, s. j. in Preanger en Westelijk deel van Midden-Java. — *Tangkòlò*, s.; of *Tangkèlè*, s. in Z. W. Bantĕn en Zuid-Preanger. — *Kĕtimâ*, j. bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki. — *Mangar*, md. in West-Bĕsoeki. — Het gevlekte hout van dezen boom heet, evenals dat van enkele andere boomsoorten *Pèlèt*, j. s. md.

Hout voor pakkisten en wellicht ook voor snijwerk. Het gevlekte hout buitengewoon gezocht voor krisscheden en lansstelen.

51. **PTEROSPERMUM** SCHREB.

Pterospermum spec. A. en B.? — *Bajoer*, s. j. constant in geheel West-Java; zoomede in de residentiën Bĕsoeki en Pråbålinggå. — *Badjoer*, md. in Bĕsoeki. — *Walang*, j.; of *Wadang*, j. in Madioen, Djapårå en Samarang. — *Wajoe*, j. in Zuid-Banjoemas en Pĕkalongan. — Op den G. Galoenggoeng in de Preanger *Tjajoer*, s.

Hout duurzaam en sterk. In lange afmetingen en in nogal groote hoeveelheden te krijgen.

Pterospermum spec. C. — *Tjĕrlang*, s. constant in geheel West-Java. — *Balang*, j. of *Walang*, in Samarang en

---

De in Natuurk. Tijdschr. v. Ned. Indië l. c. genoemde *Sterculiaceae*-geslachten *Helicteres* en *Abroma* zijn op Java alleen door heesters of kleine boomheesters vertegenwoordigd.

Zuid-Bĕsoeki. Ook wel eens *Wadang*, j. geheeten; b. v. in Samarang.

Hout duurzaam; doch zelden in voldoende afmetingen.

52. **MELOCHIA** LINN. (*Visenia*).

Melochia spec. — *Bintinoe*, s. in geheel West-Java constant. — *Sĕnoe*, j. in geheel Midden-Java en *Wisnoe*, j. in geheel Bĕsoeki. — *Bisnòh*, md. in Panaroekan (Bĕsoeki).

Hout onbruikbaar.

53. **COMMERSONIA** FORST.

Commersonia spec. — *Ki-òraj* s. bij Takòka en Palaboean in de Preanger. — *Ki-tjareuh*, s. of *Handèòng*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara. — In Banjoemas en Pĕkalongan aan de inlanders niet onder een vasten naam bekend. In de eerste residentie soms *Blĕntjòng*, j. geheeten. Deze naam echter zeer locaal (bij Tjilatjap) en van weinig waarde.

Hout onbruikbaar.

54. **CULTUURBOOMEN:**

Guazuma spec. — *Djati-blanda*, ml. s.; *Djati-lĕndĕ*, j.; *Djati-landi*, j.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar; voor kruitfabricatie gezocht.

55* TILIACEAE.

(excl. ELAEOCARPACEAE).

55. **PENTACE** HASSK.

Pentace spec. — *Sigeung*, s. in Z. W. Bantĕn en Zuid-Preanger. — Soms in de Preanger b.v. bij Palaboehan: ? *Ki-sindoek*, s. of *Ki-mèòng*, s. — Laatstgenoemde namen

onzeker (zie boven) en locaal; de eerstgenoemde echter vrij constant.

Hout voor pakkisten.

56. GREWIA LINN.

Grewia spec. div. — De verschillende soorten van dit geslacht worden door de inlanders veelal met elkander verward; slechts met een drietal soorten is dit minder het geval; n.l. *Oeris-oerisan*, j.; *Talòk*, j.; en *Dĕloewak*, j. of *Dròwak*, s.

Behalve ééne soort. de echte *Talòk*, j. van Samarang, welke hout levert, dat vooral voor stelen van bijlen gezocht is, schijnen de javaansche Grewia-soorten slechts weinig bruikbaar hout te leveren. Misschien is het hout van soort B nog bruikbaar voor pakkisten.

Grewia spec. A. — *Oeris-oerian*, j. in geheel Midden-Java. — Namen in West-Java echter locaal of onzeker.

Grewia spec. B. — *Dĕloewak*, j.; *Dloewang*, j.; *Dloewak*, j.; *Dròwak*, s — Geheel Java. Echter heet *Broussonetia* in Kĕdiri ook *Dloewang*, j.

Grewia spec. 3 (C, D en E.) — *Talòk*, s. j. md.; — *Tanglòk*, md. Hierbij zijn in Noord-Banjoewangi nog achtervoegsels in gebruik ter aanduiding van andere soorten; b. v. *Talòk-kapòr*, md.; *Talòk-bĕngkòh*, md. — De naam *Talòk*, j. in Samarang geldt echter constant voor één enkele soort.

Grewia spec. F. — *Tangkeudjoengan*, md. — Ook de voorgaande soorten soms aldus genoemd.

57. COLUMBIA PERS.

Columbia spec. — *Sampòra*, s. constant in de Zuid-Preanger. — In Z. W. Bantĕn *Sampòra*, s. of *Djaloepang*, s. genoemd.

Hout voor pakkisten.

Diplofractum, DESF. (zie Natuurk. Tijdschr. l. c.) is op Java waarschijnlijk slechts door een heester, niet door een boomsoort vertegenwoordigd.

58. TRICHOSPERMUM BL.

Trichospermum spec. — *Dòlòg*, s. j. in geheel West-Java en bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas. — Inl. naam zeer constant.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar; schors zeer gezocht voor touw.

59. SCHOUTENIA, KORTH.

Schoutenia spec. A. — *Harikoekoen*, s. en *Walikoekoen*, j. zeer vaste namen. — In West-Běsoeki *Kòkòn*, md. — Een variëteit dezer soort heet in Samarang bij Kědoeng-djati *Landji*, j. — In Pěkalongan bij Soebah heet de boom, zoowel *Walikoekoen*, j. als *Landji*, j. — In Banjoewangi soms ook *Likoekoen*, j.

Hout duurzaam; bijzonder gezocht voor karrenboomen, lansstelen en stelen van bijlen. Niet in groote afmetingen te krijgen.

Schoutenia spec. B. — Meestal *Sindoek*, j.; soms ook *Walikoekoen*, j. genaamd bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas. Door mij alleen op deze standplaats gevonden.

Hout locaal voor huisbouw zeer geroemd.

60* ELAEOCARPACEAE.

60. ECHINOCARPUS BLUME.

Echinocarpus spec. — *Bělěkětèbèh*, s. of *Boeloe-noenggoel*, s. in de Preanger een vaste naam; eveneens is voor Běsoeki *Kěsòmpheuh*, md. of ? *Kěsompheuh-kling*, md. een vaste naam. De laatste naam wordt echter elders op Java vooral aan *Bixa Orellana* L. gegeven.

Hout voor pakkisten.

61. ELAEOCARPUS BL. (*Acronodia*, *Monoceras*).

Hout van al deze soorten, behalve van soort G, welke te klein is, voor pakkisten bruikbaar.

Elaeocarpus spec. div. — Slechts een viertal javaansche *Elaeocarpus*- soorten worden op Java met vaste of nogal vaste inl. namen aangeduid; namelijk. *Rĕdjâsâ*, j.; *Djanitri*, of *Ganitri*, j.; *Katoelampak*, s.; of *Talilampak*, j.; en *Kĕmĕsoe*, j. of *Kĕmĕsòh*, md. van Bĕsoeki. Van de overige *E.*-soorten worden velen niet zelden door de inlanders met andere boomsoorten verward; terwijl sommigen nu eens *Ganitri*, j; of *Djanitri*, s. (soms ook ? *Glitri*, md.) of *Slètrèh*, md. dan weer met de namen *Katoelampak*, s. of *Talilampak*, j. worden aangeduid. De soorten met aan de onderzijde blauwgrijs-gekleurde bladeren (zooals *E. obtusus* BL., *E. dentatus* REINWT), zoomede enkele anderen (zooals *E. Acronodia* BL.) worden zoowel door de Soendaneezen als Javanen tot de soorten van *Woeroe*, j. of *Hoeroe*, s. gerekend. Namen als *Hoeroe-djanitri*, s; en *Hoeroe-kòdja*, s. behooren b. v. tot deze categorie. — De naam *Hawoean*, s. of *Hahawoean*, s. wordt in enkele streken van de Preanger aan een paar *Elaeocarpus*-soorten gegeven. — Er zijn verscheidene E.-soorten, vooral die der hoogere bergstreken, waarvoor de inlanders òf geen naam weten òf alleen zeer locale en onzekere namen hebben.

Elaeocarpus spec. A. — *Rĕdjâsâ*, j.

Elaeocarpus spec. B. — *Djanitri*, s. j.; *Ganitri*, s. j.

Elaeocarpus spec. C. — *Kĕmĕsoe*, j.; *Kĕmĕsoh*, md. in Bĕsoeki constant. — In Kĕḍiri *Mĕsoe*, j.

Elaeocarpus spec. D. — *Katoelampak*, s.; *Talilampak*, j.

Elaeocarpus spec. E. — *Angkoep-angkoep*, j. bij Tjilatjap. Deze soort heeft een stam, die op steltwortels staat.

Elaeocarpus spec. F. — *Ki-òraj*, j. Deze oorspronkelijk soendaneesche naam wordt bij Tjilatjap constant aan een *Elaeocarpus* soort en niet zooals in de Preanger aan *Commersonia spec.* gegeven.

Elaeocarpus spec. G. (*Acronodia*) — Meestal zonder inlandschen naam, zoo bijv. op den G. Oengaran en op de meeste bergen in West-Java. — Op den G. Gĕdé bij Tjibòdas soms *Djanitri*, s. genoemd. — Soms tot *Woeroe*, j. of *Hoeroe*, s. gerekend.

Elaeocarpus spec. H. — *Handoel*, j. in Banjoewangi; locale naam.

62* GERANIACEAE.

62. AVERRHOA L.

. Hout van beide soorten onbruikbaar.

Averrhoa spec. A. — *Blimbing*, j.; *Phlimphing*, md.; *Tjalintjing*, s. In Samarang bij Kĕdoeng-djati: *Blimbing-alas*, j.; *Blimbing-lingir*, j. bij Poegĕr in Bĕsoeki.

Averrhoa spec. B — *Blimbing-woelweh*, j. in Midden-Java. — In N. O. Bĕsoeki *Phlimping-boeloe*, md. — In Pĕkalongan heet bij Plèlèn de soort A. steeds *Blimgbing-alas*, j. en deze soort B: *Blimbing-woeloeh*, j. — In Djampangkoelon heet deze soort B.: *Tjalintjing*, s. en de soort A.: *Blimbing*, s. — Bij Tjĕmara in Z. W. Bantĕn heet soort B: *Tjalintjing-woelĕt*, s.

63. CULTUURBOOMEN:

Averrhoa spec. A. (var.) — *Blimbing-manis*, j. ml.; *Phlimphing-manès*, md.; *Tjalintjing-manis*, s.

Hout onbruikbaar.

64* RUTACEAE.

64. **EVODIA** FORST. (*Philagonia*).

Hout dezer soorten misschien voor pakkisten bruikbaar.

Evodia spec. — *Sampang*, j. in Banjoewangi. — *Ki-sampang*, s. in Preanger. — Op G. Slamat in Tĕgal *Tĕmpajang*, j. of *Sĕmpajang*, j.

Evodia spec. — *Hawal*, j. of *Awal*, j. in Banjoewangi; *Abeul*, md. bij Sĕmpòlan in Bĕsoeki.

Evodia spec. — Soms *Sampang*, j. md. geheeten; soms zonder of met onzekeren inlandschen naam; bijv. *Loh-kheureung* md. bij Pantjoer in Bĕsoeki; terwijl elders in Bĕsoeki laatstgenoemde naam met een klein dialect-verschil vrij constant aan een *Alstonia*-soort gegeven wordt.

Evodia (*Philagonia*) **spec.** — *Ki-bajawak*, s. in Zuid-Preanger; — *Mĕnjawak*, j. bij Pringåmbå in Banjoemas; — *Tjĕmbawak*, j. in Banjoewangi.

65. **ZANTHOXYLUM** L.

Zanthoxylum spec. — *Kajoe-lĕmah*, j.; *Kadjĕng-siti* j.; *Lĕmah*, j. — Deze namen in geheel Midden-Java vrij constant. Slechts ook voor een zeldzame *Linociera*-soort werd mij op één plaats, n.l. bij Kĕḍoeng-djati in Samarang deze naam in loco opgegeven. — In Zuid-Preanger: *Ki-tanah*, s. of *Ki-taneuh*, s. — Bij Plèlèn in Pĕkalongan *Kĕtjipiran*, j.

Hout nogal duurzaam en fijn; echter niet in groote afmetingen.

66. **MICROMELUM** BL. (*Cookia*).

Micromelum spec. — Inl. namen zeer locaal en onzeker. In vele streken van Java aan de inlanders bij name geheel onbekend. — Bij Kĕḍoeng-djati in Samarang

veelal *Tḷawas*, j. of *Lawas*, j. geheeten; bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas *Sĕntanèn*, j.

Hout onbruikbaar.

67. **MURRAYA** L.

Murraya spec. — *Kĕmoening* j. s.; *Kĕmònèng*, md. — Een variëteit heet in Samarang bij Kĕḍoeng-djati en bij Pare in Kĕḍiri *Djĕnar*, j. — In Banjoewangi en bij Soembĕrwaroe (Bĕsoeki) heet de *Kĕmoening*, j. veelal *Tajoeman*, j. of *Tadjoeman*, j.

Hout duurzaam, zeer fijn en fraai; echter alleen in zeer kleine afmetingen te krijgen. Bijzonder gezocht voor wapengevesten.

68. **ACRONYCHIA** FORST.

Hout van beide soorten òf geheel onbruikbaar òf misschien voor pakkisten geschikt.

Aronychia spec. A. — *Ki-djĕroek*, s. in vele streken van den Preanger. Niet zelden, vooral in Midden Java zonder inlandschen naam. — Soms b. v. bij Tjilatjap in Z.-Banjoemas: *Djĕroekan*, j.; — *Ki-salira*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara; zeer locale naam.

Acronychia spec. B. — *Tjĕrmèh-alas*, md. in Bĕsoeki bij Pantjoer in de bergstreken.

69. **FERONIA** CORREA.

Feronia spec. — *Kawistå*, j.; *Kawistå-krikil*, in Samarang bij Kĕḍoeng-djati.

Hout als *Aegle* No. 70.

70. **AEGLE** CORREA.

Aegle spec. — *Madja*, s. ml.; *Mådjå*, j.; *Bileu*, md. in Bĕsoeki.

Hout fijn, fraai en duurzaam; voor wapengevesten nogal gezocht; niet in groote afmetingen te krijgen.

Noot. — De *Rutaceae*-geslachten: *Glycosmis* CORR. *Limonia* L. en *Clausena* BURM. zijn waarschijnlijk op Java niet door wildgroeiende boomvormige species vertegenwoordigd.

71. **CULTUURBOOMEN:**

CITRUS LINN.

Citrus spec. div. — *Djĕroek*, j. s. ml.; *Tjhĕroek*, md. met achtervoeging van inlandsche soortsnamen.

Hout fijn, fraai en duurzaam; voor fijn schrijnwerk gezocht, echter niet in groote afmetingen te krijgen.

72* SIMARUBACEAE.

72. **PICRASMA** BL.

Picrasma spec. — Inl. namen zeer locaal en onzeker.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar.

73. **SAMADERA** GAERTN. en *Brucea* MILL. — Inl. namen door mij niet genoteerd.

74* BURSERACEAE.

74. **GARUGA** RXB.

Garuga spec. — *Wijoe*, j.; *Bidjoeh*, md. in geheel Midden- en Oost-Java een vaste naam. — In West-Java aan de inlanders niet bij name bekend. — Soms met *Soerèn*, j. s. (zie hieronder *Meliaceae*) verward.

Hout voor pakkisten.

75. **PROTIUM** WIGHT.

Protium spec. — *Trĕnggoeloen*, j.; *Trĕng-khoeloen*, md.; *Tanggoeloen*, j. s.; *Tanghoeloen*, md.; *Tĕnggoeloen*, j.; *Tĕngkhoeloen*, md. constante, aan bijna elk inlander bekende namen. — In enkele deelen van Java bijv. in Brĕbĕs (Tĕgal) *Katòs*, j. bij Tjilatjap *Kĕtòs*, j. geheeten. — Een

variëteit bij Poegĕr in Bĕsoeki heet aldaar *Trĕnggoeloen-bĕrnang*, j. of alleen *Bĕrnang*, j.

Hout zeer duurzaam fijn en zeer sterk; wel in zware, doch niet in lange afmetingen te krijgen.

76. CANARIUM L. (*Canariopsis.*)

Canarium spec. div. — Slechts op enkele plaatsen worden ook de wildgroeiende *Canarium*-soorten door de inlanders *Kĕnari* of *Kanari*, j. ml. s.; *Kĕnarèh* of *Kanarèh*, md. of soms *Ki-kanari*, s. genoemd. — Eene soort, n.l. *Canarium* (*Canariopsis*) *hispidum* Bl. wordt door hen nooit tot de *Kanari*-soorten gerekend, maar door locaal zeer verschillende en onzekere namen aangeduid.

Hout van al deze en de ondergenoemde soorten, weinig duurzaam; slechts van enkele en dan alleen uitgeloogd bruikbaar voor huisbouw; voor pakkisten aan te bevelen. Soort D. is alleen voor pakkisten geschikt.

Canarium spec. A. — *Ki-kanari*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — In Midden-Java soms bijv. bij Tjilatjap *Kanarèn*, j., soms *Kanari-alas*, j. of *Kanari-wănă*, j. geheeten; niet zelden bij name geheel onbekend of met zeer locale namen. Soms alleen *Kanari*, j. In Pĕkalongan bij Soebah constant: *Raoe-woelan*, j.

Canarium spec. B. — *Sadjĕng*, j. bij Tjilatjap in Banjoemas. Locale naam voor een door mij alleen op deze standplaats gevonden soort.

Canarium spec. C. — *Ki-kanari*, s. of ? *Ki-toewak*, s. in Zuid-Preanger en Z. W. Bantĕn.

Canarium spec. D. (*Canariopsis*). — Namen meestal zeer locaal en onzeker. Veelal met andere boomsoorten o. a. met *Dracontomelum* Bl. (*Daoe*, s. of *Raoe*, j.) verward. — In vele streken aan de inlanders niet bij name bekend. — Bij Tjilatjap vaak *Sapi*, j. genoemd.

77. **CULTUURBOOMEN:**

CANARIUM L.

Canarium spec. — *Kanari*, s. j. ml.; *Kanarèh*, md.

Hout als boven onder *Canarium spec. div.*

78* MELIACEAE.

78. **MELIA** L.

Melia spec. 2 – 3. — *Mindi*, j. ml.; *Mènthih*, md. in bijna geheel Java. — Eene soort: *Gringging*, j. in Banjoemas bij Tjilatjap en in Pĕkalongan bij Soebah. — De naam *Tjikratjikri*, ml. voor een vaak gecultiveerde, doch ook wildgroeiende soort is vrij algemeen bekend.

Hout fijn en sterk; mits onder dak, bruikbaar voor huisbouw.

79. **AZIDARACHTA** A. JUSS.

Azidarachta spec. — *Mèmpheuh*, md.; *Mimbă*, j. in Bĕsoeki. Zeer vaste namen.

Hout voor huisbouw; duurzaam; alleen in korte afmetingen te krijgen.

80. **DYSOXYLUM** BL. (*Epicharis*, *Didymochiton*, *Hartighsia*, *Goniochiton*.)

Hout van enkele *Dyscxylum*-soorten duurzaam en voor huisbouw zeer geschikt; bijv.: *Lolohan*, j. en *Tjĕmpăgă*, j. van Banjoewangi, *Pingkoe*, s. en *Kapinangò*, s. van de Preanger; van enkele bruikbaar voor huisbouw bijv. *Kheuroek*, md, van Pantjoer in Bĕsoeki en *Narap*, j. in Banjoewangi; van andere soorten zeer weinig duurzaam en alleen tot pakkisten geschikt; bij *Kĕdojă*, j. van Midden- en Oost-Java (*Dysoxylum amooroides* MIQ.) Bijna al de hier niet speciaal genoemde soorten voor pakkisten bruikbaar.

Dysoxylum spec. div. Een betrekkelijk groot aantal boomsoorten van Java behoort tot dit geslacht. De

meesten komen in habitus en vooral in bladvorm nogal veel met elkander overeen, doch vertoonen verder niet zelden zeer uitloopende verschillen in houtqualiteit en andere eigenschappen. — Hierdoor is het niet te verwonderen, dat in sommige streken bepaalde soorten constante inl. namen hebben, terwijl die elders door de inlanders veelal met elkander verward en door hen met onzekere namen aangeduid worden. Slechts een paar der meest algemeen verspreide, der nuttigste en der meest karakteristieke soorten hebben inl. namen, die over een groot deel van Java constant zijn. Doch zelfs ook bij die laatste soorten gebeurt het niet zelden, dat zij in enkele streken wederom met andere *Dysoxylum*- of met geheel andere boomsoorten verward worden.

De meeste hieronder vermelde namen moeten dus min of meer als genus-namen voor *Dysoxylum*, niet als namen voor één enkele soort beschouwd worden. Verwarring met soorten van andere *Meliaceën*-geslachten (vooral *Chisocheton* BL.; *Amoora* RXB, en *Aglaia* LOUR), zoomede met enkele geslachten van andere families; b.v. *Pometia* FORST.; *Sapindus* L.: *Dracontomelum* BL.; *Canarium* L. en *Meliosma* BL.

De volgende namen zijn nogal constant voor één enkele *Dysoxylum* soort: In Banjoewangi: *Lolohan*, j.; *Tjĕmpågå*, j.; (niet-*Tjĕmpåkå*, j.); in de Preanger: *Pingkoe*, s. en *Kapinangò*, s.; alle goede timmerhoutsoorten. Voorts *Kĕdojå*, of *Dojå*, j.; *Kĕdòja*, s. of *Kĕthoedjeuh*, md. vooral de naam *Kĕdojå*, j. in de lagere streken van Midden- en Oost-Java. Ook *Ki-bawang*, s. is in de Preanger een vrij vaste naam voor één enkele soort.

Tot de namen, die meestal minder scherp aan enkele bepaalde soorten beantwoorden en waarbij de eene met de andere soort vaak verwisseld wordt, mogen o.m. de volgende gerekend worden: *Tanglar*, s.; *Ki-tjarirang*, s.; *Pisitan-monjèt*, s.; *Ki-hadji* s.; *Ki-gĕgoela*, s.; *Troes-goenoeng*, s.; *Marang-nginang*, s.; *Pòtrèn*, md.; *Kheuroeh*, md.; *Wong-khoenòng*, md.;

Kapòtrèn, md.; *Khoeleuh* md.; *Ampheuloeh*, md.; *Wĕlahan*, j. in Tĕgal; *Langsat-loetoeng*, j. en *Narap*, j. bij Pantjoer en Sĕmpòlan in Bĕsoeki in Banjoewangi.

81. CHISOCHETON Bl.

Chisocheton spec. div. — Inl. namen als *Dysoxylum* Bl.

Hout voor pakkisten.

82. SANDORICUM Corr.

Sandoricum spec. — *Sĕntoel*, s. j.; *Kĕtjapi*, s. — In Bĕsoeki *Sĕntòl*, md.

Hout voor pakkisten.

83. AGLAIA Lour.

Aglaia spec. div. — Sommige soorten niet zelden aangeduid met namen, die ook voor andere boomsoorten van andere families gelden bij v. *Walik-angin*, j.; *Doerènan*, j.; *Wangsoel*, j.; *Beungsòl*, md. enz.

Aglaia spec. A. — *Lòtòng*, md. bij Pantjoer in bergstreken van Bĕsoeki.

Hout buitengewoon duurzaam, bijzonder hard en in zeer groote afmetingen te krijgen. Voor huis- en bruggen-bouw uitmuntend.

Aglaia spec. B. — *Siloewar*, s.; *Silòwar*, s. in Zuid-Preanger. Bij Tjilatjap (Zuid-Banjoemas) *Sèlang*, j.

Hout duurzaam voor huisbouw.

Aglaia spec. C. — *Doerènan*, j.; *Pheungsòl*, md.

Hout voor pakkisten.

Aglaia spec. E. — *Pantjal-kidang*, j. bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki; *Pikopian*, md. bij Pantjoer in Bĕsoeki. — Beide namen locaal en de eerste elders op Java ook aan andere boomsoorten gegeven. — In vele streken van Java aan de inlanders in het geheel niet bij name bekend.

Hout voor pakkisten.

84. **LANSIUM** RUMPH.

Lansium spec. (cum. var.) — *Doekoe* j.; *Doekoe* ml. j.; *Langsĕp*, j. in Midden-Java; *Langsat*, j. in Banjoewangi.

Hout voor pakkisten.

85. **AMOORA** RXB.

Amoora spec. div. — Inl. namen veelal als *Dysoxylum*; dikwijls locaal.

Hout voor pakkisten.

86. **WALSURA** RXB. en *Heynea* RXB. (1) — Inl. namen aan mij onbekend.

87. **CARAPA** AUBL. (*Xylocarpus*).

Carapa spec. 1 v. 2 (v? 3.) — *Njirih*, j. (ook *Njirih-goeḍik*, j. en *Njirih-abang*, j.) en *Njoeroek*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas. — *Nirih*, j.; *Nèrèh*, md. en *Manirèh*, j. in Banjoewangi. — *Djŏmbŏ*, j. bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki. — *Miri*, s. bij Balekambang aan Zuidkust-Preanger. In Kĕḍiri heet bij Pare echter *Aleurites moluccana* FORST. vaak *Miri*, j. — In Z. O. Preanger *Ki-njirih*, s.

Hout duurzaam; voor huisbouw; alleen in korte afmetingen te krijgen.

88. **CEDRELA** LINN.

Cedrela spec. 1 — 3. — *Soerèn*, j. s.; *Sòrèn*, md.; zeer vaste op geheel Java uitsluitend aan soorten van dit geslacht gegeven namen. — Op het Pèngalèngan-plateau in de Preanger worden nog de volgende variëteiten (of ? soorten) van *Cedrela* onderscheiden: *Soerèn-kapas*, s.; *Soerèn-tali*, s. en *Soerèn-tandoek*, s. — Bij Ngĕbĕl op den G. Wilis in Madioen wordt *Soerèn*, j. soms ook *Rĕdani*, j. genoemd. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara wordt

---

(1) Het komt mij waarschijnlijk voor, dat de opgave in de literatuur als zoude *Heynea* op Java door een woudbooomsoort vertegenwoordigd zijn, onjuist is.

Soerèn, s.; niet zelden ook ***Ki-beureum***, s. geheeten.

Hout duurzaam en in groote afmetingen te krijgen echter niet sterk; niet voor balken, wèl voor planken en meubels aan te bevelen.

89* OLACACEAE.

89. **STROMBOSIA** Bl.

Strombosia spec. — *Ki-katjang*, s. in Preanger en Bantĕn een vrij vaste naam, die zelden ook aan andere boomsoorten gegeven wordt.

Hout duurzaam; voor huisbouw gezocht.

90. **GOMPHANDRA** Wall. (*Stemonurus*, *Lasianthera*).

Gomphandra spec. div. — Inl. namen zeer locaal en meestal zeer onbetrouwbaar.

Hout onbruikbaar.

91. **PLATEA** Bl. en *Villarezia* Ruiz. et Pav. — Inl. namen aan mij onbekend.

92* ILICACEAE.

92. **ILEX** L. (Prinos).

Ilex spec. — *Ki-sĕkĕl*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger). — Determinatie van den latijnschen naam nog onzeker.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar; is echter zeldzaam.

93* CELASTRACEAE.

93. **EUONYMUS** L.; *Lophopetalum* Wight en *Siphonodon* Griff zijn de inl. namen zoowel in West- als in Midden- en Oost-Java zeer locaal en onbetrouwbaar, bijv. bij Pringămbă in Oost-Banjoemas: ? *Koekoeran*, j. — Van *Gymnosporia* W. et A. (*Catha*) en *Microtropis* Wall. (*Paracelastrus*) zijn mij de inl. namen en het voorkomen op Java nog niet bekend.

Het hout van geen enkele der javaansche *Celastraceae* wordt door de inlanders voor huisbouw voldoende duurzaam geacht. Enkele soorten misschien voor pakkisten bruikbaar; evenwel zeldzaam.

94* RHAMNACEAE.

94. **ZIZYPHUS** Juss.

Zizyphus spec. — *Dără* j.; *Widără*, j.; in bijna geheel Midden- en Oost-Java constant aldus genoemd. — *Phoekòl*, md. in Bĕsoeki. — *Bidara*, ml. in Kòta-Samarang. Deze laatste naam niet te verwarren met *Kajoe-bidara-laoet*, ml. of *Bidara-laoet*, ml., welke naam volgens Vorderman en Boerlage voor een op Java misschien niet in wilden staat voorkomenden boom van een andere plantenfamilie geldt; n. l. voor *Eurycoma longifolia* Jack, welke soort op Bangka inheemsch is.

Hout onbruikbaar.

95* AMPELIDACEAE.

95. **LEEA** Linn.

Hout van beide soorten onbruikbaar.

Leea spec. A. — *Lĕngki*, j. vrij constant in geheel Midden- en Oost-Java. — Bij Soembĕrwaroe in Bĕsoeki *Langkampheudjeuh*. md.; — *Ki-boaja*, s. in Zuid-Preanger; deze naam echter niet constant. — In Tĕgal? *Boeaja*, j. of? *Kajoe-boeaja*, j.

Leea spec. B. — *Girang*, j.; *Khireung*, md. — In Zuid-Banjoemas veelal *Tira*, j.; in Z. W. Bantĕn, zoomede in enkele streken van de Preanger *Soelangkar*, s. genoemd. — Hiertoe behoort waarschijnlijk een in Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap *Kajoe-toewa*, j. genoemde soort.

96* SAPINDACEAE.

96. **DITTELASMA** Hook f. (*Sapindus*).

Dittelasma spec. — *Lĕrĕk*, j.; *Lĕrak*, j. ml. — *Zeepboom*.

Hout voor pakkisten en mits uitgeloogd, misschien ook voor huisbouw bruikbaar.

97. **ERIOGLOSSUM** Bl.

Erioglossum spec. — *Ki-lalajoe*, s.; *Klajoe*, j. Vaste namen. Soms ook, bijv. in Banjoemas en in Zuid-Bĕsoeki: *Katilajoe*, j.

Hout onbruikbaar.

98. **SCHMIDELIA** L. (*Allophyllus*).

Schmidelia spec. — *Tjoekilan*, j. of *Tjoekilang*, j.

Hout onbruikbaar. Bij uitzondering soms voor wapengevesten gebezigd.

99. **CUPANIA** L.

Hout van al deze soorten voor pakkisten en der bergbewonende soorten voor huisbouw.

Cupania spec. div. — Inl. namen meestal òf onzeker òf locaal òf geheel onbekend. Het meest bruikbaar zijn nog de volgende namen: *Ki-hò-è*, s. voor de Preanger *Pĕn-*

djalinan, j. voor Zuid-Tĕgal en Zuid-Banjoemas; *Walikĕlar*, j. voor Z. W. Bĕsoeki.—De soorten van dit geslacht worden door de inlanders niet zelden met soorten van andere geslachten verward; b. v. met *Crypteronia* BL.

100. RATONIA DC., *Anomasanthes* BL. en *Lepisanthes* BL. (1) — Inl. namen aan mij onbekend.

101. SCHLEICHERA WILLD.

Schleichera spec. — *Kĕsambi*, j. s.; *Kĕsamphih*, md.; *Kosambi*, j. — Zeer vaste, aan bijna elk inlander bekende namen.

Hout duurzaam, maar zeer hard; alleen in korte afmetingen te krijgen; voor huisbouw bruikbaar; voor houtskolen bijzonder geschikt (*Arĕng-kĕsambi*, j.); ook voor meubels.

102. GANOPHYLLUM BL. (2)

Ganophyllum spec. — *Mangir*, j.; *Mangèr*, md. — Zeer vaste naam in geheel Midden- en Oost-Java. — Bij uitzondering daarmede wel eens een *Pithocolobium*-soort door de inlanders verward. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara: ?*Ki-angir*, s.

Hout zeer duurzaam, voor huis- en bruggenbouw uitmuntend geschikt en in zeer groote afmetingen en groote hoeveelheden te krijgen; vooral in Banjoewangi.

103. SAPINDUS L.

Sapindus spec. is synoniem met *Dittelasma spec.*

Hout zie boven onder *Dittelasma spec.*

---

(1) — Volgens de literatuur zou van *Jagera* BL. (Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c.) een boomvormige soort op Java inheemsch zijn. Mij komt dit echter zeer onwaarschijnlijk voor.

(2) — Dit geslacht is nieuw voor de flora van Java. In een der eerst volgende afleveringen van het Natuurk. Tijdschr. v. N. I. zullen hierover van de hand van Dr. BOERLAGE en mij eenige mededeelingen verschijnen. Hier zij slechts aangestipt, dat het zoolang onbekend blijven van dit geslacht voor de boomflora van Java daarom zoo opmerkelijk is, omdat de eenige soort, die daartoe behoort, in veel streken van Oost-Java zeer algemeen is en daarbij bij de inlanders om zijn deugdzaam hout hoog in aanzien staat. — JUNGHUHN vermeldt ten onrechte den naam *Mangir*, j. bij *Pithecolobium*.

104. CAPURA Bl. — Inl. naam aan mij onbekend.

105. XEROSPERMUM Bl.

Xerospermum spec. — ? *Toendoeng*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas; en? *Toendoeng-sajòng*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — Deze namen onzeker en zeer locaal.

Hout onbruikbaar.

106. NEPHELIUM L.

Nephelium spec. div. — *Ramboetan*, j. s. ml.; *Ramboetan-djåwå*, j.

Hout bruikbaar voor pakkisten; maar zelden gekapt om de eetbare vruchten.

107 POMETIA Forst. (*Irina*).

Pometia spec. 1 (v. 2?) — *Leungsir*, s. in Preanger en Bantĕn. In Bĕsoeki bij Pantjoer: *Tjheukhir*, md.; bij Sĕmpòlan (Djĕmbĕr): *Sapèh*, md. — Bij Tjilatjap en Pringåmbå in Banjoemas: *Sapi*, j. of *Kajoe-sapi*, j. — De eerste naam zeer constant; de laatsten niet zelden minder zeker. — Deze soort wordt door de inlanders dikwijls met *Dysoxylum*, *Meliosma* en *Dracontomelum*-soorten verward. — Bij Ngĕbĕl in Madioen heet *Pometia* constant *Kĕtjapi*, j. (*niet* soendaneesch). — Bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas: *Lĕngsar*, j.

Hout bruikbaar voor huisbouw; zeer geschikt voor pakkisten.

108. HARPULLIA Rxb. (*Otonychium*)

Harpullia spec. A. — *Pĕloes*, j.; *Pĕlòs*, md. — In Oost-Java vaste namen.

Hout onbruikbaar.

Harpullia spec. B. — Op den G. Oengarang en in Banjoemas bij Pringåmbå aan de inlanders niet bij name bekend.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar.

109. ACER L.

Acer spec. — Inl. namen locaal zeer verschillend en niet zelden weinig constant. In sommige streken o. a. in de Preanger bij Pangèntjòngan (Limbangan) rekenen de Soendanezen dezen boom tot de *Hoeroe* (s.)-soorten; ook in enkele streken van Midden-Java is zulks het geval. Als locale namen verdienen alleen vermeld te worden: *Woeroe*, j. en *Hoeroe*, s.; verder ? *Tjalik-angin*, s. voor Tjibòdas ('s Lands Plantentuin) in de Preanger; — ? *Woeroe-kĕmbang*, j. op den G. Slamat in Tĕgal, ? *Woeroe-sånå*, j. in Samarang ? *Walikĕlar*, j. op den G. Praoe in Pékalongan; ? *Ki-badak*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger).

Hout bruikbaar voor huisbouw.

110. DODONAEA L.

Dodonaea spec. — Inl. naam in Midden-Java constant en algemeen bekend; elders onzeker of weinig bekend. — *Tèngsèk*, j. in Samarang, Bagĕlèn en Pĕkalongan. — *Krèsèk*, j. op den G. Wilis in Madioen. — *Krisig*, j. of *Krisik*, j. bij Gradjagan in Zuid-Banjoewangi. — ? *Tjantigi*, s. bij Palaboean in Z.-Preanger. — Zonder inl. naam in Z. W. Bantĕn. — Soms ook wel eens hier en daar ? *Kajoe-bĕsi*, j. (ijzerhout) genoemd.

Hout buitengewoon hard en duurzaam, doch alleen voor wandelstokken bruikbaar; nooit in groote afmetingen te krijgen.

111. TURPINIA VENT.

Turpinia spec. — In bijna geheel West-Java constant *Ki-bantjèt*, s. geheeten. In Midden- en Oost-Java òf door locale en zeer onzekere namen aangeduid; òf aan de inlanders geheel bij name onbekend. — Bij Pringåmbå in Oost-Java *Bantjèt*, j.—In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara ? *Ki-bangkòng*, s.

Hout voor pakkisten.

112. Cultuurboomen:

NEPHELIUM L.

Nephelium spec. div. — *Ramboetan-atjèh*, ml.; *Kapoelasan*, s.

Hout voor pakkisten; echter worden alleen zeer oude, niet meer vruchtdragende boomen gekapt.

113* SABIACEAE.

113. **MELIOSMA** Bl.

Hout van al deze soorten voor pakkisten geschikt, en soms in zeer groote afmetingen te krijgen, vooral soort B.

Meliosma spec. A. — *Ki-tiwoe*, s. vrij constant in bijna geheel West-Java; dáár op enkele plaatsen echter aan de inlanders alleen onder locale en onzekere namen bekend. In Midden- en Oost-Java meestal bij name onbekend.

Meliosma spec. B. — *Gòmpòng*, j. bij Ngĕbĕl op den G. Wilis in Madioen; en *Kadjoeh-tjheureun*, md. bij Pantjoer in Bĕsoeki. Deze namen locaal, doch zeer vast. Elders veelal zonder inl. naam. — *Kajoe-djaran*, j. en *Kadjoeh-tjheureun*, md. van andere streken is meestal de naam voor andere boomsoorten (zie o. a. onder *Anacardiaceae*).

Meliosma spec. C. — Zonder inl. naam.

---

*114 ANACARDIACEAE.

114. **BUCHANANIA**, Rxb.

Buchanania spec. — *Popohan*, j. in geheel Bĕsoeki; — *Gĕtasan*, j. in geheel Samarang; — *Rĕngas-manoek*, s. bij Palaboehan in Z.-Preanger. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Pòpòhan*, s.

Hout voor pakkisten.

115. **MANGIFERA** L.

Hout van al deze soorten alleen voor pakkisten bruikbaar; daarbij zelden gekapt om de eetbare vruchten.

Mangifera spec. div. — Voor eenige soorten van het geslacht *Mangifera* hebben de inlanders van West- Oost- en Midden-Java elk één gemeenschappelijken „geslachts"-naam. Elke dier namen beantwoordt dus bijna geheel aan het genus *Mangifera.* Door achtervoegsels worden de soorten of variëteiten door hen onderscheiden. Bij deze laatste nomenclatuur bestaan echter veel locale verschillen en verwarring van namen; niet echter bij de gelijkwaardige geslachtsnamen: *Manga*, s. ml.; *Pĕlĕm*, j.; *Paò*, md. en *Pòh*, j. — Deze namen gelden vooral voor de variëteiten van *Mangifera indica* L.

De volgende namen dienen ook tot aanduiding van eenige *Mangifera*-soorten: *Mamplĕm*, s.; *Pakèl*, j. s.; *Kwèni*, j. s.; *Kĕmang*, s. j.; *Bĕmbĕm*, s.; *Limoes*, s.; *Pari*, s. en *Pari-manoek*, s. De laatste naam *Pari* niet te verwarren met *Parè*, s. en *Pari*, j. (rijst); evenmin met *Ki-parè*, s.; den naam van een *Glochidion*-soort in de Preanger. — In Zuid-Banjoemas: *Bawang* j. = ? *Limoes*, s. — Elders worden gewone uien (*Allium*) meestal *Bawang*, ml. j. s. geheeten. Als voorbeelden van achtervoegsels mogen de volgende dienen: *Pĕlĕm-madoe*, j,; *Pĕlĕm-santòk*, j.; *Pĕlĕm-kòpjòr*, j.; *Pĕlĕm-kèjòng*, j.; *Pĕlĕm-sĕngir*, j.; *Pĕlĕm-daging*, j.; *Pĕlĕm-lalidjiwå*, j.; *Mangga-tjĕngkir*, s.; *Mangga-bapang*, s. ml.; *Mangga-klapa*, s.; *Mangga-gèpèng*, s.; *Mangga-daging*, ml. s.; *Mangga-pari*, s.; *Mangga-sĕngir*, s.; *Paò-gòlèk*, md.; *Paò-kainèh*, md.; *Paò-kòtjòr*, md.; *Paò-kòlèh*, md.; *Paò-tĕlòr*, md.; *Mangga-oedang*, ml.; *Mangga-oebi*, ml.; *Mangga-wangi*, ml.; *Mangga-sĕngir-gadoeng*, ml.; *Mangga-bĕnggala*, ml.; *Mangga-santĕn*, ml.; *Mangga-dòdòl*, ml.; *Mangga-kĕtjipèt*, ml.; *Mangga-kĕmbĕmbĕm*, ml.; *Mangga-kwèni*, ml.; *Mangga-batjang*, ml.

116. GLUTA L.

Gluta spec. — *Rĕngas*, s.; *Ingas*, j. — *Ingas-tĕlik*, j. Pĕkalongan en *Ingas-tĕmbågå*, j. in Brĕbĕs (Tĕgal). — Deze namen niet zelden ook aan *Semecarpus*-soorten gegeven (zie

hieronder). — In Kĕḍiri (bij Pare) heet *Gluta spec.: Ingas-tĕlik*, j. en *Semecarpus spec.* steeds: *Ingas*, j.

Hout duurzaam, sterk en fraai; voor huisbouw en meubels zeer geschikt. Het kappen levert eenige moeilijkheid op, omdat het sap van dezen boom op de huid meestal ontsteking veroorzaakt.

117. **BOUEA** Bl.

Bouea spec. — *Gandarija*, s.; *Gåndårijå*, j.

Hout voor pakkisten; echter zeer zelden gekapt om de eetbare vruchten.

118. **SPONDIAS** L. (Evia)

Spondias spec. — *Kĕḍongḍong*, j.; *Kĕdongdong*, s.' ml. — In Banjoewangi een variëteit (of? soort) onderscheiden met den naam *Klontjing*, j.

Hout voor pakkisten; dikwijls in groote afmetingen te krijgen.

119. **DRACONTOMELUM** Bl. (1)

Dracontomelum spec. — *Raoe*, j.; *Theuòh*, md. — Vaste naam in geheel Midden- en Oost-Java. Zelden met andere boomen verward.

Hout voor pakkisten; dikwijls in groote hoeveelheden en in zeer groote afmetingen te krijgen.

120. **SEMECARPUS** L.

Semecarpus spec. 2 — *Ingas*, j.; *Rĕngas*, s.; constante namen. Hier en dáár echter behalve voor dit geslacht ook voor *Gluta* (zie boven) gebezigd. Laatstgenoemd geslacht kenmerkt zich evenals *Semecarpus* door een scherpe, op de huid ontsteking veroorzakende hars. Deze is echter bij *Semecarpus* meer gevreesd. — In enkele streken wordt de naam *Ingas-tĕlik*, j. voor

(1) — Het komt wij waarschijnlijk voor, dat de geslachten *Melanochyla* Hook f en *Campnosperma* Thw. geen van beide op Java door wildgroeiende boomsoorten vertegenwoordigd zijn. Vergelijk het Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c.

Semecarpus gebezigd, terwijl dan *Gluta* alleen *Ingas*, j. heet. Meestal echter is het omgekeerd. — Een in de bergstreken thuis behoorende *Semecarpus*-soort heet bij Garoet (Preanger) *Rĕngas-goenoeng*, j. — Bij Tjilatjap worden 2 *Semecarpus*-soorten als volgt onderscheiden: *Ingas-kapoer*, j. en *Ingas-kĕbo*, j.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar; het kappen levert echter moeilijkheden op doordat het scherpe sap van den schors bij aanraking bijna altijd zweren op de huid veroorzaakt. Deze soort is meer gevreesd dan *Gluta spec.*

121—122. Cultuurboomen:

MANGIFERA L.

Mangifera spec. div. — Inl. namen als boven. Van de bovengenoemde *Mangifera*-soorten komen sommige alleen in gecultiveerden staat op Java voor.

Hout voor pakkisten; echter zelden gekapt om de eetbare vruchten.

ODINA ROXB.

Odina spec. — *Koeda-koeda*, ml.; *Kajoe-djaran*, j.; — in Banjoewangi *Santĕn*, j.; — in West-Bĕsoeki *Kadjoeh-tjheureun*, md. — Alleen de maleische naam is zeer constant. De andere namen gelden veel meestal, maar niet altijd voor deze boomsoort, maar soms ook voor in blad daarop gelijkende boomsoorten zooals *Dolichandrone spec.* en *Meliosma spec.*

Hout voor pakkisten; meestal alleen in korte afmetingen te krijgen.

ANACARDIUM L.

Anacardium spec. — *Djamboe-mònjet*, ml.; *Djamboe-mete*, j.

Hout onbruikbaar.

Spondias spec. — *Kĕdongdong*, j. *Kĕdongdong*, ml. s. — Is misschien een variëteit (met minder zure vruchten) van de bovengenoemde wildgroeiende soort.

Hout voor pakkisten, echter zelden gekapt om de eetbare vruchten.

SORINDEIA THOUARS.

Sorindeia spec. — Zeer weinig gecultiveerd; inl. naam aan mij onbekend.

123* LEGUMINOSAE. (1)

123. **DESMODIUM** DESV. (*Dendrolobium*).

Desmodium spec. — Inl. namen òf zeer locaal en onzeker òf geheel onbekend. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger en in Z. W. Bantĕn bij Tjemara: *Kanjèrè-laoet*, s.

Hout onbruikbaar.

124. **ERYTHRINA** L.

Hout van al deze soorten zeer weinig duurzaam; alleen voor pakkisten bruikbaar, en dan nog alleen van oude boomen.

Erythrina spec. div. — Met uitzondering van één soort, n. l. *E. ovalifolia* RXB., die soms alleen *Tjangkring*, j. genoemd wordt, worden alle op Java groeiende *Erythrina-soorten* door de inlanders tot één „geslacht" gebracht; n. l. tot *Ḍaḍap*, j; *Dadap*, s. ml. of *Ṭheuṭheuk*, md. Door achtervoegsels worden dan de verschillende soorten en variëteiten aangeduid. Hierbij wordt echter niet zelden de eene inl. soorts-naam voor den anderen gebezigd; zelfs in onderling nabij gelegen streken. Daarom is voorzichtigheid bij het trekken van conclusies omtrent de gelijkheid van twee dadap-soorten op grond der gelijkheid hunner inl. namen zeer noodzakelijk; en even noodzakelijk in het omgekeerde geval. —

---

(1) — Van de in Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c. genoemde woudboomengeslachten zijn blijkens nader onderzoek de volgende in de bestaande literatuur ten onrechte als voor Java inheemsch vermeld: *Tephrosia* PERS.; *Kiesera* RWT en *Inocarpus* L. Op Java is het laatste geslacht alleen, door een niet inheemschen en het eerste en tweede geslacht alleen door een 2 M. hoogen heester vertegenwoordigd.

Wanneer alleen van *Ḍaḍap*, j.; *Dadap*, ml. s. of *Ṭheuṭheuk*, md. zonder meer gesproken wordt, heeft dit bijna altijd alleen betrekking op *Erythrina lithosperma* BLUME (BOERLAGE).

Erythrina spec. A. — *Ḍaḍap-sĕrĕp* j.; *Ḍaḍap-bòng*, j.; *Ḍaḍap-lĕngå*, j.; *Ḍaḍap-lisah*, j.; ? *Ḍaḍap-tandoek*, j.; *Ṭheuṭheuk-òlèng*, md.; *Dadap-bĕnĕr*, s.; *Dadap-tjoetjoek*, s.; *Ḍaḍap-ri*, j.; *Dadap-doeri*, ml.; *Dadap-rangrang*, s.; alleen *Ḍaḍap*, j.; *Dadap*, ml. s. of *Ṭheuṭheuk*, md. — Soms: *Dadap-kĕbon-kopi*, ml. — Zoowel de gedoornde stamvorm als de ongedoornde variëteit worden meestal met één dezer namen aangeduid. Verwisseling met andere soorten is daarbij echter niet zeldzaam. — Misschien behoort hiertoe ook de zoogenaamd *Ḍaḍap-sålå*, ml.

Erythrina spec. B. — *Blĕndoeng*, s.; *Ḍaḍap-ajam*, j.; *Ḍaḍap-laoet*, j. — Soms ook *Ḍaḍap-ri*, j.; ook *Ṭheuṭheuk-òlèng*, md.

Erythrina spec. C. — *Tjangkring*, j. s. ml.; *Tjangkrèng*, md.; *Ḍaḍap-tjangkring*, j.; *Dadap-tjankring*, s. — Behalve in Bĕsoeki, waar de gedoornde vorm van soort A soms ook zoo heet, zijn deze namen elders op Java zeer vast.

125. BUTEA ROXB.

Butea spec. — *Plåså*, j.; *Plasa*, s. ml.; *Plasah*, md. — Zeer vaste naam, die aan bijna elk inlander in Midden- en Oost-Java bekend is.

Hout onbruikbaar.

126. DALBERGIA L.

Dalbergia spec. — *Sånå-kling*, j. — Soms, bijv. in Madioen op enkele plaatsen ook *Sånå-soengoe*, j. geheeten, integenstelling met *Pterocarpus indicus* WILLD., die dáár dan

Sânâ-kapoer, j. heet. — Soms alleen *Sânâ*,j.; — *Zwart-bruin zonnehout.*

Hout prachtig, zeer duurzaam; wellicht het mooiste javaansche meubelhout.

127. **PTEROCARPUS** L.

Pterocarpus spec. — *Angsana*, s.; *Sânâ-kĕmbang*, j. — Soms alleen *Sânâ*, j. geheeten. — *Geel zonnehout.*

Hout duurzaam; fraai; voor huisbouw en meubels uitstekend geschikt.

128. **DERRIS** LOUR (*Brachypterum*,)

Derris spec. — *Bĕkĕl*, j. bij Kĕḍoengdjati in Samarang. Dáár vaste naam. Elders b. v. bij Bodjâ in Kĕnḍal en in Soerâkĕrtâ inl. naam meestal onbekend of zeer onzeker.

Hout onbruikbaar of misschien voor pakkisten bruikbaar.

129. **PONGAMIA** VENT.

Pongamia spec. A. — Inl. namen locaal verschillend en veelal onzeker; niet zelden geheel onbekend. — *Ki-pahang*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger, doch met die naam o. m. ook een *Premna*-soort aangeduid. — Bij Tjilatjap ? *Bangkòng*, j.; dáár en ook elders ook een paar andere boomsoorten, b. v. een *Pithecolobium* en een *Turpinia*-soort soms aldus genoemd. — In Zuid-Banjoewangi veelal ? *Krandji*, j. — Elders op Java o. a. in de Preanger heeft *Dialum indum* L. en in Kĕḍiri *Pithecolobium dulce* BTH. denzelfden naam

Hout voor pakkisten; dikwijls alleen in korte afmetingen te krijgen.

Pongamia spec. B. — Alleen bij Ngĕbĕl in Madioen gevonden; dáár inl. naam zeer onbetrouwbaar.

Hout als soort A.

130. **SOPHORA** L.

Sophora spec. — Namen zeer locaal, doch vast. In Zuid-Ban-

joewangi bij Gradjagan? *Pĕnawar*, j.; met dien naam elders op Java evenwel niet zelden een boomvaren aangeduid. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Matakoetjing*, s. genoemd. — Meestal een heester; zelden een boomheester.

Hout onbruikbaar.

131. PELTOPHORUM Vog.

Peltophorum spec. — *Sogă*, j. in geheel Midden- en Oost-Java een vaste naam. — *Sòkheuh*, md. in Bĕsoeki. — Een paar variëteiten heeten op enkele handelsplaatsen: *Sogă-djambal*, j. ml. en *Sogă-Gradjagan*, j. — De naam *Sogă-tingi*, j. ml. van Midden-Java geldt veelal de bast van evenals Peltophorum voor verwen gebezigde boom-bast, welke van *Ceriops* (*Rhizophoraceae*) afkomstig is. — Bij Pantjoer op den G. Rahoeng-Idjèn in Bĕsoeki heet een variëteit van *Pithecolobium montanum* Bth. ook *Sòkheuh-tèngèh*, *md.*

Hout voor pakkisten bruikbaar; echter zelden gekapt om de kostbare, voor de inlandsche ververij, gebezigde schors.

132. CASSIA L.

Cassia spec. A. — *Trĕnggoeli*, j.; *Tranggoeli*, j.; *Tanggoeli*, j. s.; *Tĕnggoeli*, j. s.; *Klòboer*, *md.* — In Banjoewangi *Klòhòr*, j. — Namen zeer constant; aan bijna elk inlander bekend.

Hout voor kleine meubels en landbouwwerktuigen bruikbaar; alleen in korte afmetingen te krijgen.

Cassia spec. B. — *Boengboenĕlan*, s.; vaste naam in geheel West-Java. — In Midden- en Oost-Java de namen òf onzeker òf onbekend òf locaal. — Bij Kĕdoengdjati in Samarang *Trĕnggoeli-wawang*, j.; bij Pare in Kĕdiri *Trĕnggoeli-klòlèt* j.

Hout misschien voor pakkisten.

Cassia spec. C. — *Nginging*, j. en *Haringin*, s. (niet te verwarren met *Tjaringin*, s.) in geheel Bantĕn en Preanger in geheel

Samarang nogal constant. Elders minder vast; bijv.: *Ĕhing*, j. of *Hing* j. bij Pringămbă in Banjoemas. — In Kĕḍiri *Minging*, j.

Hout onbruikbaar.

Cassia spec. D. — ? *Ăntăbogă*, j. op den G. Tĕlĕmăjă in Samarang. Naam zeer locaal. Elders? onbekend.

Hout onbruikbaar.

Cassia spec. E. — Inl. namen onbekend of onbetrouwbaar. — Bijv. bij Klèdoeng op der G. Sĕndără ? *Tajoeman*, j. zeer locale naam. — Meestal heester; zelden boomheester.

Hout onbruikbaar.

133. DIALIUM L.

Dialium spec. — *Krandji*, s. of *Parandji*, s. bij Buitenzorg zeer vaste naam. — Elders meestal onbekend. — Andere ook *Krandji*-genoemde soorten zijn boven onder *Pongamia* vermeld. — In Kĕḍiri heet een *Pithecolobium*-soort *Asĕmkrandji*, j.

Hout voor huisbouw ? bruikbaar.

134. BAUHINIA L. (*Piliostigma*)

Bauhinia spec. — *Kĕnḍajakan*, j.; vaste naam in geheel Midden- en bijna geheel Oost-Java. In Zuid-Banjoewangi echter *Bĕntjoeloek*, j. — Bij Soembĕrwaroe in N. O. Bĕsoeki *Tjhĕmpheuloek*, md.

Hout onbruikbaar.

135. PAHUDIA MIQ.

Pahudia spec. — *Ki-djoelang*, s.; in de geheele Preanger een vaste naam. — Inl. naam bij Soebah in Pĕkalongan onbekend; soms dáár abusievelijk *Sănă*, j. genoemd.

Hout duurzaam; fijn en fraai; voor wapengevesten in West-Java zeer gezocht; in veel streken uitgeroeid en moeilijk te krijgen.

136. AFZELIA SM.

Afzelia spec. — *Mĕrbò*, ml. s. constante naam in Z. W. Bantĕn. Elders op Java de namen onbetrouwbaar en locaal; bijv. *Taritih*, s. of ? *Tarisih*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — Elders beantwoordt aan den laatsten naam meestal een *Albizzia*- en aan den voorlaatsten naam een *Parinarium*- soort.

Hout zeer duurzaam; voor huisbouw en meubels uitmuntend. In Bantĕn bijna uitgeroeid.

137. SARACA L.

Saraca spec. 2 — *Sokâ*, j. in geheel Samarang zeer vaste naam. — *Kĕmbang-dèdès*, s. ml. bij Buitenzorg. — Elders op Java de namen veelal onzeker. — De naam *Sogâ* j. geldt voor een *Peltophorum*-soort (zie boven).

Hout onbruikbaar.

138. CRUDIA SCHREB. (*Pryona*).

Crudia spec. — *Dègèl*, s. in Zuid-West Bantĕn een vaste naam.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar; alleen in korte afmetingen.

139. SINDORA MIQ.

Sindora spec. — Inl. namen locaal en slechts aan weinigen bekend; in Z. W. Preanger o. a. bij Sanggrawa in de Djampangs: *Samparantoe*, s.; — in Z. O. Preanger; *Oekoeaka*, s. — Bij Tjilatjap: *Djoelang*, j. in de Preanger heet *Pahudia spec.* aldus.

Hout voor huisbouw?; echter zelden gekapt om de olie, welke deze boom oplevert.

140. CYNOMETRA L.

Cynometra spec. — Inl. namen òf onbekend òf locaal. — Bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki constant *Kĕpĕl*, j. geheeten; elders op Java een *Stelechocarpus* meestal aldus genoemd. — Bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas *Kĕpĕl*, j. of *Katĕng*, j. — In Zuid-Preanger bij Balekambang: *Katĕng*, s.

Hout onbruikbaar.

141. **PARKIA** BROWN.

Parkia spec. — *Kĕdawoeng*, j.; *Pòndeuj*, s.; *Kĕtheuboeng*, md. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger heet een variëteit dezer soort of een zeer naverwante species *Pĕtir*, s. — Bij Plèlèn in Pĕkalongan zoowel *Gĕdawoeng*, j. als *Pĕte-alas*, j. (Pĕte-wånå, j.) geheeten.

Hout voor pakkisten; in reusachtige afmetingen te krijgen.

142. **ADENANTHERA** L.

Beide soorten met duurzaam, voor huisbouw geschikt hout; vooral soort A.

Adenanthera spec. A. — *Sĕgawe*, j. in Samarang, Soeråkĕrtå, Bĕsoeki en de meeste andere streken van Midden- en Oost-Java. — In Bĕsoeki ook *Beuj*, md. of ? *Sĕkheubeuj*, md. — Bij Soebah in Pĕkalongan constant *Sogå*, j. genoemd, terwijl elders meestal *Peltophorum* zoo heet (zie boven).

Adenanthera spec. B. — Inl. namen of dezelfde als de voorgaande of geheel onbekend.

143. **DICROSTACHYS** DC.

Dicrostachys spec. — *Peueung*, s. In Samarang en Soeråkĕrtå: *Kòt*, j. — In Banjoewangi *Poeng*, j. — Dikwijls slechts een boomheester; zelden een boom.

Hout buitengewoon hard en zeer duurzaam; voor houten spijkers, kemraderen, enz. zeer gezocht; alleen in zeer kleine afmetingen te krijgen.

144. **ACACIA** WILLD.

Acacia spec. A. — *Pilang*, j. s.; *Pèlang*, md. of *Òpèlang*, md. — Vaste naam.

Hout duurzaam; voor huisbouw zeer geschikt; ook voor meubels bruikbaar, doch nogal grof.

Acacia spec. B. — *Klampis*, j. s. — Vaste algemeen bekende naam. — Bij Soembĕrwaroe in Bĕsoeki: *Langaj*, md.

Hout onbruikbaar.

145. **ALBIZZIA** Durazzini.

De meeste *Albizzia*-soorten zijn aan de inlanders goed bekend. Dit is vooral het geval met de volgende. *A. procera* Bth. (spec. A.) en *A. stipulata* Bth. (spec. B.); zoomede met *A. lebekkoides* Bth. (spec. C.) en *A. montana* Bth. (spec. F.) in sommige streken; bijv. de laatste op den G. Sendårå en Dièng en de eerste bij Kĕḍoengdjati in Samarang. Deze vier soorten worden zelden door de inlanders met andere boomsoorten verward. — *A. littoralis* T. et B. (spec. G.) is aan hen echter geheel onbekend. — Bij de overige soorten (D. en E.) wordt de inlandsche naam van de eene soort ook voor de andere gebezigd.

Albizzia spec. A. — *Ki-hiang*, s. — *Wĕroe*, j. in geheel Midden-Java. — In Bĕsoeki soms *Wĕroe*, j.; soms *Wangkal*, j.

Hout zeer duurzaam en sterk; voor huisbouw en meubels geschikt.

Albizzia spec. B. — *Sèngòn*, j. ml.; *Djeundjing*, s.; *Sèngòn-djåwå*, j.; *Sèngòn-djawi*, j.

Zie verder hieronder cultuurboomen.

Hout voor huisbouw bruikbaar.

Albizzia spec. C. — *Kĕḍinḍing*, j.; *Rèng*, md. — Niet zelden ook *Tĕkik*, j. — In Samarang is de naam *Kĕḍinḍing*, j. zeer constant.

Hout misschien voor huisbouw bruikbaar.

Albizzia spec. D. — *Tarisi*, s. bij Tòmò in Soemĕdang (Preanger) en *Ki-tòkè*, s. bij Palaboehan in de Preanger. — In Samarang bij Kĕḍoengdjati: *Tĕkik*, j.

Hout ? onbruikbaar; misschien nog voor pakkisten te gebruiken.

Albizzia spec. E. — Inl. namen weinig bekend en locaal of ge-

heel onbekend. — In de Preanger *Ki-tòkè*, s.; in Midden-Java *Těkik*. j.

Hout als soort D.

Albizzia spec. F. — *Kěmlandingan*, j. of *Kěmlandingan-goenoeng*, j. in vele bergstreken van Midden-Java. — *Sèlòng*, j. op den G. Slamat in Tĕgal. — Op Idjèn-plateau in Běsoeki *Poeloengan*, j. — In de Preanger bij Tjibòdas *Haroeman*, s. — De twee eerste namen hebben de meeste waarde. De overige zijn meestal locaal en weinig bekend. — In sommige deelen van Java heet *Leucaena glauca* L. ook *Kěmlandingan*, j.; terwijl *Haroeman*, s. soms voor *Pithecolobium montanum* BTH. geldt.

Hout onbruikbaar.

Albizzia spec. G. — Inl. naam op de eenige mij bekende vindplaats op Noesă-baroeng in Zuid-Běsoeki geheel onbekend.

Hout onbruikbaar.

146. **PITHECOLOBIUM** MART.

Het hout van al de hierondergenoemde wildgroeiende *Pithecolobium*-soorten onbruikbaar.

Pithecolobium spec. A. — *Ki-pòèk*, s. in de Preanger. Elders inl. namen zeer onbetrouwbaar. In de bergstreken van Samarang enkele malen bij vergissing (?)*Mangir*, j. geheeten.

Pithecolobium spec. B. — *Ki-pòèk*, s. bij Takòka in de Preanger. — Deze soort ontbreekt elders op Java.

Pithecolobium spec. C. — *Lòm*, j. in Zuid-West Běsoeki bij Poegĕr en bij Soebah in Pĕkalongan; *Haramharam*, j. in Banjoewangi; *Lamaran*, s. of *Lambaran*, s. bij Tòmò in Soemĕdang (Preanger). De eerste naam het meest bekend.

Pithecolobium spec. D. — Inl. namen zeer talrijk, meestal locaal; soms geheel onbekend. — In Samarang op den

G. Oengaran: *Sèngòr*, j. of *Sèngòn-wèwè*, j. op den G. Slamat in Tĕgal: *Wèwè*, j. — Op G. Wilis in Madioen inl. naam onbekend. — Op Idjèn-plateau in Bĕsoeki *Sòkheuh-tèngèh md.* of *Ampĕnang*, md. — Op G. Gĕde bij Tjibòdas in de Preanger ? *Djeundjing*, s. of *Ki-haroeman*, s. — Op G. Galoenggoeng in de Preanger *Ki-haroeman*, s. — Bij Takòka in de Djampangs en bij Palaboehan in de Preanger: ? *Ki-tòkè*, s.

Pithecolobium spec. E. — Inl. namen meestal weinig bekend. — Bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas ?*Bangkongan*, j. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Prèngkèt-djèngkòl*, s.

147. ACROCARPUS Arn.

Acrocarpus spec. — *Dĕlimas*, j. of *Dlimas*, j.; in Banjoemas en op den G. Oengaran in Samarang zeer vaste naam. De boom elders onbekend.

Hout duurzaam en sterk; voor huisbouw; in zeer groote afmetingen te krijgen.

148. Cultuurboomen:

SESBANIA Pers.

Sesbania spec. — *Toeri*, j. ml. — De beide variëteiten heeten *Toeri-abang*, j. of *Toeri-aprit*, j. en *Toeri-poetih*, j. of *Toeri-pĕṭak*, j. — In N. O. Bĕsoeki *Tòreh*, md.

Hout onbruikbaar.

ERYTHRINA L.

Erythrina spec. — De ongedoornde variëteit van *E. lithosperma* Bl. komt alleen gecultiaeerd op Java voor. Voor de inlandsche namen zie boven onder *Erythrina*.

Hout van deze variëteit onbruikbaar; bijna altijd te klein en te weinig duurzaam.

INOCARPUS Forst.

Inocarpus spec. — *Gajam*, j. — zeer vaste naam.

Hout voor pakkisten.

CAESALPINIA L.

Caesalpinia spec. A. — *Sĕtjang*, j. — Boomheester.

Hout voor de inl. ververij gebezigd; alleen in zeer kleine afmetingen.

Caesalpinia spec. B. — *Divi-divi* der europeanen.

Hout onbruikbaar.

HAEMATOXYLON L.

Haematoxylon spec. — In Banjoemas zonder inl. naam.

Hout voor ververij (*Campêche hout*).

POINCIANA L.

Poinciana spec. — *Flamme-boyant* der europeanen. — Geen inl. naam mij bekend.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

SCHIZOLOBIUM VOGEL.

Schizolobium spec. — Inl. naam onbekend.

Hout voor pakkisten.

PARKINSONIA L.

Parkinsonia spec. — *Maskĕmantĕn*, md. in Panaroekan (Bĕsoeki).

Hout onbruikbaar.

CASSIA L.

Cassia spec. — *Djoewar*, j. s. ml.; *Djhoewar*, md.; *Djohar*, j. s. ml.; *Tjhoear*, md. — Naam zeer constant; aan elk inlander bekend.

Hout zeer sterk en zeer duurzaam; een der zoogenaamde ijzerhout-soorten. Voor huis- en bruggenbouw. Niet in zeer zware afmetingen.

BAUHINIA L; *Brownea* JACQ. en *Amherstia* WALL. — Inl. namen onbekend.

Hout onbruikbaar?

TAMARINDUS L.

Tamarindus spec. — *Asĕm*, j. md. ml; *Aseum*, s.; *Atjĕm*, md. — Zeer vaste naam. — Het kernhout heet *Gale-asĕm*, j. — Ook kernhout van andere boomsoorten *Galè*, j. of *Galeuh*, s. genaamd.

Kernhout zeer sterk, bijzonder hard en zeer duurzaam; voor karrenassen en wandelstokken zeer gezocht. Zelden gekapt, aangezien de vruchten te veel waarde hebben.

HYMENAEA L.; *Copaifera* L. en *Trachylobium* HAYNE. — Inl. namen onbekend.

Hout in de literatuur als fijn en duurzaam geboekstaafd.

INDIGOFERA L.

Indigofera spec. — *Djanti*, j. in Samarang bij Broemboeng.

Hout onbruikbaar.

CYNOMETRA L.

Cynometra spec. — *Namnam*, j. of *Nanam*, j.; *Poeki-andjing*, ml. s.

Hout onbruikbaar.

PARKIA R. BR.

Parkia spec. — *Pĕteuj*, s.; *Pĕte*, j.; *Pĕtèh*, md.

Hout voor pakkisten.

PROSOPIS L.

Prosopis spec. — Inl. naam onbekend.

LEUCAENA BTH.

Leucaena spec. — *Kĕmlandingan*, ml. j.; *Lamtårå*, j. — *Mĕlanding* s, of *Pĕteuj-tjina*, s. in Z. W Bantĕn.

Hout duurzaam, zeer hard en zeer sterk; voor wagenboomen bijna even gezocht als *Walikoekoen*, j.

ALBIZZIA DURAZZINI.

Albizzia spec. — *Djeungdjing-laoet*, s.; *Sèngòn-laoet*, j. ml.; *Sèngòn-sabrang*, j. ml.; *Sèngon-lȃndȃ*, j.; *Sèngòn-landi*, j.

Hout uitmuntend geschikt voor theekisten; vooral wanneer het drogen kunstmatig geschiedt. In Buitenzorg zijn dan reeds 3—5-jarige boomen bruikbaar.

PITHECOLOBIUM MART.

Pithecolobium spec. A. — *Djèngkòl*, s. j. ml.; *Djingkòl*, s. j. ml. — In Djapȃrȃ *Tjĕlĕring*, j. of *Djĕring*, j.

Hout voor pakkisten.

Pithecolobium spec. B. (*P. Saman* BTH.) — Zonder inl. naam.

Hout voor pakkisten.

Pithecolobium spec. C. (*P. dulce* BTH.) — *Asĕm-krandji*, j. in Kĕdiri; — *Asĕm-lȃndȃ*, j. of *Asĕm-landi*, j. in Pĕkalòngan. — *Tjandjoer*, ml. in Kòta-Batavia.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

149* MORINGACEAE.

Hiertoe alleen een *cultuurboom:*

149. **MORINGA spec.** — *Kèlòr*, j. ml. heet de boom; de vruchten *Klèntang*, j. ml. — Bij Soembĕrwaroe heet de boom *Mròngkhih*, md. en de vruchten *Klètang*, md.

Hout onbruikbaar.

150* ROSACEAE.

150. PARINARIUM Juss.

Parinarium spec. A. — *Woelòh*, j. of *Woeloeh*, j. in Midden-Samarang zeer vaste naam. — *Gĕsing*, j. in Grobogan bij Karangasĕm (Oost-Samarang). — *Sòlòh*, j. of *Soeloeh*, j. in Banjoewangi; met dezen naam wordt echter elders, en ook in Banjoewangi, soms een *Gironiera*-soort aangeduid. — Namen in West-Java zeer onzeker en weinig bekend; ? *Taritig*, s. in de Djampangs bij Sanggrawa (Preanger). — *Soeloeh*, s. beteekent in de Preanger brandhout in het algemeen.

Hout duurzaam en sterk; maar zeer hard; voor huisbouw.

Parinarium spec. B. — Alleen bij Panoembahan in de Zuid-Preanger gevonden; dáár inl. naam onbekend.

Hout als? bij soort A; maar uiterst zeldzame boom.

151. PRUNUS L.

Prunus spec. — Alleen bij Tjilatjap in Z. Banjoemas gevonden; dáár zonder inl. naam.

Hout waarschijnlijk voor schrijnwerk bruikbaar; echter zeer zeldzame boom.

152. PYGEUM Gaertn.

Pygeum spec. 2. — *Kawòjang*, s.; in bijna de geheele Preanger een vaste algemeen bekende naam. — Bij Tjibòdas ('s Lands Plantentuin) soms ook ?*Ki-badak*, s. of ?*Salamandjing*, s. — Inl. namen in Midden- en Oost-Java meestal òf geheel onbekend of onbetrouwbaar; in sommige streken wordt deze soort dáár soms tot de *Woeroe* (j)-soorten gerekend. — In Tĕgal op den G. Slamat *Mojang*, j. — Bij Pantjoer in Bĕsoeki geheel onbekend.

Hout sterk, nogal duurzaam en nogal fijn; voor huisbouw en misschien ook voor meubels.

153. PHOTINIA Lindl.

Photinia spec. — Inl. namen onbekend. — Soms wel eens ? *Tjantigi*, s. geheeten, evenals eenige andere boomen der alpine zone van Java.

Hout onbruikbaar.

154. Cultuurboomen:

Prunus L. — *Pruimen*, *Perzikken* en *Abrikozen* op den Tĕnggĕr (Pasoeroean) veel geplant. — Zonder eigen inl. namen.

Pyrus L. — *Appelen* en *Peren* hier en daar in de bergen geplant. — Geen eigen inl. namen.

155* SAXIFRAGACEAE.

Het hout van al de hieronder genoemde 6 soorten onbruikbaar.

155. HYDRANGEA L.

Hydrangea spec. — In de Preanger en op den Dièng zonder inl. naam.

156. ITEA L.

Itea spec. — In Madioen op den G. Wilis en in Bĕsoeki op het Idjèn-plateau zonder inl. naam.

157. POLYOSMA Bl.

Polyosma spec. 2. — Inl. namen òf zeer locaal òf geheel onbekend; de locale namen meestal nog onbetrouwbaar; bijv. ? *Ki-pòdòlandak*, s. bij Takòka; — ? *Ki-tjabè*, s, of ? *Ki-palahlar*, s. bij Tjibòdas (Hort. Bogor). — In Bantĕn geheel onbekend. — Bij Pantjoer in Bĕsoeki *Kadjoeh-lanang*, md.

158. **WEINMANNIA** L.

Weinmannia spec. 2. — Inl. namen òf zeer locaal òf (en dit is meestal het geval) voor beide soorten onbekend. — Bij Tjibòdas (Hort. Bogor) in de Preanger: *Ki-tjĕrmè*, s. — Bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas ? *Gringging*, j. Aldus heet soms ook een *Melia*-soort.

159* HAMAMELIDACEAE.

159. **ALTINGIA** NOR. (*Liquidambar*).

Altingia spec. — *Mala*, s.; *Rasamala*, s. ml. — In enkele streken worden de volgende variëteiten naar de kleur en de geaardheid van het hout onderscheiden: *Rasamala-bòdas*, s.; *Rasamala-kapas*, s.; *Rasamala-gadòk*, s.; *Rasamala-taritih*, s.; — Bij Takòka: *Rasamala-ki-oepi*, s.; *Rasamala-bòdas*, s. en *Rasamala-beureum*, s. of *Rasamala-bĕnĕr*, s. — De hars heet in de Preanger *Kandaj*, s.

Hout zeer duurzaam en zeer sterk; voor huis- en bruggenbouw uitmuntend geschikt; in reusachtige afmetingen en in groote hoeveelheden in de Preanger en bij Buitenzorg te krijgen.

160* RHIZOPHORACEAE.

De soorten van *Bruguiera* en *Rhizophora* worden in de meeste streken met één en denzelfden geslachtsnaam aangeduid: *Tandjang*, j. md. of *Bako-bako;* ml. boeg. — Eene soort: *Bruguiera-parviflora* BL. heeft echter in Bèsoeki een afzonderlijken naam; n.l.: *Lindòr*, j. boeg. — De eenige mij van Java bekende soort van het geslacht *Ceriops*, ARN. heet constant *Tingi*, j. in geheel Oost-Java. — De *Carallia*-soorten worden door de inlanders ook niet tot het geslacht „*Tandjang*" gebracht.

160. RHIZOPHORA L.

Rhizophora spec. 1 (v. 2). — *Tandjang*, j. ml.; *Bako-bako*, ml. boeg. — In Zuid-Bĕsoeki *Tandjang-brangga*, j.; in Zuid-Banjoemas *Tandjang-rajap*, j.

Hout onbruikbaar.

161. BRUGUIERA LAM. (*Kanilia*).

Bruguiera spec. A. — *Tandjang*, j. md.; *Bako-bako*, ml. boeg; in bijna geheel Java; echter in Zuid-Preanger bij Balekambang ? *Poetoet*, s. genoemd.

Hout sterk en duurzaam; voor huisbouw; echter alleen in kleine afmetingen te krijgen.

Bruguiera spec. B. (*Kanilia*). — *Lindòr*, j. boeg. bij Tratas in Banjoewangi. — *Tandjang-kĕtèk*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas.

Hout onbruikbaar.

162. CERIOPS ARN.

Ceriops spec. — *Tingi*, j. in Banjoewangi. Zeer vaste naam. Ook bij Tjilatjap aldus genoemd.

Hout duurzaam en in strand-dorpen voor staken bij de vischerij zeer gezocht. Alleen in zeer kleine afmetingen te krijgen.

163. CARALLIA RXB. (1).

Carallia spec. 1—2. — Inl. namen òf locaal en onzeker òf geheel onbekend. *Ki-koekoeran*, s. in Z. W. Bantĕn; ? *Koekoeran*, j. in Zuid-Banjoemas; *Kĕdalen*, j. bij Kĕḍoengdjati in Samarang. — *Ki-koekoeran*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara.

Hout ? onbruikbaar.

Noot 1. Het komt mij hoogst waarschijnlijk voor, dat van de geslachten *Gynotroches* BL. en *Kandelia* WIGHT. op Java geene wildgroeiende soorten voorkomen. Vergelijk Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c., waarin die genera op grond der bestaande literatuur nog onder de geslachtslijst der javaansche woudboomen opgenomen waren.

164* COMBRETACEAE.

164. TERMINALIA L.

Terminalia spec. A. — *Kĕtapang*, j. md. ml.; *Kĕtapang-laoet*, ml.

Hout voor pakkisten.

Terminalia spec. B. — *Kloempit*, of *Klòmprit*, j. in Midden-Java, vooral in Samarang, zeer vaste naam.

Hout uitgeloogd misschien voor huisbouw bruikbaar.

Terminalia spec. C. — *Djaha*, s.; *Djåhå*, j. in Midden-Java zeer vaste naam. — Volgens VORDERMAN, heeten in de afd. Djombang de oude vruchten: *Djålawe*, j. en de jonge *Djåkling-soekoen*, j.

Hout voor pakkisten; vaak in reusachtige afmetingen.

Terminalia spec. D. — *Djaha*, s. bij *Takòka* in de Djampangs (Preanger. — *Thjeueuh*, md. bij Pantjoer op den G. Raoeng-Idjèn in Bĕsoeki. Beide aldaar vaste namen. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger soms? *Ki-mèòng*, s. geheeten.

Hout voor pakkisten; vaak in reusachtige afmetingen.

165. GYROCARPUS JACQ.

Gyrocarpus spec. — Alleen in Banjoewangi gevonden; dáár bij Gradjagan *Gĕdrĕg*, j. en bij Badjoelmati *Ganggan-gan*, j. — Laatstgenoemde naam elders o. a. in Z. W. Bĕsoeki niet zelden ook aan *Tetrameles nudiflora* R. BROWN gegeven.

Hout voor pakkisten.

166. LUMNITZERA WILLD.

Lumnitzera spec. 2. — In veel streken door de inlanders met denzelfden naam aangeduid als *Rhizophora* en *Bruguiera*-soorten (zie hieronder). — Bij Tjilatjap heeten deze 2 soorten: *Doedoek-agoeng*, j. en *Doedoek-rajap*, j.

In Z. W. Bantĕn *Troentoeng*, s. — Elders soms *Aegiceras spec.* zóó genoemd.

Hout onbruikbaar.

167* MYRTACEAE.

167. LEPTOSPERMUM Forst.

Leptospermum spec. — Inl. namen meestal òf onbekend òf onbetrouwbaar. Bij Tjibòdas (Hort. Bogor) op den G. Gĕde soms *Kajoe-poetih-lĕmboet*, s. — Zie beneden onder *Melaleuca.*

Hout onbruikbaar.

168. RHODAMNIA Jacq.

Rhodamnia spec. — Inl. namen meestal òf locaal en onzeker òf onbekend; het laatste in Midden-Java. — Bij Palaboehan in Zuid Preanger constant *Ki-djambè*, s. of *Ki-beusi*, s.; bij Takòka in de Djampangs (Preanger) ook *Ki-beusi*, s. Beide namen elders niet zelden ook aan andere boomsoorten gegeven.

Hout zeer hard; maar toch onbruikbaar?

169. DECASPERMUM Forst. (*Nelitris*)

Decaspermum spec. — In Zuid-Preanger zonder vaste inl. naam. Dáár soms ?*Ki-sireum*, s. geheeten; bij Tjilatjap ? *Angin-anginan*, j.; bij Takòka (Preanger) soms ? *Ipis-koelit*, s. genoemd.

Hout onbruikbaar?

170. EUGENIA L. (*Syzygium; Jambosa; Caryophyllus; Macromyrtus; Jossinia; Eu-eugenia*).

Enkele *Eugenia*-soorten hebben duurzaam en sterk, voor huisbouw geschikt hout, bijv. *Risip*. j. in Banjoewangi, *Ki-tĕmbaga*, s. in de Preanger.

Er zijn een groot aantal inl. namen, welke elk meer of minder constant, soms zeer constant, aan één of meer soorten van het geslacht *Eugenia* L. beantwoorden. Elk dier inl. namen is dus ongeveer gelijkwaardig aan een der achter *Eugenia* L. genoemde synonyme ondergeslachten; met dien verstande echter, dat de grenzen der inl. en latijnsche ondergeslachten meestal niet overeenkomen. Alleen met een der subgenera, met *Jambosa* BENTH. is dit wel het geval. De meeste soorten van dit subgenus heeten *Kòpò*, s. of *Djamboe*, j. ml.; *Tjheumphoeh*, md.

Als inl. namen, die in den regel voor meerdere *Eugenia*-soorten gelden, kunnen o. m. de volgende vermeld worden: *Ki-sireum*, s.; *Pĕtag*, s.; *Salam*, s. j.; *Manting*, j.; *Ki-tĕmbaga*, (1) s. en *Gĕlam*, s. — Deze beide laatste namen voor *Eugenia*-soorten, met koperrooden, papierdun-afschilferenden schors. — Verder: *Djĕmbloek*, j.; *Djambòn Doewĕt*, j. in Samarang; en *Dhoewĕh*, md.; *Djoewĕt*, j. of *Djamblang*, ml. — *Klis*, j. in Zuid-Bĕsoeki. — *Gòwòk*, j. in Banjoemas bij Pringåmbå; — *Dòmpjòng*, j. in Banjoewangi. — *Rĕsĕk*, md. in Bĕsoeki. — *Bandje*, j. in Zuid-Bĕsoeki. — *Risip*, j. in Banjoewangi. — *Någåsari*, j. bij Pringåmbå in Banjoemas; elders heet *Mesua ferrea* L. aldus.

Ter aanduiding der soorten of variëteiten worden achter sommige dezer inl. namen achtervoegsels geplaatst; bijv. *Salam-watoe*, j.; *Kòpò-lalaj*, j. s.; *Kampòk-watoe*, j.; *Dhoewĕh-beutòh*, md.; *Djĕmbloek-krikil*, j.

Door de inlanders worden ook *Anacardium* en *Psidium* tot het „geslacht" *Djamboe*, ml. gerekend. Zie hieronder voor *Psidium* en boven voor *Anacardium*.

In enkele streken bijv. in Banjoewangi heeft de schors van enkele *Eugenia*-soorten, die voor de ververij dienen, een naam, die verschilt van dien, welke de boom draagt, namelijk: *Manting*, j. de boom en *Salam*, j. de schors.

171. BARRINGTONIA FORST.

Barringtonia spec. A. — *Boetoen*, j. s. in Djapårå, Banjoewangi en Z. W. Bantĕn.

Hout voor pakkisten.

---

(1) Bij JUNGHUHN (Java l. c.) abusievelijk als *Memecylon*-soorten vermeld.

Barringtonia spec. B. — *Poetat* j. s. In Samarang zeer vaste naam. Elders meestal aan deze soort of ook aan soort E. gegeven.

Hout voor pakkisten; uitgeloogd ook voor huisbouw bruikbaar.

Barringtonia spec. C. — *Leprak*, j. in Banjoewangi en Samarang een vaste naam. Elders namen veelal zeer locaal onbetrouwbaar of geheel onbekend. — In Samarang heeten bij Kĕḍoengdjati vruchten *Bĕsole*, j.

Hout als soort B.

Barringtonia spec. D. — *Sònggòm*, s. j. bij Margasari in Tĕgal; bij Pringåmbå in Banjoemas en in Z. W. Bantĕn.

Hout onbruikbaar,

Barringtonia spec. E. — *Pĕnggoeng*, j.; in Samarang (in de djatiwouden) een vaste naam; elders soms tevens voor soort B en F. geldende.

Hout als soort B.

Barringtonia spec. F. — *Pĕnggoeng*, j. in Zuid-Bĕsoeki bij Poegĕr (in den zoom der vloedbosschen) een vaste naam; elders deze naam soms ook voor soort E gebezigd.

Hout onbruikbaar.

172. **PLANCHONIA** Bl.

Planchonia spec. — Inl. naam en groeiplaats aan mij nog onbekend.

173. Cultuurboomen:

MELALEUCA L. en *Eucalyptus* L'Hér. — De verschillende, vooral van het laatste geslacht, niet zelden gecultiveerde soorten worden soms *Kajoe-poetih*, ml. j. genoemd.

TRISTANIA R. Br. — Zonder inl. namen.

PSIDIUM L.

Psidium spec. — *Djamboe-kloetoek*, ml. j.; *Djamboe-bidji*, s.; *Tjheumphoeh-beutòh*, md.; *Tjheumphoeh-bikhih*, md.

Hout onbruikbaar.

EUCALYPTUS L'Hér.

Eucalyptus spec. div. — Door de inlanders veelal, evenals eenige andere boomsoorten, *Kajoe-poetih*, ml. j. genoemd.

Hout van *volwassen* boomen in Australië geroemd voor huisbouw. Hout van op Java geplante jonge boomen weinig duurzaam gebleken.

EUGENIA L.

Eugenia spec. div. — Door achtervoegsels achter het woord *Djamboe*, j. ml. s. worden de gecultiveerde (*Jambosa*) *Eugenia*-soorten onderscheiden bijv. *Djamboe-ajĕr*, ml.; *Djamboe-bòl*, ml. — In N. O. Bĕsoeki: *Tjheumphoeh-bòl* md.; en *Tjheumphoeh-kakĕt*, md. — In Banjoewangi: *Djamboe-pĕrtòkal*, j.; *Djamboe-wèr*, j. en *Djamboe-tĕrsånå*, j.

Hout onbruikbaar; zeer zelden gekapt om de eetbare vruchten.

174* MELASTOMACEAE.

174. **ASTRONIA** Bl.

Astronia spec. — *Ki-harèndòng*, s. zeer vaste naam in de Preanger en in Bantĕn. Op den G. Slamat en Tĕgal en op den G. Oengaran in Samarang meestal bij name geheel onbekend of zeer slecht bekend. Op laatst-genoemden berg werden mij voor één en dezelfde soort achtereenvolgens 6 verschillende inl. namen opgegeven, die alle slechts zeer locale waarde hebben.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar.

175. **KIBESSIA** DC.

Kibessia spec. — In de Preanger bij Takòka ? *Ipis-koelit*, s. of ? *Ki-djĕboek*, s. in Z. W. Bantĕn ? *Ki-beusi*, s. — Elders inl. namen onbekend.

Hout zeer hard; voor pakkisten.

176. **MEMECYLON** L. (*Lyndenia*).

Memecylon spec. div. — Inl. namen onzeker.

177. **MELASTOMA** BURM.

Melastoma spec. — *Harèndòng*, s. in de Preanger vaste naam voor deze soms boomachtige soorten ook voor de talrijke heesterachtige soorten.—Op G. Wilis in Madioen *Sènggani*, j. — Kleine boomheester; zeer zelden een boom.

Hout onbruikbaar.

178* LYTHRACEAE.

178. **PEMPHIS** FORST.

Pemphis spec. — *Sĕntigi*, j. in Zuid-Banjoewangi en op het eiland Noesâ-baroeng in Z. W. Bĕsoeki.

Hout zeer duurzaam, sterk en zeer zwaar; voor inlandsche ankers gebezigd. Verder onbruikbaar. Alleen in zeer kleine afmetingen te krijgen.

179. **LAGERSTROEMIA** L.

Lagerstroemia spec. A. — *Boengoer*, s.; *Woengoe*, j. *Boengòr*, md.; in Bĕsoeki *Kĕtangi*, j.

Hout zeer duurzaam en sterk; uitmuntend voor huis- en bruggenbouw; zeer gezocht voor affuiten; ook uitstekend bruikbaar voor meubels. Soms in zeer groote afmetingen te krijgen.

Lagerstroemia spec. B. — *Bèngèr*, s. — Zeer vaste naam. — Elders soms met denzelfden inl. naam als soort A.

Als soort A, maar niet in zoo groote afmetingen te krijgen en veel minder algemeen voorkomend.

180. CRYPTERONIA Bl. (*Henslovia*).

Crypteronia spec. — *Ki-banèn*, s. in Zuid-Preanger zeer vaste naam. — Elders inl. namen onbetrouwbaar of zeer locaal.

Hout voor pakkisten en misschien ook voor huisbouw bruikbaar.

181. DUABANGA Hamilt.

Duabanga spec. — *Takir*, j.; *Takèr*, md. in Bĕsoeki vaste naam.

Hout voor pakkisten.

182. SONNERATIA L.

Hout onbruikbaar.

Sonneratia spec. A. en B. — Beide soorten nu eens met afzonderlijke, dan weer met dezelfde namen aan de inlanders bekend. — *Bogĕm*, s. j. en *Prapat*, j. md. ml. in Banjoewangi. Beide namen in Bĕsoeki constant en aan vele inlanders bekend. — In Zuid Preanger heet de boom *Bogĕm*, s. en de verschillende deelen als wortels, enz. *Pasoeng*, s.; *Taròntòng*, s.; *Kajoe-gaboes*, s. en *Ki-dada*, s. — De boom heet in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara: *Bidada*, s. — De naam *Kajoe-gaboes*, ml. wordt elders, behalve voor de adem-wortels van *Sonneratia*, soms aan *Aegiceras* en soms aan een *Alstonia* gegeven; terwijl in Bĕsoeki op het Idjèn-plateau *Bogĕm-goenoeng*, j. de naam van een *Wightia*-soort is.

183. Cultuurboomen:

LAWSONIA L.

Lawsonia spec. — *Patjar-koekoe*, ml. j. — Kleine boomheester.

Hout onbruikbaar.

PUNICA Tournef.

Punica spec. — *Dĕlima*, ml.; *Dlimå*, j.; *Dhĕlimah*, md.—*Granaat-appel.*—Boomheester.—De *Dĕlima-poetih*, ml. is een heester.

Hout onbruikbaar.

184* SAMYDACEAE.

184. CASEARIA JACQ.

Hout van alle soorten zeer weinig duurzaam geacht, doch versch gekapt van sommige soorten zeer hard. Voor pakkisten waarschijnlijk bruikbaar.

Casearia spec. div. — Een paar soorten, vooral die van de laagvlakte van Oost-Java zijn aan de inlanders onder den nogal vasten naam *Baloeng*, j.; *Balòng*, j. of *Pheuloeng*, md. bekend. Een dier soorten wordt echter in Zuid-Bèsoeki niet zelden met een *Grewia*-soort verward en dan ? *Dĕloewak*, j. genoemd. — Een soort op den G. Wilis in Madioen heet *Tjikal-baloeng*, j.; niet te verwarren met *Tikĕl-baloeng*, j. (een *Euphorbia*-soort). — De in de bergen van West-Java groeiende *Casearia*-soorten zijn aan de inlanders meestal òf geheel onbekend òf onder onbetrouwbare locale namen; bijv. bij Tjibòdas (Hort. Bogor) op den G. Gĕdé soms ? *Ki-bòntèng*, s.; ? *Ki-tèròng*, s. of ? *Ki-pinang*, s. voor één en dezelfde soort.

185. HOMALIUM JACQ. (*Blackwellia*)

Homalium spec. — *Dĕlingsĕm*, j.; *Dlingsĕm*, j.; *Dlisĕm*, j.; *Klingsĕm*, j.; zeer vaste aan bijna elk inlander bekende namen. — In de Preanger *Ki-bòdas*, s.; in Bĕsoeki *Kadjoeh-aboeh* md. of *Aboeh*, md.; in Banjoewangi bij Badjoelmati *Ĕsti*, j.

Hout voor pakkisten zeer geschikt; in groote afmetingen en groote hoeveelheden te krijgen. Versch gekapt zeer hard; echter weinig duurzaam.

186* PASSIFLORACEAE.

186. Hiertoe alleen een cultuurboom:

CARICA L.

Carica spec. — *Papaja*, ml.;—*Katès*, j. in Samarang en Rĕmbang *Katès-gamplòk*, j.; — *Katès-gantoeng*, j. en *Kĕtelå-gantoeng*, j. in Noord-Soeråkĕrtå. — *Gandoel*, j. in Bagalèn en Banjoemas. — *Gĕdang*, s. bij Buitenzorg. In Midden- en Oost-Java is echter *Gĕdang*, j. de naam voor (*Pisang*) *Musa*-soorten — *Katès-kapoer*, j. in Banjoewangi. — In Bĕsoeki *Katès*, md. — Bij Tjĕmara in Bantĕn constant *Kĕtela*, s.; elders (o. a. in Midden-Java) aldus een *Manihot*-soort (*Cassave*) aldus genoemd.

Hout onbruikbaar.

187* DATISCEAE.

187. **TETRAMELES** R. Br.

Tetrameles spec. — *Winòng*, j. in Midden-Java zeer vaste naam; in Oost-Java òf ook zóó genoemd òf *Binoeng*, md. òf *Gangangan*, j. — Laatstgenoemde naam in Banjoewangi en Z. W. Bĕsoeki.

Hout voor pakkisten. Vaak in reusachtige afmetingen.

188* CACTACEAE.

188. Hiertoe alleen een cultuurboom:

OPUNTIA Mill.

Opuntia spec. — Bij Panaroekan in Bĕsoeki *Ri-båjå* j.; *Rihpheudjeuh*, md. geheeten.

189* ARALIACEAE.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

Terwijl in Oost-Java, speciaal in Bĕsoeki, de meeste boomvormige *Araliaceae* aan de inlanders niet bij name bekend zijn, en deze in Midden-Java slechts door enkelen met vaste namen aangeduid worden, worden in de Preanger deze boomsoorten goed geclassificeerd. De aldaar in gebruik zijnde namen als *Djangkòrang*, s.; *Ki-djangkòrang*, s.; *Panggang*, s. (met achtervoegsels als *Panggang-poejoe*, s.); *Ramògiling*, s. worden uitsluitend aan de soorten dezer familie toegekend, en de meesten door Soendaneezen van de Preanger onder een dezer inl. geslachtsnamen gebracht. Slechts met de veel op een *Dysoxylum* gelijkende *Polyscias* (zie hieronder) is dit niet het geval.

In Midden-Java is een *Ficus*-soort, die ook *Panggang*, j. heet; een soendaneesche naam *Panggang*, s. voor een *Ficus* bestaat echter zoover mij bekend niet.

De in Midden-Java voor boomvormige *Araliaceae* gebruik zijnde inl. namen hebben in den regel elk alleen betrekking op één soort. Algemeene „geslachts"- namen worden zoover mij bekend dáár gemist; tenzij de namen *Gòrang*, j. en *Tanganan*, j. die soms aan meerdere *Araliaceae* gegeven wordt als zoodanig aangemerkt mogen worden.

189. PANAX L. (*Nothopanax*).

Panax spec. — *Panggang-tjĕrmè*, s. bij Tjibòdas (Hort. Bogor) in de Preanger. Die naam locaal en onzeker. Elders de naam meestal geheel onbekend. — In Bagĕlèn op den G. Kĕmbang *Tjòngkrang*, j.; zeer locale naam.

190. HORSFIELDIA BL.

Horsfieldia spec. — *Djangkòrang*, s. in de Preanger. — *Gaboes*, bij Ngĕbĕl op den G. Wilis in Madioen. Elders heet het stamhout van een *Alstonia* en het wortelhout (der aerotropische wortels) soms ook *Gaboes*, j. — *Gòrang*, j. bij Soerdjâ in Pékalòngan. — *Goenggrang*, j. op den G. Oengaran in Samarang. In enkele streken de inl. naam geheel onbekend.

191. POLYSCIAS Forst. (*Eupteron*).

Polyscias spec. — Inl. namen veelal wel locaal, maar toch constant en aan vele inlanders bekend. — *Dĕlĕg*, j. in Samarang en Banjoewangi. — *Djĕliroe*, j. bij Pringåmbå in Banjoemas. — Bij Tjilatjap ? *Langit*, j. of ? *Kajoe-langit*, j. of ? *Poetjangan*, j.; ? *Djangkòrang*, s. in de Preanger. — Bij Pare in Kĕdiri constant *Djaran*, j. geheeten. — Elders meestal een andere boomsoort hiermede bedoeld.

192. HEPTAPLEURUM Gaertn. (*Paratropia*).

Heptapleurum spec. div. — *Panggang*, — s.; *Konjingal*, md.; *Tanganan*, j. s.; *Ramò-giling*, s. — Achter den naam *Panggang* wordt dikwijls nog een „soorts"-naam geplaatst bijv. *Panggang-poejoe*, s.; *Panggang-sèrèm*, s.; *Panggang-boeloe*, s. — In Bantĕn op den G. Poelasari: *Ramò-gĕntjĕl*, s. — In de Djampangs (Preanger) *Tjèrèm*, s. — Op G. Kĕmbang in Bagalèn ? *Sahang*, j. en ? *Sarahan*, j.; beide zeer locale namen.

193. TREVESIA Vis.

Trevesia spec. — Inl. namen als *Horsfieldia*; echter minder algemeen bekend. Vaak zonder inl. naam. — In Banjoewangi bij Rågådjampi ? *Plĕndå*, j.; zeer locale naam.

194. ARTHROPHYLLUM Bl.

Arthrophyllum spec. — *Dĕlĕg*, j. in Banjoewangi. — *Ki-djangkòrang*, s. of *Djangkòrang*, s. in de Preanger. — In Bagĕlèn en Oost-Banjoemas *Poetjangan*, j.— ? *Langit*, j. in Zuid-Banjoemas. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Gòmpòng*, s.

195. 196. BRASSAIOPSIS DC. et Planch. en **MACROPANAX** Miq. — Inl. namen dezelfde als *Heptapleurum*. Mijn determinaties echter nog onzeker.

197* CORNACEAE.

197. ALANGIUM LAM.

Alangium spec. — Inl. namen aan mij onbekend.

198. MARLEA ROXB.

Marlea spec. A. — *Ki-tjareuh*, s. in vele streken van de Preanger; o. a. in de Djampangs, bij Tjibòdas (Hort. Bogor) op den G. Gĕde; bij Tjigèntèng in Tjisòndari. — In Bĕsoeki op het Idjèn-plateau ? *Opas-opasan*, j. — Elders dikwijls zonder inl. naam.

Hout voor stelen van bijlen gezocht; alleen in nogal kleine afmetingen.

Marlea spec. B. — Bij Pantjoer op den G. Rahoeng-Idjèn in Bĕsoeki zonder inl. naam. — In Banjoewangi *Koeniran*, j.

Hout onbruikbaar.

199. MASTIXIA BL.

Mastixia spec. — *Ki-tèndjò*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger) vaste naam.

Hout voor pakkisten.

200. NYSSA L. (*Agathisanthes*, *Ceratostachys*).

Nyssa spec. — *Hiroeng*, s. in de Preanger; o. a. bij Takòka in de Djampangs. Zeer vaste naam.

Hout nogal duurzaam, voor huisbouw bruikbaar.

201* CAPRIFOLIACEAE.

201. VIBURNUM L.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

Viburnum spec. div. — Inl. namen veelal onbekend of weinig betrouwbaar en locaal. — *Ki-keujeup*, s. en ? *Ki-*

pahang-goenoeng, s. in de Djampangs; ? *Ki-bèwòk*, j. bij Pangĕntjòngan op den G. Galoenggoeng in de Preanger. — ? *Tĕndilan*, j. op den G. Slamat in Tégal. — ? *Pòr-kapòran*, md bij Pantjoer op den G. Raoeng Idjèn in Bĕsoeki. — ? *Ki-koekoeran*, s. bij Tjbòdas (Hort. Bogor) op den G. Gĕde.

202* RUBIACEAE.

202. SARCOCEPHALUS Afzel;

Sarcocephalus spec. — *Gĕmpòl*, j. — In Midden Java constant. — Elders de naam soms als *Nauclea* L.

Hout voor pakkisten.

203. NAUCLEA L.; **ANTHOCEPHALUS** Rich. (*Nauclea* L. (pp)); **ADINA** Salisb. (*Nauclea* L. (pp)); **STEPHEGYNE** Korth. (*Nauclea* L. (pp)).

Alle boomvormige javaansche soorten dezer geslachten gelijken in habitus, inzonderheid in de bloeiwijze en in de plaatsing der bovenste steunblaadjes zeer op elkaar.

Zij zijn voor het grootste deel samengevat ouder een der namen: *Klĕpoe*, j.; *Kòlpòh*, md.; *Angrit*, s.; *Tèngèh-tja-ah*, s.; *Tjangtja-ratan*, s.; *Tjaratan*, s.; *Djabòn*, j; *Klĕpoe-kĕtèk*, j.; *Kòlpòh-kĕtèk*, md.; *Klampejan*, j.; *Gĕmpòl-kĕtèk*, s. — Vooral worden de namen *Klĕpoe*, j. en *Kòlpòh*, md. voor meerdere soorten gebezigd. Herhaaldelijk worden de namen voor de eene soort echter met die van een andere door de inlanders verward.

In sommige streken hebben eenige *Nauclea*-soorten meer of minder vaste inl. namen, die vooral op ééne soort betrekking hebben.

NAUCLEA L. (en aanverwante geslachten).

Nauclea spec. A. — *Angrit*, s. in de Preanger een vrij vaste, aan bijna elk inlander bekende naam. — In Banjoemas bij Pringămbă *Klĕpoe-pasir*, j. en op G. Kapal *Pitjisan*,

s. — Bij Pantjoer in Běsoeki *Bilis*, md. — Bij Ngěběl op den G. Wilis in Madioen *Poendoengan*, j. — Op den G. Poelasari in Bantĕn *Tèngèh-tjaäh*, s. — Soms in de Preanger ook *Tjangtjaratan*, s. geheeten.

Hout duurzaam en sterk; voor huisbouw geschikt.

Nauclea spec. B. — *Klampejan*, j.; *Djabòn*, s. j.; *Klòpòjan*, md.; *Kòlpòjan*, md. — ? *Tjangtjaratan*, s. of ? *Tjangtjaratan-laoet*, s. in Zuid-Preanger in de Djampangs. — *Handja*, s. in Z. W. Bantĕn en bij Palaboehan in Zuid-Preanger.

Hout voor pakkisten.

Nauclea spec. div. — Inl. namen als boven onder *Nauclea* en aanverwante geslachten vermeld zijn.

Hout voor pakkisten.

204. HYMENODICTYON WALL.

Hymenodictyon spec. — *Klĕpoe-sapi*, j. bij Tjandiroeboe in Midden-Samarang. Elders inl. naam onbekend.

Hout voor pakkisten. Zeer zeldzame boom.

205. WENDLANDIA BARTL.

Wendlandia spec. — Inl. namen meestal òf locaal òf geheel onbekend. — ? *Lòtròk*, j. op den G. Telemåjå in Samarang; *Sĕpat*, j. in de bergstreken van Djapårå.

Hout voor pakkisten. Niet in groote afmetingen.

206. WEBERA SCHREB. (*Stylocoryne* (pp)).

Webera spec. — Inl. namen meestal geheel onbekend; enkele malen hier en daar bekend. — ? *Boengboelang-peutjang*, s., in Zuid Preanger, terwijl dáár *Boengboelang*, s. (zonder achtervoegsel) de naam voor *Premna tomentosa* WILLD is. Soms heet *Webera* aldaar ook, zoomede in Z. W. Bantĕn ? *Ki-tandoek*, s.

Hout voor pakkisten. Niet in groote afmetingen.

207. **RANDIA** L. (*Stylocoryne* CAV. (pp); *Gardenia* L: (pp); *Gynopachys* BL.). — Inl. namen aan mij onbekend.

Hout onbruikbaar.

208. **GARDENIA** L.

Gardenia spec. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger zonder vasten inl. naam.

Hout ? onbruikbaar.

209. **PETUNGA** DC.

Petunga spec. — *Apit*, j. in bijna geheel Midden- en Oost-Java een vaste naam; *Ki-hapit*, s. in de Preanger en in Z. W. Bantĕn. — Ook enkele andere boomsoorten elders met een dezer namen aangeduid. — Meestal slechts een boomheester.

Hout onbruikbaar.

210. **DIPLOSPORA** KORTH.; *Guettarda* L. en *Vanguiera* JUSS. Inl. namen en vindplaatsen mij nog onbekend.

211. **IXORA** L. (*Pavetta* L. (pp).

Ixora spec. div. — Zonder vaste inl. namen. Boomheesters; meestal slechts heesters. — *Sikatan*, j. in Samarang locale naam.

Hout onbruikbaar.

212. **PAVETTA** L.

Pavetta spec. — *Brasan*, j. op den G. Telemåjå in Samarang. Deze naam echter elders aan eenige andere boomsoorten gegeven. — *Ki-tjangkoedoe*, s. bij Pangèntjòngan op den G. Galoenggoeng in de Preanger. — Elders op Java de namen veelal geheel onbekend of zeer locaal en onzeker.

Hout voor geweerkolven geschikt bevonden door den Directeur van den Artillerie Constuctie-winkel te Soerabaja. — Dit hout echter niet in groote afmetingen en ook niet in groote hoeveelheden te krijgen.

213. MORINDA L.

Morinda spec. A. — *Koedoe-kras*, j. in Madioen en Samarang. Dáár vaste naam.

Hout bruikbaar voor stelen van bijlen. Niet in groote afmetingen.

Morinda spec. B. — *Mĕngkoedoe*, ml.; *Tjangkoedoe*, s.; *Patje*, j. ml.; *Kĕmoedoe*, j. — Vaste namen.

Hout onbruikbaar.

214. PSYCHOTRIA L. (*Grumilea*);

215. CHASALIA COMM. (*Psychotria* L. (pp));

216. LITOSANTHES BL. en

217. AMARACARPUS BL. — Inl. namen en vindplaatsen aan mij nog onbekend. Wellicht behooren enkele der in de Preanger *Ki-kòpi*, s. genoemde boomsoorten hiertoe.

218. CANTHIUM LAM.

Canthium spec. 2. — Inl. namen wel locaal; maar niet zelden nogal vast. — *Kòpèn*, j. en *Kĕmĕdjing*, j. in Midden-Samarang. — *Ki-kòpi*, s. bij Takòka in de Preanger. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger *Ki-katjang-batoe*, s.; terwijl dáár *Ki-katjang*, s. (zonder achtervoegsel) de naam van een *Strombosia* is. — *Ki-kangka*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara; locale naam.

Hout fijn en nogal duurzaam; alleen in kleine afmetingen.

219. SAPROSMA BL. en **LASIANTHUS** JACQ. — De verschillende soorten dezer stinkende *Rubiaceae* heeten meestal *Ĕntoet-ĕntoetan*, s. of *Kasimboehan*, s. — De determinatie is nog onzeker.

Hout onbruikbaar.

220. Cultuurboomen:

CINCHONA L.

Cinchona spec. div. — *Kina*, ml. j. s. holl.; *Kènah*, md.

Hout nogal duurzaam.

COFFEA L.

Coffea spec. div. — *Kòpi*, ml. j. s. md.; *Kawo*, j.; *Koffie*.

Hout voor wandelstokken gezocht.

PAVETTA L.

Pavetta spec. div. — ? *Sikatan*, j. in Midden-Java.

Hout onbruikbaar.

MORINDA L.

Morinda spec. — *Patje*, j. ml.; *Mĕngkoedoe*, ml. s.; *Tjangkoedoe*, s. ml.; *Kĕmoedoe*, j.

Hout? onbruikbaar.

221* COMPOSITAE.

221. VERNONIA SCHREB.

Vernonia spec. — *Hambiroeng*, s.; *Sĕmboeng*, j.; *Sĕmphoeng* md. ; vaste aan de meeste inlanders bekende namen. — Aangezien ook eenige andere *Vernonia*-soorten, o. a. vele heester- en kruidachtige soorten *Sĕmboeng*, j. heeten, wordt ter onderscheiding der boomvormige soort aan den naam *Sĕmboeng*, j. soms een andere naam toegevoegd; bijv. *Sĕmboeng-ḍĕḍĕk*, j. in Oost-Banjoemas; *Sĕmboeng-gĕḍe*, j. in Madioen op den G. Wilis; *Sĕmboeng-joenoeng*, j. op den G. Oengaran in Samarang. — Een der variëteiten van de eenige boomvormige javaansche *Vernonia*-soort heet in de Preanger: *Hambiroeng-beureum*, s. — In Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap heet de

boom soms *Sĕmboeng-ḍĕḍĕk*, j.; soms alleen *Ḍĕḍĕk*, j. — De laatste naam wordt elders vooral aan *Ficus alba* REINW. en een paar naverwante *Ficus*-soorten gegeven.

Hout voor pakkisten geschikt en in zeer hooge bergstreken; bijv. op 1500 Meter zeehoogte ook voor huisbouw bruikbaar. — In groote afmetingen en in sommige streken in groote hoeveelheden te krijgen.

222. **ANAPHALIS** DC. (*Gnaphalium*).

Anaphalis spec. 2. — In Midden-Java veelal *Sĕndårå*, j. of *Sindårå*, j. Vaste namen. — Soms door locale namen aangeduid, bijv. op den G. Slamat in Tĕgal? *Sarasati*, j.; soms bijv. op het Idjèn-plateau zonder inl. naam. — Met andere *Anaphalis*-soorten wordt deze soort door de europeanen weleens *javaansch Edelweisz* genoemd, ofschoon de gelijkenis bijna alleen in de dichte witachtige beharing der bladeren, niet in de botanische verwantschap bestaat.

Hout onbruikbaar.

223* VACCINIACEAE.

223. **AGAPETES** DON. (*Vaccinium* MIQ. (haud L.)

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

Agapetes spec. div. — Inl. namen meestal òf geheel onbekend òf zeer locaal en onzeker. In sommige streken van de Preanger o. a. bij Tjibòdas (Hort. Bogor.), evenals enkele andere alpine boomsoorten *Tjantigi*, s. genoemd. Op het Idjèn-plateau in Bĕsoeki? *Patjargoenoeng*, j. — Op den G. Mĕrbaboe en G. Sĕndårå in Bagĕlèn en Samarang constant *Manisrĕdjå* j. geheeten.

224* MYRSINACEAE.

224. MAESA FORST.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

Maesa spec. div. — In de meeste streken zonder inl. naam. Enkele soorten aan de inlanders bij name bekend: — *Ki-piït*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger); *Ki-oerang*, s. in Bantĕn op den G. Poelasari en in de Preanger op den G. Gĕde. — In Bĕsoeki geheel zonder inl. naam.

225. MYRSINE L. — Inl. namen aan mij onbekend.

226. ARDISIA SWARTZ. (*Climacandra*).

Hout der grootste soorten misschien voor pakkisten te gebruiken.

Ardisia spec. div. — Inl. namen der meeste soorten meestal òf zeer locaal en onzeker òf geheel onbekend. Slechts de naam *Lĕmpĕni*, j. s. of *Pĕlĕmpĕni*, j., welke in de laagvlakte van Samarang, in Bantĕn en in Zuid-West-Preanger aan één en dezelfde species beantwoordt, maakt hierop een uitzondering. Als zeer locale namen mogen genoemd worden: ? *Bareubeu-kakali*, s.; ? *Ki-damar*, s.; *Ki-rĕsĕp*, s. en *Ki-haroepat*, s. alle 4 namen voor één enkele soort (met eenige variëteiten) bij Tjibòdas (Hort. Bogor.); ? *Ki-koekoeran*, s. bij Pangĕntjòngan op den G. Galoeng-goeng; ? *Djirĕk*, j. op den G. Oengaran in Samarang; ? *Ki-adjag*, s. bij Sanggrawa in de Djampangs (Preanger) — *Samparantoe*, j. op den G. Kĕmbang in Bagĕlèn; zeer locale naam. In de Preanger heet *Sindora spec.* aldus.

227. AEGICERAS GAERTN.

Aegiceras spec. — *Troentoeng*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas en in Zuid-West-Bĕsoeki. — Boomachtige heester; nooit een boom.

Hout onbruikbaar.

228* SAPOTACEAE.

228. CHRYSOPHYLLUM.

Hout van beide soorten voor pakkisten.

Chrysophyllum spec. A. — *Sĕlakĕt*, j. of *Tjĕlakĕt*, md. in Banjoewangi. Elders nog niet gevonden boomsoort.

Chrysophyllum spec. B. — *Ki-lakĕtan*, s.; in de Preanger vaste naam; in Midden- en Oost-Java òf zonder naam òf slechts onder onzekere namen aan de inlanders bekend.

229. SIDEROYXLON Bl.

Sideroxylon spec. A. — *Kaḍoe*, j. of *Kĕdoe*, j. in Banjoewangi. — In West-Bĕsoeki *Kĕdoe*, md. of *Kĕthoeh*, md. In Kĕḍiri bij Pare *Badoet*, j. of *Kadoet*, j. In Pĕkalòngan en Banjoemas *Kĕmit*, j. — Deze namen zijn alle meer of minder constant. — In Samarang is deze soort aan de meeste inlanders bij name onbekend; wordt dáár o. a. bij Kĕḍoengdjati soms ? *Dĕlèr*, j.; ? *Kĕtjik*, j. of ? *Gĕmblak*, j. genoemd. In de Preanger en Bantĕn ook veelal onbekend of weinig bekend. Dáár o. a.: soms ? *Baloen-indjoek*, s. of *Rĕngas-gĕdèpèr*, s. geheeten. Van deze namen hebben bijna alleen *Kĕḍoe*, j. en *Kĕmit*, j. eenige waarde. In de Preanger is er een *Diospyros*-soort, die soms ook ? *Baloenindjoek*, s. genoemd wordt; terwijl dáár de naam *Rĕngas*, s. (zonder of met achtervoegsel) in het algemeen aan *Semecarpus*- en *Gluta*-soorten beantwoordt.

Hout voor pakkisten. In zeer groote afmetingen en in nogal groote hoeveelheden te krijgen.

Sideroxylon spec. B. — Inl. namen dezelfde als *Payena spec.* A (zie hieronder).

Hout onbruikbaar.

Sideroxylon spec. C. — Inl. namen òf geheel onbekend òf zeer locaal. Op het Idjèn-plateau in Bésoeki en aan Zuidkust-Preanger aan de inlanders onbekend. In Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap ? *Antoe-laoet* j.

Hout voor pakkisten.

230. PALAQUIUM BLANCO.

Palaquium spec. A. — In Banjoewangi constant *Njatoe*, j.; *Njatòh*, md. of *Kawang*, j. geheeten. In Samarang bij Karangasĕm (Grobogan) *Djĕmpinå*, j. en *Grawang*, j. Misschien is de laatste een andere soort. Deze beide namen zijn aldaar ook constant. In Zuid-West Bĕsoeki bij name aan de inlanders onbekend.

Hout duurzaam; voor huisbouw. In Banjoewangi voor gamĕlans gezocht.

Palaquium spec. B. — Bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas *Woeroe-santĕn*, j.; in Zuid-Preanger bij Palaboean *Ki-bĕngang*, s. — Beide namen alleen locaal van waarde. Zeer zeldzame boom. In den laatsten naam beteekent *Ki* „als" ; de boom gelijkt namelijk zeer op *Bĕngang*, s. (*Neesia altissima* BL.).

Hout voor pakkisten. Zeldzame boom.

231. PAYENA DC. (*Bassia*)

Hout van deze soorten voor pakkisten.

Payena spec. A. — In Preanger en Bantĕn meestal *Djĕngkòt*, s. of *Djĕnggòt*, s.; soms ook ? *Njatoe*, s. of ? *Kakadoeăn*, s. In Tĕgal ook *Djĕngkòt*, j. In Bĕsoeki alleen onder zeer onzekere en zeer locale namen bekend; bijv. *Khĕtah*, md.; *Reusbreusan*, md. en *Njatòh*, md. Deze namen gelden echter ook voor eenige andere boomsoorten. — In Samarang op den G. Oengaran ook zeer locale, onzekere namen; bijv. *Saoe-goenoeng* j. en *Nangkahan*, j. — Alleen is de naam *Djĕngkòt*, s. nogal constant. Al de andere hebben weinig waarde.

Payena spec. B. — Bij Tjĕmara in Zuid-West-Bantĕn vrij constant *Pasra*, s. of *Kasra*, s. geheeten.

232. **MIMUSOPS** L.

Mimusops spec. — *Sawo*, j. ml.; *Sawoe*, j.; *Saoe*, j.; *Sawo-djâwâ*, j.; *Sawo-djawi*, j. — Zeer vaste namen.

Hout zeer duurzaam en fraai; prachtig meubelhout. Met *Sono-kling*, j. (*Dalbergia latifolia* ROXB.) een der beste en meest gezochte meubelhoutsoorten van Java.

233. Cultuurboomen:

MIMUSOPS L.

Mimusops spec. — *Tandjoeng*, j. ml.

Hout voor pakkisten. Zelden gekapt om de bloemen.

ACHRAS L.

Achras spec. — *Saoe-manila*, ml. j.

Hout onbruikbaar. Boom zeer zeldzaam.

PALAQUIUM.

Palaquium spec. div. — De gecultiveerde sumatraansche *Palaquium*- soorten waren aan de door mij ondervraagde inlanders bij name onbekend.

233* EBENACEAE.

234. **MABA** FORST. (*Rhipidostigma*)

Maba spec. div. — Behalve hierondergenoemde 2 species zijn de *Maba*-soorten aan de inlanders bij name meestal geheel onbekend.

Maba spec. A. — Bij Poegĕr in Bĕsoeki *Loetoeng*, j. of *Boeḍĕng*, j.

Hout voor pakkisten; zeer hard.

Maba spec. B. — In Samarang bij Kĕdoengdjati constant *Bibis*, j. of *Bibisan*, j. — *Tjantigi*, s. bij Panoembahan aan Zuidkust Preanger. — *Mĕrakan*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas. Laatstgenoemde naam ook voor *Diospyros spec.* B.

Hout voor pakkisten. Zelden in groote afmetingen.

235. **DIOSPYROS** L. (*Cargillia*; *Leucoxylon*) — Terwijl enkele *Diospyros*-soorten, hetzij locaal, hetzij over groote uitgestrektheden aan de inlanders onder vaste namen bekend zijn, ontbreken de inl. namen voor andere soorten òf geheel en al òf zijn die namen zeer onzeker; hetzij doordat ook andere boomsoorten met diezelfde namen aangeduid worden, hetzij doordat de boomsoort aan de meeste inlanders geheel onbekend is.

Diospyros spec. A. — *Kĕsĕmak*, j. of *Sĕmak*, j. in Grobogan (Samarang); — *Klegå*, j. bij Tĕlawa in Soeråkĕrtå; ? *Baloeng*, j. in Pĕkalòngan bij Soebah; — *Kĕsemĕg*, j. of *Sĕmĕg*, md. in geheel Bĕsoeki. — Hiervan zijn alle namen constant; behalve den naam in Pĕkalòngan. Deze geldt elders bijv. ook voor een *Casearea*-soort. — In Bantĕn is de soort aan de inlanders bij name onbekend.

Hout voor pakkisten; niet in groote afmetingen.

Diospyros spec. B. — *Kolang-kaling-dòngkòl*, j. bij Rågådjampi in Banjoewangi en *Tòkbròl*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — Beide namen zeer locaal. In Z. W. Bantĕn aan de inlanders niet bij name bekend.

Hout onbruikbaar.

Diospyros spec. C. — *Bibis*, j.; *Bibisan*, j. of *Kèloran*, j. in Banjoewangi. In Pĕkalòngan bij Soebah *Mĕrakan*, j. In Z. W. Bantĕn *Ki-mĕrak*, s. — Met laatstgenoemden naam in de Preanger een *Podocarpus*-soort aangeduid. — Deze *Diospyros*-soort wordt door de meeste inlanders verward met *Maba spec. B.* — De vermelde namen

alle locaal. In sommige streken is de boom aan de inlanders bij name geheel onbekend.

Hout voor pakkisten. Zelden in groote afmetingen.

Diospyros spec. D. — *Gĕntĕlan*, s. bij Palaboehan in Z.-Preanger *Ki-gĕntĕl*, s. in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara.

Hout soms voor stelen van bijlen. Niet in groote afmetingen. Zeldzame boom.

Diospyros spec. E. — *Ki-tjaloeng*, s.

Hout voor pakkisten; echter zeer hard.

Diospyros spec. F. — *Ki-tjĕmara*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. Naam alleen van locale waarde. — Elders heet in de Preanger een *Podocarpus*-soort meestal aldus.

Hout onbruikbaar — Zeer zeldzame boom.

Diospyros spec. G. — *Pĕrèlèk*, s. bij Sanggrawa in de Djampangs (Preanger).

Hout onbruikbaar. Zeldzaam.

Diospyros spec. H. — *Ki-tjaloeng-mas*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger.

Hout onbruikbaar. Zeldzaam.

Diospyros spec. I. — ? *Brâmâ*, j. bij Tjilatjap in Z.-Banjoemas.

Hout onbruikbaar.

Disopyros spec. J. — *Kajoe-arĕng*, s. bij Pasirpandjang in Djampang-koelòn (Preanger). — *Javaansch-* of *Onecht-indisch-ebben-hout*.

Kernhout zeer gezocht voor wandelstokken en handvatten van wapens. Echter bijna uitgeroeid.

236. Cultuurboomen.

Diospyros spec. — Door de europeanen soms *Kaki* of *Diospyros Kaki* genoemd.

Hout onbruikbaar.

237* STYRACACEAE.

237. **SYMPLOCOS** L.

Hout van de grootste soorten voor pakkisten; der kleinere onbruikbaar.

Symplocos spec. div. — *Djirak*, s.; *Djirag*, s.; *Djirak-sasak*, s.; *Sasak*, s.; *Sariawan*, s.; *Sasak-badak*, s.; *Djarak-hideung*, s.; *Djirěk-woeloeh*, s.; *Sasag-goenoeng*, s.; *Ki-djirak*, s.; *Ki-glĕdòg*, s. in de Preanger of in Bantĕn. — In Midden-Java: *Djirĕk*, j. zonder achtervoegsels. — In Oost-Java zonder vaste inl. namen. — Bij Tjibòdas ('s Lands Plantentuin) in de Preanger *Ki-glĕdòk*, s.

238. **BRUINSMEA** Boerlage et Koorders.

Bruinsmea spec. — *Ki-hoerang*, s. op den G. Karang in het district Tjimanoek van de afdeeling Pandeglang in Bantĕn. Deze naam geldt dáár (locaal) uitsluitend voor deze zeldzame boomsoort. Elders worden op Java ook eenige andere boomsoorten met dezen naam aangeduid.

Hout niet ? duurzaam; voor pakkisten. Zeldzame boom.

239. **STYRAX** L.

Styrax spec. — *Mĕnjan*, s. ml.; *Minjan*, s. — *Benzoëboom*.

Hout voor pakkisten. Zeldzame boom; en zelden gekapt om de benzoë, die de schors oplevert.

240* OLEACEAE.

240. **LINOCIERA** Sw. (*Chionanthus*), **OLEA** Linn.; (*Stereoderma*), en **LIGUSTRUM**, L. (*Visiania*). — De meeste soorten dezer geslachten zijn door hun zeldzaamheid aan de inlanders bij name onbekend, of

zij dragen alleen zeer locale en veelal onbetrouwbare namen. Voor één soort werden door mij op verschillende plaatsen in de Preanger alleen een 10 tal dergerlijke namen genoteerd. Vele dier namen golden in diezelfde streek voor andere boomsoorten. — Een paar namen van soorten, die tot de bovenvermelde 3 geslachten behooren, mogen hier vermeld worden: ? *Ki-haroepat*, s. bij Pangèntjòngan op den G. Galoenggoeng; ? *Lĕmah*, j. bij Tjandiroeboeh in Samarang; *Ki-bòlèt*, s. in Djampang-koelòn (Preanger); *Hoeroe*, s. in de Preanger en *Woeroe*, j. in enkele streken van Midden- en Oost-Java.

241. FRAXINUS L.

Fraxinus spec. — Inl. naam bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèngebergte in Bĕsoeki: *Kètheung*, md. of *Kadjoeh-kètheung*, md. — *Ki-dang*, j. en *Kajoe-kidang*, j. zijn onbestemde, aan verschillende boomsoorten gegeven namen. De naam *Kètheung*, md. is op de bedoelde standplaats evenwel zeer constant op het Jang-gebergte in Bĕsoeki (distr. Banjoe-angĕt) ? *Poetèn* geheeten. — *Javaansche esch.*

Hout wellicht voor huisbouw bruikbaar; in elk geval voor pakkisten.

242* APOCYNACEAE.

Eenige *Apocynaceae*, van verschillende geslachten, die in blad veel overeenkomst hebben met *Rauwolfia*-soorten of met *Alstonia scholaris* R. BR. worden door de inlanders niet zelden door een der volgende namen aangeduid: *Poele*, j.; *Pòlaj*, md. of *Lamè*, s. Daarbij wordt dan veelal een achtervoegsel achter den naam geplaatst. De *Apocynaceae* met andere bladeren hebben echter alle geheel andere namen bijv. *Bintarò*, s. en *Djĕmbirit*, s.

242. **HUNTERIA** Roxb.

Hunteria spec. — Groeiplaats en inl. naam aan mij onbekend.

243. **CERBERA** L.

Cerbera spec. — *Bintarò*, j. ml.; *Bintarò*, s. — Zeer vaste naam. — In enkele streken worden nog twee variëteiten onderscheiden onder de namen *Bintarò-gĕdé*, s. *Bintarò-leutik*, s.

Hout onbruikbaar.

244. **OCHROSIA** Juss (*Lactaria*).

Ochrosia spec. 2. — Beide aan de inlanders bij name onbekend; met uitzondering van Tjilatjap, waar mij voor een der soorten *Sånggå-langit*, j. als naam opgegeven werd. — Zeer zeldzame boomen.

Hout onbruikbaar.

245. **KOPSIA** Bl.

Kopsia spec. 2. — Inl. namen òf geheel onbekend òf alleen zeer locaal en dan nog onzeker; bijv. bij Takòka in Preanger *Ki-kòpi*, s.; op den G. Slamat in Tĕgal ? *Djambòn*, j. Met beide namen worden ook andere boomsoorten aangeduid bijv. een paar *Rubiaceae* en een paar *Myrtaceae*. — In Poegèr bij Bĕsoeki is de naam geheel onbekend.

Hout van beide soorten onbruikbaar.

246. **RAUWOLFIA** L. (*Cyrtosiphonia*, *Ophioxylon*).

Rauwolfia spec. div. — Tot de inl. „geslachtsnamen" *Poele*, j.; *Lamè*, s. of *Pòlaj*, md. gerekend of geheel bij name aan de inlanders onbekend. Het laatste is echter minder het geval dan het eerste. — Hiertoe behoort *Poele-pandak*, j.; *Pòlaj-panthk*, md. van Sĕmpòlan in Djĕmbĕr (Bĕsoeki).

Hout van alle soorten onbruikbaar.

247. **ALSTONIA** Brown.

Alstonia spec. A en B. — *Poele*, j.; *Lamè*, s.; *Pòlaj*, md. Indien deze namen zonder achtervoegsels gebezigd worden

gelden zij bijna uitsluitend en in alle streken van Java voor een dezer twee *Alstonia*-soorten. Deze drie namen zijn zeer constant en één er van is aan bijna elk inlander bekend. — Het hout heet in enkele streken *Kajoe-gaboes*, j. terwijl het weeke hout der aerotropische wortels van 2 *Sonneratia*-soorten eveneens soms *Kajoe-gaboes*, j. genoemd wordt.

Hout voor pakkisten. Bijzonder licht en zeer week; maar niet duurzaam In zeer groote afmetingen te krijgen.

Alstonia spec. C. — *Lĕgarang*, j. of *Logarang*, j. In geheel Midden- en Oost-Java aan de meeste inlanders bekend. In West-Java weinig bekend en dáár de namen veelal locaal en onzeker. In Zuid-Preanger bij Palaboehan *Lamè*, s. geheeten. — In Pékalòngan bij Soebah heeft deze soort een paar zeer locale namen: *Ilat-ilatan*, j. of *Baloeng*, j. — Laatstgenoemde naam wordt elders o. m. aan een paar *Casearia*-soorten, eerstgenoemde meer algemeen aan een *Ficus*-soort gegeven.

Hout nogal duurzaam; voor huisbouw bruikbaar.

Alstonia spec. D. — Aan het Danoe- „meer" in de afdeeling Pandeglang (Bantĕn) constant *Gaboesan*, s. geheeten. Elders beantwoordt deze naam aan andere plantensoorten.

Hout onbruikbaar. Zeer zeldzame boom

248. ORCHIPEDA Bl.

Orchipeda spec. A. — *Amproe*, s. of *Amproe-badak*, s. in Djampangkoelòn (Preanger).

Hout onbruikbaar.

Orchipeda spec. B. — *Lòh-kambing*, j. of *Lèr-kamphing*, md. in Banjoewangi.

Hout onbruikbaar.

249 TABERNAEMONTANA L.

Tabernaemontana spec. — *Kĕmbirit*, j. in Zuid-Banjoemas en Banjoewangi; *Tjĕmbirit*, j. — In Pråbålinggå,

bij Ngĕbĕl in Madioen en bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki *Gĕmbirit*, j. in Pĕkalongan en N. W. Samarang. — In Oost-Banjoemas: *Djĕmbirit*, j. of *Gĕmbirit*, j. — Bij Sĕmpòlan in Djĕmbĕr (Bĕsoeki) ? *Lèr-kampking*, md. — Bij Pangĕntjòngan op den G. Galoenggoeng in de Preanger ? *Amproe-badak*, s. geheeten. — Behalve de laatste twee namen, die meer locaal zijn, hebben de overigen veel waarde, omdat zeer zelden ook andere boomen met een dierzelfde namen aangeduid worden.

Hout onbruikbaar.

250. WRIGHTIA Brown.

Wrightia spec. A. en B. — *Mĕntaos*, s. j.; *Bintaos*, s.; *Bĕntaos*, s. j. — Vaste namen. — In Zuid-Preanger bij Palaboehan soms: *Bĕntaleus*, s.; in Soemĕdang (Preanger) *Djalitri*, s. (niet *Djanitri*, s.). — Beide laatste namen zeer locaal.

Hout voor handvatten van wapens nogal gezocht. Niet in groote afmetingen te krijgen.

251. KICKXIA Bl.

Kickxia spec. — In Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap en in Pĕkalòngan bij Soebah *Santĕn*, j. Dáár geen andere, doch elders wèl, andere boomsoorten ook aldus genoemd. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Ki-bĕntĕli*, s.

Hout nogal duurzaam; voor huisbouw bruikbaar. Zelden gekapt, omdat de boom zeldzaam is en het sap uit de schors een zeer gezochte inlandsche medicijn is.

252. Cultuurboomen:

PLUMERIA L.

Plumeria spec. — *Sĕmbodjå*, j.; *Sĕmbodja*, j. ml.; *Kĕmbodja*, s. j. ml. — Algemeen bekende vaste namen. — In Djĕmbĕr (Bĕsoeki) *Tjĕmpakah-moeldjĕuh* md.

Hout onbruikbaar.

252* LOGANIACEAE. (1)

252. BUDDLEIA L.

Buddleia spec. — Inl. namen meestal zeer locaal en dikwijls onbetrouwbaar. — Op G. Sĕndårå en Dièng *Goedehan*, j. of *Goetihan*, j. — Op G. Wilis in Madioen ? *Ĕndjit-ĕndjitan*, j. — Veelal heester; soms boomheester.

Hout onbruikbaar.

253. FRAGRAEA THUNB.

Fragraea spec. div. — Inl. namen zeer locaal, onbetrouwbaar of geheel onbekend. Een soort heet bij Palaboehan in Zuid-Preanger en in Z. W. Bantĕn *Tjatjangkoedoean*, s. of *Tjangkoedoe-badak*, s. — Een andere soort heet bij Pantjoer in Bĕsoeki *Kalang-mangkheuh*, md. Laatstgenoemde naam dáár ook aan 2 *Pittosporum*-soorten gegeven. — Niet zelden ook tot het „geslacht" *Woeroe*, j. gebracht; bijv. in Madioen. In Bĕsoeki soms *Kajoe-tèròng*, j.

Hout van in Bantĕn en Z. Preanger *Tjatjangkoedoean*, s. genoemde soort bruikbaar voor huisbouw; van andere javaansche soorten geheel onbruikbaar.

254. Cultuurboomen.

Fragraea 2 spec. — *Tĕmbĕsoe*, ml.

Hout zeer duurzaam, fraai en zeer fijn; uitmuntend voor huisbouw en meubels. — Op Java zeer zeldzaam aangeplant en hoogst zelden gekapt.

---

(1) — Het voortgezet onderzoek naar de boomsoorten van Java heeft mij geleerd, dat waarschijnlijk ten onrechte *Strychnos* L. en *Geniostoma* FORST. (Zie het Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c.) in de literatuur als woudboomen-geslachten vermeld zijn. Beide zijn op Java waarschijnlijk niet door boomvormige wildgroeiende soorten vertegenwoordigd.

254* BORAGINACEAE.

255. **CORDIA** L.

Cordia spec. A. — *Kĕṇdal*, j.; *Kĕndal*, s. — Vaste naam in geheel Java, aan de meeste inlanders bekend.

Hout onbruikbaar.

Cordia spec. B. — *Poernåmåsådå*, j.; *Pråmåsådå*, j. of *Klimåsådå*, j. in Banjoewangi en bij Poegĕr in Zuid-Bĕsoeki. — Vaste naam.

Hout voor wapengevesten en klein schijrnwerk gezocht. Niet in groote afmetingen. Zeldzame boom.

Cordia spec. C. — Inl. namen òf meestal onbekend òf locaal en van weinig waarde. Bij Palaboehan in Zuid-Preanger *Blĕndoeng-tjai*, s.; dáár heet een *Erythrina*-soort *Blĕndoeng* s. — Bij Tjilatjap *Bĕkak*, j. en in Banjoewangi, zoomede aan de Zuidkust van Djampang-koelòn in de Preanger aan de inlanders geheel onbekend.

Hout onbruikbaar.

256. **EHRETIA** L.

Ehretia spec. div. — Inl. namen meestal onbekend. Namen als *Ki-bakò*, s. (bij Takòka in de Preanger) en *Ki-tèròng-gĕde*, s. (op den G. Gĕde bij Tjibòdas) hebben alleen eenige locale waarde. Eigenaardig is, dat op den Dièng een dezer soorten ? *Kĕṇdal*, j. genoemd wordt, terwijl elders eene soort van het naverwante geslacht constant *Cordia* (zie boven) dezen naam draagt. — Op het Idjènplateau in Bĕsoeki heet een der soorten *Kĕṇdal-banjoe*, j. en bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas een andere: *Brabo*, j. Beide namen zeer locaal.

Hout voor pakkisten.

257. **TOURNEFORTIA** L.

Tournefortia spec. — Inl. namen zeer locaal of geheel onbekend. — Bij Tjĕmarå in Z. W. Bantĕn. *Ki-bakò*,, s. of *Babakòan*, s.

Hout onbruikbaar.

258* SOLANACEAE.

258. **SOLANUM** L.

Solanum spec. — Bij Tjibòdas op den G. Gĕde in de Preanger *Tĕtĕr*, s.

Hout onbruikbaar.

259—260. Cultuurboomen:

SOLANUM L.

Solanum spec. — *Takòka*, j. in Samarang bij Sålåtigå. Elders meestal zonder inl. naam. — Bij Takòka in de Preanger heeten eenige dáár wildgroeiende heesterachtige *Solanum*-soorten *Takòka*, s.

Hout onbruikbaar.

CYPHOMANDRA Sendtn.

Cyphomandra spec. — *Tèròng-blanda*, ml. s. — Boomheester.

Hout onbruikbaar.

261* SCROPHULARIACEAE.

261. **WIGHTIA** Wall.

Wightia spec. — Op het Idjèn-plateau in Bĕsoeki soms *Bògĕm-goenoeng*, j. geheeten. Die naam zeer locaal en slechts aan enkelen bekend. Buiten Bĕsoeki is deze soort op Java nog niet waargenomen. — *Bògĕm*, j. is meestal de naam voor een *Sonneratia*-soort

Hout onbruikbaar.

262* GESNERIACEAE.

CYRTANDRA Forst.

Cyrtandra spec. — Inl. namen meestal onbekend.— Boomheester.

Hout onbruikbaar.

263* BIGNONIACEAE.

263. **OROXYLUM** VENT. (*Calosanthes*)

Oroxylum spec. — *Pòngpòrang*, s. in geheel West-Java. — *Moengli*, j. of *Woengli*, j. in Midden Java. — In Z. W. Bĕsoeki bij Poegĕr en in Banjoewangi *Lanang*, j. of *Kajoelanang*, j.

Hout onbruikbaar.

264. **DOLICHANDRONE** SEEM. (*Spathodea* BEAUV. (pp)).

Dolichandrone spec. — *Kajoe-djaran*, j. in bijna geheel Midden- en Oost-Java. — *Djaran-pèlòk*, j. in Pĕkalongan bij Soebah. — *Ki-djaran*, s. in Zuid-Preanger en Z. W. Bantĕn. — De naam *Djaran*, j. ook aan *Odina spec.* en een paar andere boomsoorten gegeven.

Hout onbruikbaar.

265. **STEREOSPERMUM** CHAM. (*Spathodea* BEAUV. (pp)).

Stereospermum spec. A. — *Kĕḍali*, j.; *Pĕḍali*, j.; *Gĕḍali*, j.; *Ḍali*, j. en *Bĕḍali*, j.; vaste namen in bijna geheel Midden- en Oost-Java. — In West Bĕsoeki bij Pantjoer en Sĕmpòlan *Kar-pòtè*, *md.* of *Pòtèjan*, md. Deze beide namen ook aan een paar andere boomsoorten gegeven. — In West-Java constant *Ki-padali*, s. geheeten.

Hout nogal duurzaam en sterk; voor huisbouw geschikt. In groote afmetingen te krijgen.

Stereospermum spec. B. — Zonder inl. naam in de meeste streken van Java. Soms door locale, weinig betrouwbare namen aangeduid; bijv. ? *Ki-hapit*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger; en ? *Ambal*, j. in Oost-Banjoemas bij Pringåmbå. — Soms, bijv. op den G. Slamat in Tĕgal en in Zuid-Preanger bij Palaboehan met denzelfden naam als de voorgaande soort benoemd; dus *Kĕḍali*, j. of *Kipadali*, s.

Hout nagenoeg onbruikbaar.

266. Cultuurboomen:

CRESCENTIA L.

Crescentia spec. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Bĕrnoek*, s.— Inl. naam van elders mij nog onbekend.

Hout onbruikbaar.

MILLINGTONIA L. f.

Millingtonia spec. — In Banjoewangi *Sĕkar-pĕṭak*, j. — Deze naam alleen locaal van eenige waarde.

Hout ? onbruikbaar.

KIGELIA DC.

Kigelia spec. — De algemeen bekende *Worstenboom*. — Zonder inl. naam.

Hout ? onbruikbaar.

---

267 * VERBENACEAE.

267. GEUNSIA Bl.

Geunsia spec. — Inl. namen weinig bekend; alleen constant in de Djampangs (Zuid-Preanger); dáár *Oempang*, s. geheeten. — Elders meestal door de inlanders met dezelfde namen aangeduid als de boomvormige javaansche *Vernonia* (zie boven).

Hout voor pakkisten.

268. CALLICARPA L.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

Callicarpa spec. div. — Inl. namen òf geheel onbekend òf zeer locaal en weinig bekend; bijv. in Z. W. Bantĕn *Katoempang*, s.; — op den G. Wilis in Madioen ? *Gambiran*, j.; — in Banjoewangi ? *Brasan*, j. — Met elk dezer namen elders soms andere plantensoorten aangeduid. — Kleine boomheesters.

269. TECTONA L.

Tectona spec. — *Djati*, j. s. ml.; *Tjheutèh*, md. — In Rĕmbang worden de volgende variëteiten onderscheiden: *Djati-wĕroet*, j.; *Djati-ri*, j.; *Djati-dòrèng*, j.; *Djati-kĕmbang*, j.; *Djati-soengoe*, j.; *Djati-lĕngå*, j. of *Djati-lisah*, j.; *Djati-kèjòng*, j. en *Djati-kapoer*, j. terwijl de groote knoestvormige uitwassen, die soms aan djatiboomen voorkomen dáár en ook elders in Midden-Java *Djati-gèmbòl*, j. genoemd worden; zonder dat met laatstgenoemden naam een bepaalde variëteit bedoeld wordt. — In de Preanger bij Tòmò (Soemĕdang) kennen de inlanders de volgende variëteiten: *Djati-kapas*, s.; *Djati-leutik*, s.; *Djati-tjoetjoek*, s. en *Djati-minjak*, s. terwijl dáár een jonge djatiboom *Dòdòlan*, s. geheeten wordt.

Hout bijzonder duurzaam, zeer fraai en zeer sterk; uitmuntend voor huisbouw en meubels. Het *teak-hout* van den handel is van een in Britsch-Indië gegroeide variëteit deze soort afkomstig. *Djati* wordt dikwijls ook *Java-teak* genoemd.

270. PREMNA L.

Premna spec. A. — *Boengboelang*, s. in de Zuid-Preanger; — *Boelang*, j. of *Gĕmboelang*, j. in Tĕgal; — *Bolang*, j.; *Boelang*, j. of *Boenglang*, j. in Samarang en Banjoemas. — In Z. W. Bĕsoeki bij Poegĕr en in Banjoewangi *Gadoengan*, j. — Deze naam niet te verwarren met *Gaḍoeng*, j., met welken naam meestal *Dioscorea*-soorten aangeduid worden.

Hout duurzaam en sterk; voor huisbouw geschikt. Niet in groote afmetingen te krijgen.

Premna spec. B. — *Singkil*, j. in Z. W. Bĕsoeki bij Poegĕr en in Banjoewangi een vaste naam. — In de Preanger en Bantĕn weinig, en alleen onder zeer locale onzekere namen bekend; bijv. *Ki-soengit*, s.; *Ki-pahang*, s.; *Ki-pahang-gĕde*, s. en ? *Binar*, s.

Hout onbruikbaar.

271. GMELINA L.

Gmelina spec. — *Warèng*, j. s. in Samarang en in Z. W.

Bantĕn. — Namen elders door mij nog niet genoteerd. — Boomheester.

Hout onbruikbaar.

272 **VITEX L.**

Vitex spec. A. — *Lagoendi*, s. j. of *Lĕgoendi*, j. s. — Meestal heester; soms een boom.

Hout onbruikbaar.

Vitex spec. B. — *Laban* j. s.; *Heuras*, s.; *Heas*, s. of *Lĕpĕn*, md. in geheel Java vaste namen, welke vooral voor de op Java meest algemeen voorkomende *Vitex*-soort (*V. pubescens* VAHL) geldt, doch ook soms aan *Vitex spec. C* en *D* gegeven wordt. Als locale namen dienen nog de volgende vermeld te worden: *Laban-Kĕtilĕng* j. of *Kĕṭilĕng*, j. (soms) bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki en (soms) bij Kĕḍoengdjati in Samarang; — *Ki-laban-gĕde* s. en *Laban-tandoek*, s. in de Preanger; — *Laban-bĕrnang*, j. in Z. W. Bĕsoeki; — *Laban-soengoe* j.; *Laban-kapoer*, j. en *Laban-koenjit*, j. — De laatste 3 namen gelden bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas voor den stamvorm met twee variëteiten.

Hout zeer duurzaam, fraai sterk en fijn; uitmuntend voor huisbouw en meubels. Zelden in groote afmetingen (bij Tjilatjap).

Vitex spec. C. — *Ki-bangbara*. s. in Bantĕn en de Preanger vrij constante naam. In Samarang meestal *Ṭilĕng*, j. of *Kĕṭilĕng*, of *Gĕnṭilĕng*, j. — De laatste naam soms ook voor de vorige en volgende soort. — Soms zonder inl. naam.

Hout bruikbaar voor huisbouw; zelden in voldoende afmetingen.

Vitex spec. D. — In Zuid-West-Bantĕn zonder inl. naam.

Hout voor ? huisbouw.

Vitex spec. E. — *Bigboel*, s. in de Djampangs, bij Palaboehan en bij Soemedang in de Preanger een constante naam, die voor geen andere boomsoort geldt. — In Tĕgal en in Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap *Kĕṭilĕng*, j. — In Samarang bij

Kĕḍoengdjati *Laban*, j. — Beide laatste namen gelden ook voor een paar andere *Vitex*-soorten.

Hout voor huisbouw.

273. **PERONEMA** Jack.

Peronema spec. — *Ki-sabrang*, s.; locale naam op de eenige mij bekende groeiplaats bij Tjaringin in West-Bantĕn.

Hout duurzaam; voor huisbouw geschikt. Op Java zeer zeldzaam.

274. **AVICENNIA** L.

Avicennia spec. 1 (v. 2?). — In Bĕsoeki *Api-api*, j. ml. — Met dezen naam worden in sommige kustplaatsen ook eenige andere boomsoorten aangeduid. — Naam in Bĕsoeki echter constant voor *Avicennia*. — Aldaar ook *Apèh-apèh*, md. geheeten.

Hout onbruikbaar.

275. Cultuurboomen:

DURANTA L.

Duranta spec. — Zonder inl. naam.

Hout onbruikbaar.

276* NYCTAGINACEAE.

276. **PISONIA** L.

Hout van alle hieronder genoemde soorten onbruikbaar.

Pisonia spec. A. — *Widjâjâ-koesoemâ*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas (1). In Noord-Djapârâ (o. a. op de Karimòndjawa-eilanden) *Sĕntòlòng*, j.

(1) De rots, waar de »Bloem der overwinning" vooral groeit en vanwaar de bloemen voor de kroning der javaansche »keizers" gehaald worden, is door mij in 1891 beklommen, terwijl aldaar van een paar bloeiende *Pisonia*'s door mij herbarium verzameld werd.

Pisonia spec. B. — *Ki-tjaoe*, s.; *Kajoe-gĕḍang*, j. of *Gĕḍang*, j.; *Kadjoe-khĕṭheung*, md.; *Kadjĕng-pisang*, j. — Behalve de laatste naam, die zelden gebezigd wordt, zijn de overige namen zeer vast en aan vele inlanders bekend. Ook *Musa*-soorten worden *Gĕḍang*, j.; *Pisang*, ml. of *Khĕṭheung*, md. genoemd. — Op den G. Oengaran in Samarang en in Oost-Banjoemas heet de boom *Arès*, j. (evenals de schijnstam van een banaan) en de vruchten *Blåndå*, j. — In Banjoewangi heet de boom *Geḍang*, j. of *Kajoe-gĕḍang*, j. en worden de vruchten *Poeloetan*, j. genoemd. — Elders heeten enkele andere (heesterachtige) gewassen ook *Poeloetan*, j. — In West-Java heet *Carica* soms ook *Gĕdang*, s. — De bovengenoemde namen, waarin *Ki*, *Kajoe*, *Kadjĕng* of *Kadjoe* voorkomt, sluiten vergissingen met *Musa*, *Carica* en andere planten-soorten geheel buiten. — Deze soort zou de *javaansche vogelvangende boom* genoemd mogen worden.

277. Cultuurboomen:

Pisonia spec. — *Kool-banda*, ml.; soms ook *Kool-blanda*, ml. — Op Java door mij nooit bloeiend waargenomen. Bijzonder moeilijk van *Pisonia spec. A* te onderscheiden.

Hout onbruikbaar.

278* MYRISTICACEAE.

278. **MYRISTICA** L.

Hout van 3 eerstgenoemde soorten en van de overige groot wordende soorten bruikbaar voor pakkisten.

Myristica spec. A. — *Klapatjoeng*, s. in de Preanger en Bantĕn een vaste naam. — In Zuid- en Oost-Banjoemas ook *Klapa-tjoeng*, j.; in Bĕsoeki bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèn-gebergte *Theureu* of *Theureu-mèrah*, md. In Midden-Java soms *Nangkahan*, j. geheeten.

Myristica spec. B. — In Samarang bij Kĕḍoengdjati *Kiringan*, j. in Soerâkĕrtâ bij Télawa *Klapan*, j.; — in Zuid-Preanger bij Palaboehan soms *Klapatjoeng*, j. s. — In vele streken zonder inl. naam.

Myristica spec. C. — *Ki-mòkla*, s. in de Preanger en Bantĕn. Namen in Midden- en Oost-Java onzeker en locaal of geheel onbekend. In West-Bĕsoeki *Theureu*, md. of *Theureu-pòtèh*, md.

Myristica spec. div. — Sommige soorten geheel zonder inl. naam, anderen met locale namen, wêer anderen met dezelfde namen als een der voorgaande soorten: *Rah*, j. of *Kadjĕng-rah*, j. in Zuid- en Oost-Banjoemas; — *Laka*, s. of *Ki-laka*, s. in Zuid-Preanger en Z. W. Bantĕn; — *Tjoelikĕt*, s. in Z. W. Bantĕn; — *Ki-tjareulang*, s. in Zuid-Preanger; ?*Kakadoean*, s. bij Sanggrawa in de Djampangs (Preanger). Voorts niet zelden ook tot *Woeroe*, j. of *Hoeroe*, s. gerekend. — In Banjoewangi soms *Walikangin*, j.

279. Cultuurboomen:

Myristica spec. — *Pala*, ml. s.; *Pâlâ*, j.; *Notenmuskaat.*

280* MONIMIACEAE.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

280. TAMBOURISSA Sonn.

Tambourissa spec. — Inl. naam en boom aan mij onbekend.

281. KIBARA Endl.

Kibara spec. — In de Djampangs (Preanger) en in Bantĕn *Kikoeja*, s. — Elders inl. namen onbekend of onbetrouwbaar.

282* LAURACEAE.

Terwijl enkele *Lauraceae* aan de inlanders bij name geheel onbekend zijn en enkelen door hen met zeer constante, onderling echter *geheel* verschillende namen (bijv. *Ki-lèmòk*, s.; *Ki-sèrèh*, s.; *Tangkalak*, s.) aangeduid worden, dragen een zeer groot aantal soorten samengestelde namen, waarvan het eerste lid hetzelfde is. In West-Java is die eerste, die algemeene naam *Hoeroe*, s.; in bijna geheel Midden- en Oost-Java *Woeroe*, j.; in de door Madoereezen bewoonde streken van Oost-Java *Boeroeh*, md.; in Madioen op den G. Wilis en in Prȃbȃlinggȃ op den G. Smeroe *Njampoe*, j.

Wanneer in een inlandschen boom-naam het eerste lid uit een dezer 4 woorden bestaat, dan mag men in de meeste gevallen, vooral bij west-javaansche-namen aannemen, dat de betreffende boomsoort tot de familie der *Lauraceae* behoort. Evenwel zijn de gevallen, waarin ook tot andere families behoorende boomsoorten door de inlanders tot een dezer inlandsche „geslachten” gebracht worden niet zeldzaam. Dit is bijv. het geval met enkele *Myristicaceae*, *Euphorbiaceae*, *Juglandaceae*, *Myricaceae*; in het algemeen met boomsoorten, die in habitus, bloeiwijze of anderszins op eenige der meest algemeen voorkomende typische „*Hoeroe*”-soorten gelijken en daarbij, zooals *Acer spec.*; *Myristica spec.* en *Daphniphyllum spec.* bladeren bezitten, die aan de onderzijde (evenals bij vele *Lauraceae*) dof-blauwachtig-grijs van kleur zijn.

Terwijl de naam *Hoeroe*, s. bijna uitsluitend in West-Java in gebruik is en in javaansche landen door *Woeroe*, j. vervangen is, wordt in Tĕgal ook het woord *Hoeroe*, j. door de Javanen gebezigd.

Terwijl de Soendaneezen als uitmuntende plantenkenners een zeer groot aantal *Hoeroe*-soorten van elkander onderscheiden en betrekkelijk weinig boomsoorten van andere families tot *Hoeroe*, s. rekenen, kennen de Javanen, althans die in Samarang en Madioen, slechts weinige *Lauraceae*, terwijl zij daarbij een groot aantal soorten van andere families ook tot hunne geslachten *Woeroe*, j. of *Njampoe*. j. rekenen. De madoereesche naam *Boeroeh*, md. heeft nog minder waarde. In streken, waar ik zooals in West-Bĕsoeki een 15—20 tal boomvormige *Lauraceae* vond, brachten de bewoners (Madoereezen) aldaar er slechts een 5-tal tot hun „geslacht” *Boeroeh*, md. en onderscheidden die door bijzondere soortnamen, terwijl de overigen òf geheel bij name onbekend waren òf door hen met andere boom-

soorten verward werden. De naam *Boeroeh*, md. is bijzonder onbestemd, de namen *Woeroe*, j. en *Njampoe*, j. zijn iets scherper begrensd en de naam *Hoeroe*, s. is in veel gevallen gelijkwaardig met de familie der *Lauraceae*.

In de Preanger en Bantĕn worden de volgende soorten van *Hoeroe*, s. onderscheiden, welke tot de *Lauraceae* behooren:

Hoeroe-apoe, s.; *H.-batòe*, s.; *H.-beès*, s.; *H.-bòdas*, s.; *H.-dapoeng*, s.; *H.-djamoer*, s.; *H.-gading*, s.; *H.-gambir*, s.; *H.-hiris*, s.; *H.-kadantja*, s.; *H.-kamplòng*, s.; *H.-katjang*, s.; *H.-kònèng*, s.; *H.-leueur*, s.; *H.-leuksa*, s.; *H.-madang*, s.; *H.-mangga*, s.; *H.-manglid*, s.; *H.-meuhmal*, s; *H.-mèntèk*, s.; *H.-mèrang*, s.; *H.-minjak*, s.; *H.-pajoeng*, s.; *H.-sapoe*, s.; *H.-sintòk*, s.; *H.-talĕs*, s.; *H.-tantoek*, s.; *H.-tèdjò*, s.; *H.-tjabè*, s.; *H.-toembilan* s.; *H.-toendoeng*, s.

In Midden- en Oost-Java worden de volgende soorten van *Woeroe*, j. onderscheiden, welke tot *Lauraceae* behooren:

Woeroe-dòbòs, j.; *W.-dapoeng*, j.; *W.-djati*, j.; *W.-dĕḍak*, j.; *W-.ḍĕḍĕk*, j.; *W.-gĕḍang*, j.; *W.-gĕdòbòs*, j.; *W.-gĕdåwå*, j.; *W.-gĕmplòng*, j.; *W.-gòmbòng*, j.; *W.-kapoer*, j.; *W.-kamplòng*, j.; *W.-kĕmbang*, j.; *W.-kĕmploeng*, j.; *W.-kĕṭèk*, j.; *W.-kindjĕng*, j.; *W.-konjit* of *W.-koenjit*, j.; *W.-lĕmah*, j.; *W.-loetoeng*, j.; *W.-mangir*, j.; *W.-mĕdang*, j.; *W.-pajoeng* of *W.-sòngsòng*, j.; *W.-pĕtjĕl*, j.; *W.-prit of Emprit*, j.; *W.-pinggang*, j.; *W.-sĕpat*, j; *W.-sĕpĕt*, j.; *W.-sĕmoet*, j.; *W.-sintòk*, j.; *W.-tjèlèng*, j.; *W.-? tjĕmpåkå*, j.; *W.-tjilirang*, j.; *W.-watoe*, j; *W.-widjèn*, j.; *W.-wingkå*, j.

In Madioen en Pråbålinggå behooren de volgende soorten van *Njampoe*, j. tot de *Lauraceae*: *Njampoe-gagang*, j.; *Nj.-gòmbòr*, j.; *Nj.-tinggi*, j.; *Nj.-krikil*, j.; *Nj.-gòmbòng*, j.

In Bĕsoeki worden de volgende (en nog weinige meer) soorten van *Boeroeh*, md. onderscheiden, welke tot de *Lauraceae* behooren:

Boeroeh-pòtèh, md.; *B.-bibis*, md.; *B.-kheutjheuh*, md.; *B.-mèrah*, md.; *B.-kònèng*, md.

Hetzij in Midden- en Oost-, hetzij in West-Java worden de volgende namen, waarin de woorden *Woeroe*, j.; *Hoeroe*, j.; *Boeroeh*, md. en *Njampoe*, j. ontbreken, aan eenige *Lauraceae* gegeven, zonder dat daarbij altijd dezelfde naam constant voor dezelfde soort

gebezigd wordt: In West-Java: *Tedjă*, j.; *Tèdja*, s.; *Ki-pajoeng*, s.; *Ki-taleus*, s.; *Ki-tèdja*, s.; ? *Meuhmal*, s. — In Madioen: *Talĕsan*, j.; *Slasih-tjèlèng*, j. en *Trawas*, j. — In Bĕsoeki: *Prabeus*, md.; *Padjoeng*, md.; *Tjartjina*, md.

Terwijl op Sumatra veel *Lauraceae* met den naam *Mĕdang*, ml. of *Madang*, ml. aangeduid worden, heeten in Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara 2 Lauraceeën-species ook *Mĕdang*, s. namelijk *Mĕdang-kapas*, s. en *Mĕdang-batoe*, s.

Van vele, maar op verre na niet van de meeste Lauraceae, *echte hoeroe-soorten*, is het hout duurzaam en voor huisbouw of meubels geschikt.

De volgende soorten van *Lauraceae* hebben zeer constante inlandsche namen; die niet zelden over zeer groote uitgestrektheden aan één en dezelfde species gegeven worden:

Soort A. — *Ki-lèmòk*, s.; *Krangejan*, j.

Hout onbruikbaar.

Soort B. — *Tangkalak*, s.; soms ook *Hoeroe-tangkalak*, s.

Hout ? onbruikbaar. — Zelden gekapt om de eetbare vruchten.

Soort C. — *Slasèjan*, md. in West-Bĕsoeki bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèn-gebergte; *Tĕlasih*, j. in Madioen op den G. Wilis.

Hout zeer duurzaam en zeer sterk; bijzonder geschikt voor huisbouw. Even deugdzaam als djati. In zeer groote afmetingen te krijgen.

Soort D. — *Manis-djangan*, j.; *Manĕs-tjheungan*, md.; *Ki-amis*, s.; *Kaneelboom.*

Hout onbruikbaar.

Soort E. — *Adĕm-ati*, j. in Samarang bij Kĕḍoengdjati en in Z. W. Bĕsoeki bij Poegĕr.

Hout onbruikbaar.

Soort F. — *Ki-sèrèh*, s.; *Ki-pĕdĕs*, s. — Misschien is de laatste een variëteit van de eerste soort.

Hout duurzaam en sterk; voor huisbouw gezocht. In de meeste streken zijn de volwassen boomen uitgeroeid.

Soort G. — *Ki-kadantja*, s. in bijna de geheele Preanger een vaste naam; vooral in de Djampangs.—Bij Tjibòdas ('s Lands Plantentuin) op den G. Gĕde soms *Hoeroe-tjĕmpaka*, s. genoemd.

Hout voor pakkisten geschikt. In groote afmetingen en in sommige streken; bijv. op den G. Slamat in Tĕgal in groote hoeveelheden.

Soort H. — *Gĕmpoer*, j. in Grobogan (Samarang). — In de Preanger bij Pangĕntjòngan op den G. Galoenggoeng *Hoeroe-kònèng*, s.

Hout onbruikbaar.

Soort I. — *Hoeroe-katjang*, s. in de Djampangs en vele andere streken van de Preanger bijzonder vaste naam.

Hout buitengewoon duurzaam. In groote afmetingen. Echter bijna uitgeroeid.

283. HERNANDIA L.

Hernandia spec. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Kampak*, s.; in Zuid-Preanger bij Palaboehan *Binòng-laoet*, s.; in Zuid-Banjoemas bij Tjilatjap *Kĕmirèn*, j.; in Banjoewangi *Bĕngkak*, j.; op het Noordwachters-eiland en enkele strandplaatsen *Kĕmiri-tjina*, ml.

Hout onbruikbaar.

284. Cultuurboomen:

PERSEA Gaertn.

Persea spec. — *Apokat*, ml.; *Advokaat-boom.*

Hout? onbruikbaar. Boom hoogst zelden gekapt om de eetbare vruchten.

CINNAMOMUM Bl.

Cinnamomum spec. — *Ki-amis*, s.; *Manis-djangan*, j.; *Ceylonsche Kaneelboom.*

Hout onbruikbaar. Boom zeer zelden gekapt om de schors, welke als *kaneel* aan ieder bekend is.

285* PROTEACEAE.

285. **HELICIA** Lour.

Helicia spec. div. — *Kĕndoeng*, s. — In Midden-Java: *Kendoeng*, j. of *Kĕndang*, j. — In sommige streken bijv. in Madioen op den G. Wilis zonder inl. naam.

Hout der groote soorten voor huisbouw; der kleinste soort onbruikbaar.

286* THYMELAEACEAE.

286. **AQUILARIA** Lam.

Aquilaria spec. — *Kajoe-garoe*, s.; *Garoe*, s. — In West Bĕsoeki heeten een paar *Dysoxylum*-soorten ook *Kheuroeh*, md. — In Z. W. Bantĕn onderscheiden de inlanders 2 variëteiten: *Garoe-kapas*, s. en *Garoe-hideung* s.

Het oude hout als het kostbare *Garoe*- of *Wierook-hout* algemeen bekend. Zeer zeldzame, reeds bijna uitgeroeide boom.

287. **GONYSTYLUS** Teysm. et Binn.

Gonystylus spec. — Bij Plèlèn in Pĕkalongan *Sĕndarèn*, j. Deze naam zeer locaal en slechts aan enkelen bekend.

Hout voor pakkisten. Zeldzame boom.

288* SANTALACEAE.

288. SANTALUM L.

Santalum spec. — *Tjĕntheunah*, md. bij Laras in afd. Panaroekan (Bĕsoeki); *Echt-santal-hout; Tjĕndănă*, j. in Bĕsoeki. Veelal ook *Sandelhout* genoemd.

Hout welriekend, duurzaam èn zeer fijn; voor fijn schrijnwerk en wapengevesten bijzonder gezocht. Bijna uitgeroeid. Alleen in kleine afmetingen.

289. EXOCARPUS LABILL.

Exocarpus spec. — *Tjĕntheunah-kastòrèh*, md.; *Tjĕndănă-sĕmoet*, j.; beide namen bij Badjoelmati in Banjoewangi. — *Onecht-santal-hout.*

Hout als van *Santalum*, doch minder welriekend. Door mij alleen in N. O. Besoeki gevonden.

290* EUPHORBIAEAE.

290. BRIDELIA WILLD. (*Briedelia*)

Bridelia spec. div. — *Kanjèrè*, s.; *Kanjèrè-leutik*, s.; *Kanjèrè-badak*, s.; *Ki-anjèrè*, s. — *Kandri*, j. in Samarang en Banjoemas. — In Bĕsoeki aan de inlanders bij name onbekend; bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèn-gebergte ? *Landak*, md. genoemd. Die naam echter locaal. — De naam *Kanjèrè*, s. algemeen bekend en vrij constant. — Soms wordt *Dendrobium spec.* ook *Kanjèrè-laoet*, s. genoemd.

Hout van de grootste soort, (*Kanjèrè badak*, s.) voor pakkisten bruikbaar, der overige soorten onbruikbaar.

291. CLEISTHANTHUS HOOK. (*Nanopetalum*)

Cleisthanthus spec. — Inl. namen onbekend of zeer locaal en onbetrouwbaar. Bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki werden mij achtereenvolgens voor één en dezelfde

soort 4 namen opgegeven, welke in den regel voor andere boomsoorten gelden.

Hout onbruikbaar. Zeldzame boom.

292. **EUPHORBIA** L.

Euphorbia spec. — Op de eenige mij bekende vindplaats heet deze boomvormige wildgroeiende *Euphorbia* constant *Soeroeh-kĕbo*, j. of *Soeroeh-maisȃ*, j.

Hout onbruikbaar.

293. **ACTEPHILA** MUELL. ARG.;

294. **HEMICYCLIA** W. et ARN.;

295. **GALEARIA** ZOLL. et MOR.;

296. **PARACROTON** MIQ.;

297. **COELODEPAS** HASSK.

De groeiplaats op Java of de inl. namen van 293—296 aan mij onbekend; van 297 bij Palaboehan in Preanger is de locale naam *Kĕmandèn*, s.

298. **PHYLLANTHUS** L.

Emblica GAERTN.; *Reidia* WIGHT; *Ceramanthus* HASSK; *Anisonema* A. JUSS; *Scepasma* BL.; *Prosorus* DALZ.

Phyllanthus spec. A. (*Emblica*). — *Kĕmlȃkȃ*, j.; *Mĕlȃkȃ*, j.; *Kĕmlaka*, j.; *Mĕlaka*, s.—Zeer vaste namen; aan de meeste inlanders bekend. — *Mlakah*, md. in N. O. Bésoeki.

Hout onbruikbaar.

Phyllanthus spec. B. (*Prososus*) — Inl. naam meestal geheel onbekend. Bij Tjĕmara in Z. W. Bantĕn: ?*Pantjalkidang*, s. zeer locale naam. Elders andere boomsoorten aldus geheeten.

Hout zeer fijn; waarschijnlijk voor fijn schrijnwerk geschikt; niet in groote afmetingen.

299. FLUEGGEA WILLD.

Flueggea spec. — *Imĕr*, j. in Zuid-Banjoemas. — In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Sĕmpĕrĕm*, s. — Determinatie onzeker.

Hout onbruikbaar.

300. GLOCHIDION FORST. (*Glochidionopsis*).

Glochidion spec. div. — *Marèhmèh*, s.; *Ḍĕmpoel*, j.; hierachter komen dan de soortsnamen; bijv. *Ḍĕmpoel-watoe* j.; *Ḍĕmpoel-lèlĕt*, j. — De volgende, ten deele locale namen van *Glochidion*-soorten, werden nog door mij genoteerd: *Ki-parè* s.; *Lamèr*, j. in Banjoewangi en Z. W. Bĕsoeki; *Ki-hoe-oet*, s. bij Tòmò en Pangĕntjòngan in de Preanger; *Tjaboek*, j. in Banjoewangi; *Kalĕmaèng*, md. in Z. W. Bĕsoeki; *Ki-kĕrtas*, s. bij Tjibòdas (Hort. Bogor.) in de Preanger; *Rĕmeme*, j. en *Tjèrmèn*, j. in Oost- en Zuid-Banjoemas; *Lĕmpir*, j. op den G. Paṇḍan in Madioen; *Kajoe-pari*, j. in Tĕgal op den G. Slamat. Enkele soorten soms *Woeroe*, j. geheeten.

Hout der grootere soorten voor pakkisten; der overige soorten onbruikbaar.

301. PUTRANJIVA WALL.

Putranjiva spec. — Op de weinige mij bekende vindplaatsen o.a. bij Karangasĕm in Grobogan (Samarang) en bij Pantjoer in Bĕsoeki aan de inlanders bij name onbekend. — Soms door locale namen aangeduid; bijv. ? *Lawas*, j. bij Kĕḍoengdjati in Samarang.

Hout voor pakkisten. Zeldzame boom.

302. CYCLOSTEMON BL. (*Dodecastemon*).

Cyclostemon spec. — In Banjoewangi *Enḍòg-ĕnḍògan*, j.; elders meestal *Xanthophyllum spec.* aldus genoemd. — Inl. namen in andere streken òf geheel onbekend òf locaal en onbetrouwbaar; bijv. ? *Poerwåkå*, j. bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas; ? *Djirak-ĕnḍog*, j.

Télawa in Soerâkërtâ. — In Z. W. Bantën geheel zonder inl. naam.

Hout voor pakkisten.

303. BISCHOFIA Bl.

Bischofia spec. — *Gadòk*, s.; *Gintoengan*, j.; *Glintoengan*, j. md.; *Gëntoengan*, j.; *Glintoeng*, j. — Zeer constante, aan de meeste inlanders bekende namen. — In Z. W. Bantën zoowel *Gadòk*, s. als *Gintoeng*, s. geheeten.

Hout duurzaam en sterk; voor huis- en bruggenbouw zeer geschikt. In zeer groote afmetingen te krijgen.

303. APOROSA Bl. (*Leiocarpus*, *Tetractinostigma*.)

Hout van beide soorten voor pakkisten.

Aporosa spec. A. — *Peuris*, s. in Z. W. Bantën en in de Zuid-Preanger. — Elders o. a. in Midden-Java bij Karangasëm in Samarang onbekend.

Aporosa spec. B. — Zonder inl. naam.

304. DAPHNIPHYLLUM Bl.

Hout van beide soorten onbruikbaar

Daphniphyllum spec. 2. — Soms *Woeroe*, j. of *Hoeroe*, s. genoemd. Dikwijls aan de inlanders geheel onbekend. — Bij Tjibòdas (Hort. Bogoz.) in de Preanger ? *Ki-tèdja-minjak*, s. geheeten. Deze naam zeer locaal.

305. ANTIDESMA L.

Hout der grootere soorten voor pakkisten; der overige onbruikbaar.

Antidesma spec. div. — Een paar soorten heeten *Hoeni*, s. j.; *Boernèh*, md. of *Woeni*, j.; hetzij zonder of met een tweeden naam er achter; bijv. *Woeni-laoet*,

j.; *Woeni-liris*, j. — Enkele soorten hebben zeer vaste namen, waarin één der 3 eerstgenoemde woorden ontbreekt; bijv.: *Ki-seueur*, s. bij Takòka in Preanger; *Ande-andean*, j. en *Ande-ande*, j. in Midden Java (Pĕkalòngan, Samarang, Tĕgal). — Sommige hebben zeer locale namen; bijv. ? *Kònjam*, j. en ? *Drĕdjĕg*, j. bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas; *Kònjam-pasir*, j. in Tĕgal bij Margasari.

306. **BACCAUREA** Lour. (*Pierardia*, *Adenocrepis*, *Hedycarpus*)

Baccaurea spec. div. — *Kĕpoendoeng*, j.; *Poendoeng*, j.; *Kĕmoendoeng*, j.; *Mèntèng*, s. in Bantĕn; *Heutjip*, s. in de Z.-Preanger. — ? *Tjhirĕk*, md. bij Simpòlan in Z. W. Bĕsoeki is misschien een andere soort. — De laatste naam zeer locaal en daarbij onzeker. Soms tot *Woeroe*, j. gerekend. In West-Bĕsoeki *Kĕmònthoeng*, md.

Hout der grootste soort (*Kepoendoeng* j.) voor pakkisten bruikbaar, doch om de eetbare vruchten zelden gekapt. Hout van de overige soorten onbruikbaar.

307. **ELATAERIOSPERMUM** Bl.

Elataeriospermum spec. — *Tòkbraj*, s. in de Djampangs (Preanger) een vaste naam, uitsluitend aan deze boomspecies gegeven. — In Z.-Preanger bij Palaboehan zonder inl. naam. — Ontbreekt waarschijnlijk in Midden- en Oost-Java.

Hout voor pakkisten. Zeldzame boom.

308. **ALEURITES** Forst.

Aleurites spec. — *Kĕmiri*, j.; *Kĕmèrèh*, *Miri*, j.; *Moentjang*, s.; — *Miri*, j. in soms Samarang. — De 4 eerste namen zeer vast. — *Kĕmirèn*, j. worden sommige boomsoorten geheeten, die in blad aan *Aleurites* herinneren.

Hout voor pakkisten bruikbaar; en voor grof weinig duurzaam snijwerk gebezigd. Om de olie leverende zaden zelden gekapt.

309. CROTON Linn.

Croton spec. A. — *Djarak-brĕmă*, j. in Madioen op den G. Wilis bij Ngĕbĕl een zeer vaste naam — Groeiplaats mij elders niet bekend.

Hout voor pakkisten. Doordat het sap van de schors en takken bij aanraking der oogen blindheid veroorzaakt, wordt deze boom zeer ongaarne door de inlanders gekapt; is daarbij nogal zelzaam.

Croton spec. B. — *Pĕrkăsă*, j. bij Karangasĕm in Samarang (Grobogan); *Ki-djaj*, s. in Bantĕn en in de Djampangs (Preanger); ? *Tapèn-kĕbo*, j. bij Tjilatjap in Z.-Banjoemas. — Al deze namen meer of minder locaal. — In sommige streken aan de inlanders onbekend. — Bij Pantjoer in Bĕsoeki constant *Lèprak*, md. geheeten. — In Grobogan (Samarang) wordt *Barringtonia Vriesei* T & B aldus genoemd.

Hout voor pakkisten; om de lampolie leverende zaden zelden door de inlanders gekapt.

Croton spec. C. — *Tjheureuk*, md. bij Pantjoer (afd. Panaroekan) in Bĕsoeki. — Elders in Bĕsoeki en ook dáár heeten behalve deze soort (*C. laevifolium* Bl.) ook *Curcas* L. en *Ricinus* L. evenzoo.

Hout onbruikbaar.

310. OSTODES Bl.

Ostodes spec. — Inl. namen òf onbekend òf zeer locaal; niet zelden echter locaal nog van waarde. — *Kaliki-bantĕn*, s. op den G. Galoenggoeng in de Preanger; ? *Kawòrò*, s. bij Tjibòdas (Preanger); *Kĕmiri-sĕpĕt*, j. of ? *Tjipir*, j. bij Pringămbă in Oost-Banjoemas.

Hout misschien voor pakkisten onbruikbaar.

311 CLAOXYLON Juss.

Claoxylon spec. div. — *Blĕkĕtoepoek*, j.; *Kĕtoepoek*, j.; *Bĕrkĕtoepoek*, j.; *Talingkoep*, s. — In Banjoewangi ? *Soeroe-ajam*, j.; in West-Bĕsoeki *Katĕrphi*, md. — De beide laatste namen locaal.

Hout van al deze soorten onbruikbaar.

312. **ACALYPHA** L.

Acalypha spec. — *Koejam*, j. of *Kojam*, j. in Oost- en Zuid-Banjoemas, Madioen, Pĕkalongan en Tĕgal. — In Banjoemas soms *Toetoep*, j. geheeten. Bij Karangasĕm in Samarang: *Gĕdrĕg-idjo*, j. — Bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèn-gebergte in Bĕsoeki meestal *Tòtòp*, md., soms ? *Klangkòngan*, md. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger en in Bantĕn weinig bekende locale namen: ? *Ki-tjamoen*, s. ? *Handjawar*, s.; en ? *Ki-rawaj*, s. — In Banjoewangi zonder inl. naam. — In Oost-Samarang bij Karangasĕm heet *Pipturus spec. Gĕdrĕg*, j. of *Gĕdrĕg-poetih*, j.

Hout voor pakkisten; niet in groote afmetingen; doch soms in groote hoeveelheden te krijgen.

313. **TREWIA** L.

Trewia spec. — Inl. namen in Zuid-Preanger, Midden-Samarang en West-Bĕsoeki, en waarschijnlijk ook elders geheel onbekend of zeer onbetrouwbaar en locaal. — Soms wel eens *Toetoep*, j.; *Tapèn*, j.; *Tòtòp* md. of *Mara*, s. genoemd.

Hout voor pakkisten. In zeer groote afmetingen.

314. **MALLOTUS** (*Rottlera; Plagianthera, Melanolepis.*)

Mallotus spec. A. — *Tjalik-angin*, s. in Bantĕn en Preanger een nogal vaste naam. — Inl. namen in Midden- en Oost-Java weinig zeker en slechts aan enkelen bekend; op G. Wilis in Madioen *Toetoep*, j.; op G. Oengaran in Samarang *Toetoep-? Kantjil*, j.; bij Soerdjå in Pĕkalongan *Walikangin*, j.; bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas ? *Walang*, j.; bij Sĕmpòlan in West-Bĕsoeki *Phalikangèn*, md. — Elders worden met deze namen nog andere boomsoorten aangeduid; vooral boomen met aan de onderzijde grijs of wit gekleurde en min of meer hartvormige bladeren.

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. B. — Deze om zijne, in gedroogden toestand, welriekende bladeren aan de meeste inlanders welbe-

kende boom heet in geheel Midden- en Oost-Java constant: *Tapèn*, j. md. — Soms, doch zelden worden ook nog een paar andere *Euphorbiaceae* aldus genoemd. — Bij Sanggrawa in de Djampangs (Preanger) ook *Tapèn*, s. geheeten. (*Mallotus floribundus* MUELL ARG.)

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. C. — *Toetoep*, j.; *Tòtòp*, md; beide namen meestal met een achtervoegsel; bijv. *Toetoep-awoe*, j.; *Tòtòp-binèk*, md. — Dit achtervoegsel is echter weinig constant. — In Bantĕn *Mara*, s.—(*Mallotus macrostachyus* MUELL. ARG.)

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. D. — Meestal als soort *C* genoemd; bij Poegĕr in Z. W. Bèsoeki onder den localen naam *Padang*. j. of *Padjang*, j. bekend.

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. E. — Inl. naam in Bantĕn, bijna geheele Preanger en Banjoewangi geheel onbekend. — In Oost-Banjoemas met localen onbetrouwbaren naam ?*Katimoeroe*, j. aangeduid.

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. F. — Inl. naam op de eenige mij bekende groeiplaats boven Simpar in Tĕgal op den G. Slamat constant *Sĕroet*, j. — In de laagvlakte van Tĕgal en elders in Midden- en Oost-Java heet *Streblus spec.* constant *Sĕroet*, j. waarop deze *Mallotus* door de bladeren bedriegelijk gelijkt.

Hout voor pakkisten; in zeer groote afmetingen. Echter zeldzaam; bijna alleen in Tĕgal.

Mallotus spec. G. — Inl. naam op de eenige vindplaats bij Poegĕr in Z. W. Bésoeki onbekend.

Hout onbruikbaar.

Mallotus spec. H. — Inl. namen talrijk en zeer locaal, doch veelal toch bruikbaar. — Bij Tòmò in Soemĕdang *Ki-*

mèòng, s. en bij Palaboehan in Zuid-Preanger zonder inl. naam. — Bij Karangasĕm in de afd. Grobogan zonder inl. naam; bij Kĕḍoengdjati en Tjanḍi-roeboeh in Samarang veelal *Palan*, j. of *Plalan*, j.; soms ook zonder inl. naam, of met namen aangeduid die meestal voor andere boomsoorten gelden; bijv. *Parang-dewå*, j.; *Tapèn*, j.; *Pĕndjalinan*, j. of ? *Apèn-apèn*, j. bij Soebah in Pĕkalongan; — Bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki veelal met andere boomsoorten verward; soms dáár *Kapasan*, j.; ? *Paskapasan*, j. of ? *Woeloeh*, j. of *Papasan*, j. geheeten. — In Banjoewangi inl. namen zeer onzeker; dáár o. a. de volgende namen genoteerd: ? *Waliklar*, j.; *Walikangin*, j.; ? *Woeloehan*, j. en ? *Tapèn*, j; niet zelden aan de inlanders geheel onbekend. — (*Mallotus Philippensis* MUELL. ARG.)

Hout voor geweerkolven bruikbaar gebleken volgens den Directeur der Geweermakers-school te Meester-Cornelis. Niet in groote afmetingen te krijgen. Door de inlanders nooit gebezigd.

Mallotus spec. I. — Inl. namen òf geheel onbekend òf zeer locaal en onbetrouwbaar; bijv. ? *Ki-harĕpang*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger); ? *Djirak-woelan*, j. bij Soebah in Pĕkalongan; *Djirak-tjèlèng*, s. bij Karangasĕm in Grobogan (Samarang). — Determinatie onzeker; misschien zijn onder deze letter I twee soorten door mij vereenigd. — (? *Mallotus acuminatus* MUELL. ARG.)

Hout onbruikbaar.

315. **MACARANGA** THOUARS (*Mappa*, *Pachystemon*).

Macaranga spec. A. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger: *Paréngpèng*, s.; bij Tjĕmara in Z. W. Bantĕn *Marèngpèng*, s.; deze beide namen constant. — In Oost-Banjoemas bij Pringåmbå: ? *Toetoep-rama*, j.; en bij Paṇḍan-aroem op den G. Kapal: ? *Pasoengan*, j. — (*Macaranga javanica* MUELL. ARG.)

Hout onbruikbaar.

Macaranga spec. B. — In de Preanger meestal *Mara*, s. Soms

Mara-beureum, s.; *Mara-leutik*, s. of *Mara-leuweung*, s. — In Midden-Java meestal *Toetoep*, j.; soms *Toetoep-antjoer*, j. — (*Macaranga triloba* MUELL. ARG.)

Hout onbruikbaar.

Macaranga spec. C. — *Toetoep*, j.; *Tòtòp*, md.; *Mara*, s. — Het is vooral deze, en de volgende bijna even veelvuldig voorkomende *Macaranga*-soort, welke bedoeld wordt, wanneer van een dezer drie inl. namen sprake is. — Locaal heet vooral deze soort *Toetoep-antjoer*, j. (o. a. in Samarang en Pĕkalongan) en *Tòtòp-lakèh*, md. in West-Bĕsoeki. — Deze soort is aan bijna elk inlander onder een der drie vermelde namen bekend. — (*Macaranga Tanarius* MUELL. ARG.)

Macaranga spec. D. — Inl. namen als de voorgaande soort; evenwel niet zóó algemeen bekend; inzonderheid niet in Midden-Java. In Oost-Java bij Pantjoer (Bĕsoeki), waar deze soort zeldzaam is, is zij aan de meeste onbekend, doch wordt door enkelen ook tot *Tòtòp*, md. gerekend. — Bij deze soort wordt veelal achter de woorden *Toetoep*, j.; *Tòtòp*, md. of *Mara*, s. nog een tweede naam gevoegd om aan te duiden, dat deze soort van de voorgaande verschilt. — (*Macaranga denticulata* MUELL. ARG.)

316. CLEIDION BL.

Cleidion spec. — Bij Soebah in Pĕkalongan ? *Djirak-kĕbo*, j.; bij Karangasĕm in Grobogan (Samarang) ? *Djirak-djåwå*, j.; bij Kĕdoengdjati (Samarang) zonder inl. naam. — Bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki ? *Tjakarajam*, j.; bij Rågadjåmpi in Banjoewangi ? *Brasan*, j. — Al deze namen alleen locaal van eenige waarde; aangezien zij onzeker en slechts aan enkele inlanders bekend zijn.

Hout onbruikbaar.

317. CHEILOSA BL.

Cheilosa spec. — Inl. naam bij Pringåmbå in Oost-Banjoemas, bij Palaboehan (Preanger) op den G. Poelasari in Bantĕn en

bij Ngĕbĕl in Madioen aan de inlanders geheel onbekend. — Bij Pantjoer op het Raoen-Idjèn-gebergte in Bĕsoeki constant *Kòlèk-lapheung* md. geheeten en dáár aan de meeste inlanders bekend. De laatste naam locaal zeer bruikbaar. — Determinatie door het ontbreken der mannelijke bloemen onzeker.

Hout onbruikbaar.

318. GELONIUM ROXB.

Hout van beide soorten onbruikbaar.

Gelonium spec. A. — *Ki-djĕroek-laoet*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — Zeer locale en onzekere naam. — Zeldzame boom.

Gelonium spec. B. — *Bòtòran*, j. op den G. Kapal in Oost-Banjoemas. Locale onzekere naam. Zeldzame boom.

319. HOMALANTHUS A. JUSS. (*Carumbium*).

Homalanthus spec. A. — In geheel West- en Midden-Java zeer algemeen en dáár constant, met uitsluiting van alle andere boomsoorten *Krĕmbi*, s. j. of *Kareumbi*, s. genoemd. — In Oost-Java in Bĕsoeki o. a. bij Pantjoer zeldzaam en slechts aan weinige inlanders goed bij name bekend. Dáár in Bĕsoeki meestal *Tòtòp*, md.; *Toetoeb*, j. of *Toetoep*, j. geheeten. — Bij Pantjoer (Bĕsoeki) soms *Tòtòp-lapheung*, md.; ook *Djarak-pati*, j.

Hout voor pakkisten misschien bruikbaar.

Homalanthus spec. B. — In Madioen bij Ngĕbĕl zonder inl. naam of soms ? *Toetoep*, j. geheeten; bij Pantjoer in Bĕsoeki ? *Tòtòp-pòtèh*, md. of *Totop-lapheung*, md. en op het Idjèn-plateau (Bĕsoeki): *Djarak-pati-gĕḍe* j.

Hout onbruikbaar.

320. SAPIUM R. BROWN.

Sapium spec. — In Bantĕn en de Preanger constant *Dawòlang*,

s. geheeten; en dáár aan de meeste inlanders goed bekend. — In Midden-Java weinig, en bijna alleen onder zeer locale namen bekend; bijv. *Dĕrwâlâ*, j. bij Soebah in Pĕkalongan; ? *Sembirit*, j. en *Rawan*, j. bij Kĕḍoengdjati en ? *Arĕng-arĕngan*, j. bij Karangasĕm in Grobogan (Samarang). — In Tĕgal constant *Dawolang*, j.

Hout voor pakkisten. Niet in groote afmetingen.

321. EXOECARIA L.

Exoecaria spec. — *Mĕnĕngan*, j. bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki en in Banjoewangi een vaste, algemeen bekende uitsluitend aan deze soort gegeven inl. naam. — Namen in Midden- en Oost-Java veelal zeer locaal: *Gĕtah*, j. bij Tjilatjap (Zuid-Banjoemas); ? *Bĕtah*, j. of ? *Bĕtahan*, j. in Noord-Pèkalongan; ? *Bintaos-laoet*, s. bij Bale-kambang in de Djampangs (Preanger); *Boeta-boeta*, ml. of *Kajoe-boeta-boeta*, ml. in sommige groote kustplaatsen. — Bij Soembĕrwaroe in N. O. Bĕsoeki *Malĕngan*, md.

Het kernhout dient soms als wierookhout. Het sap veroorzaakt, wanneer het in de oogen geraakt, blindheid en de boom wordt daarom ongaarne gekapt. — Niet in groote afmetingen.

322. SAUROPUS.

Sauropus spec. — *Imĕr*, j. bij Ngĕbĕl in Madioen. — Zelden een kleine boom; meestal een heester. — Determinatie nog onzeker.

Hout onbruikbaar.

Behalve de hierboven opgesomde species bevinden zich nog in mijne herbarium een 10-tal soorten, welke hoogst waarschijnlijk tot de *Euphorbiaceae* behooren, doch waarvan door de onvolledigheid van het herbarium het geslacht door mij nog niet bepaald kon worden. De meeste dier soorten hebben geen inl. namen. Slechts bij de volgende was dit wel het geval *Ĕṇḍòg-Ĕṇḍògan*, j. bij Tjilatjap (Banjoemas) en *Heutjip*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. De laatste naam beantwoordt misschien aan *Adenocrepis* (=*Beccaurea*).

323. Cultuurboomen:

PHYLLANTHUS L.

Phyllanthus spec. — *Tjĕrme*, j. ml.; *Tjĕrmè*, s.

Hout onbruikbaar.

BACCAUREA LOUR.

Baccaurea spec. — *Kĕpoendoeng*, j.; *Kapoendoeng*, s.; *Kĕpoendoeng*, ml.; *Mèntèng*, s.

Hout voor pakkisten. Om de eetbare vruchten zelden gekapt.

ANTIDESMA L.

Antidesma spec. — *Woeni*, j. ml. s.; *Hoeni*, s.; *Boernèh*, md.

Hout voor pakkisten. Om de eetbare vruchten zelden gekapt

HEVEA AUBL.

Hevea spec. — Zonder inl. naam.

Hout voor pakkisten? bruikbaar. Om het caoutchouc leverende sap zelden gekapt. Daarbij nog zeer weinig geplant.

JATROPHA L. (*Curcas*)

Jatropha spec. — *Djarak*, j. ml.; *Djarak-pagĕr*, j. *Djarak-tjina*, ml. j. — De inlandsche namen van deze soort veelal verwisseld met die van den *Wonderolie-boom* (*Ricinus*).

Hout onbruikbaar.

CROTON L.

Croton spec. — *Ki-malakian*, s. in de Zuid-Preanger. Van deze soort komt de bekende *Croton-olie*. — Misschien is deze soort dezelfde als boven *Croton spec.* C. genoemd werd.

Hout onbruikbaar; om de vruchten, die als vischvergift zeer gezocht zijn, zelden gekapt.

CODIAEUM RUMPH.

Codiaeum spec. — *Kroton*, hollandsch, ml.; — *Poering*, j. in Banjoewangi. Meestal een heester.

Hout onbruikbaar.

MANIHOT ADANS.

Manihot spec. — Op Java door de Europeanen *Caoutchouc-Manihot*, genoemd. — De *Cassave-Manihot* blijft op Java heesterachtig en is daarom hier niet opgenomen.

Hout onbruikbaar. Om het caoutchouc leverende sap zelden gekapt.

RICINUS L.

Ricinus spec. — *Djarak*, j. ml.; *Wonderolieboom* of *Ricinusolieboom*. — Van deze soort wordt de *Castor*- of *Ricinus*-olie verkregen (vergelijk boven onder *Jatropha*).

Hout onbruikbaar.

HURA L.

Hura spec. — *Boeta-boeta*, ml. in Batavia.

Hout voor pakkisten wellicht bruikbaar. Aangezien het sap in de oogen geraakt blindheid veroorzaakt, wordt deze boom ongaarne gekapt. — Zeldzaam geplant.

EUPHORBIA L.

Euphorbia spec. — *Tikěl-baloeng*, j.; *Kajoe-oerip*, j.; *Thělisòh*, md.

Hout onbruikbaar.

324* URTICACEAE.

324. **CELTIS** L. (*Solenostigma*).

Celtis spec. A. — *Ki-tamiang*, s. in bijna de geheele Preanger constant. Bij Pangèntjòngan op den G. Galoenggoeng soms *Ki-djeunghil*, s. — Bij Tjibòdas (Hort. Bogor.) op den G. Géde wordt beweerd, dat deze soort een soort van *Kajoe-tai*, s. zou opleveren; dit komt mij zeer twijfelachtig voor. Het echte *Kajoe-tai*, ml. (*Stinkhout*) is door mij in Atjeh op Poeloe Bras gevonden en is wel van *Celtis* afkomstig, doch niet van een op Java wild-

groeiende species. — Inl. namen in Oost-Java constant: *Tĕlitig*, j. op den G. Wilis in Madioen en *Taritig*, j.; *Tarètèg*, md. in Bĕsoeki (o. a. bij Pantjoer en Sĕmpòlan). — In Midden-Java o. a. op den G. Oengaran aan de meeste inlanders bij name onbekend of door locale onzekere namen aangeduid.

Hout voor pakkisten. Soms in zeer groote afmetingen en in groote hoeveelheden.

Celtis spec. B. — Inl. namen zoowel in West- als in Midden- en Oost-Java òf geheel onbekend òf zeer locaal en onbetrouwbaar. — Vaak met andere boomsoorten verward.

Hout misschien voor pakkisten bruikbaar; niet in groote afmetingen.

325. **TREMA** BL. (*Sponia*).

Trema spec. 2—3. — *Anggroeng*, j.; *Angkhroeng*, md.; *Koeraj*, s. — Vaste namen. — Bij uitzondering een dezer namen ook aan de volgende soort, doch aan geen andere boomsoorten gegeven.

Hout der (beide) grootste soorten voor pakkisten geschikt; der kleine soort onbruikbaar.

326. **PARASPONIA** BL.

Parasponia spec. — *Anggring*, j. in Midden-Java. — Soms ook ? *Anggroeng*, j. geheeten.

Hout onbruikbaar.

327. **GIRONNIERA** GAUDICH. (*Galumpita*).

Gironniera spec. A. — In Zuid-Preanger en Bantĕn constant *Ki-boeloe*, s. — In Midden- en Oost-Java door mij nog niet gevonden.

Hout bruikbaar voor pakkisten.

Gironniera spec. B. — In Z. W. Bĕsoeki bij Poegĕr en in Banjoewangi *Woeloeh*, j.; *Woelòh*, j. of *Sòlò*, j.; in Pĕkalongan bij Soebah meestal *Woelòh*, j.; *Woeloeh*, j. of *Woeloehan*, j. — Met den naam *Woelòh*, j. wordt

in Samarang bij Kĕdoeng-djati dikwijls *Parinarium scabrum* HASSK. aangeduid, deze gelijkt in blad veel op deze *Gironniera*-soort.

Hout misschien bruikbaar voor huisbouw. Voor pakkisten geschikt.

328. **STREBLUS** LOUR.

Streblus spec. — *Sĕroet*, j. — In de laagvlakte van geheel Midden- en Oost-Java een zeer vaste, aan de meeste inlanders bekende naam. — Op één standplaats echter, n. l. in de bergstreken van Tĕgal wordt een *Mallotus*, welke in blad bedriegelijk op deze *Sreblus* gelijkt, ook *Sĕroet*, j. genoemd. — In West-Bĕsoeki constant *Pĕlèh*, md.

Hout onbruikbaar.

329. **FICUS** L. (*Covellia*; *Urostigma*; *Synoecia*; *Pogonotrophe*).

Het aantal wildgroeiende vijgenboomen bedraagt op Java volgens mijne schatting een 60—70-tal. Bijna al die soorten hebben inlandsche namen.

Sommige dier inl. namen beantwoorden uitsluitend aan één enkele species, andere namen hebben op een groep van op elkaar gelijkende soorten betrekking. Het laatste is het geval met de meeste, echter niet met alle soorten van het ondergeslacht *Urostigma* KING.

In het onderstaande overzicht zal tot beter verstand van den omvang der inl. namen de rangschikking der soorten zooveel mogelijk naar die namen zelf plaats hebben. Soorten die door de inlanders veelvuldig met elkander verward en dikwijls met slechts één naam aangeduid worden, zullen daarom hier tot één groep gebracht worden,

---

Door het voortgezet onderzoek der javaansche bosschen komt het mij waarschijnlijk voor, dat de in de literatuur vermelde, en ook in het Natuurk. Tijdschr. v. N. I. l. c. genoemde geslachten *Pseudostreblus* BURM.; *Taxotrophis* BL., *Phyllochlyamys* BURM.; *Sloetia* T. et B., *Pouzolzia* GAUD.; en *Boehmeria* JACQ. op Java òf in het geheel niet òf niet door wildgroeiende boomachtige soorten vertegenwoordigd zijn.

Door KING (G.) worden in zijn *Species of Ficus* ongeveer 55 boomvormige inheemsche soorten reeds voor Java vermeld.

bijv. *Boeloeh*, j.; *Kiara*, j.; *Djĕraka*, j.; terwijl sommige soorten als *Gòṇḍang*, j.; *Lòh*, j.; *Rĕmplas*, j. enz., welke door de inlanders slechts zelden met andere species verward worden, hier afzonderlijk behandeld zullen worden.

Ficus spec. A. — *Lòh*, j.; *Lo*, j.; *Arak*, md.; *Elo*, j.; *Lòwa*, s. — Inl. naam aan bijna alle inlanders bekend en uitsluitend voor deze species gebezigd.

Hout voor pakkisten. Rechte stammen echter zeer zeldzaam. Om de eetbare vruchten zelden gekapt.

Ficus spec. B. — *Goṇḍang*, j. s.; *Khoenṭheueng*, md.; *Kòndang*, s.; *Goeṇḍang*, j. s.; *Koendang*, s. — In enkele streken worden nog een paar variëteiten (of ? soorten) onderscheiden *Goṇḍang-idjo*, j.; *Goṇḍang-poetih*, j. en *Kòndang-lèlès*, s. De laatste soms alleen *Lèlès*, s. genoemd. — De eerstgenoemde 5 namen zijn zeer algemeen bekend en gelden bijna altijd voor ééne soort. — Door de eetbare vruchten en de uit het melksap verkregen was (*Lilin-gondang*, s. j.) is deze *Groote was-vijgeboom* aan de meeste inlanders goed bekend. Bij Tjilatjap worden 3 variëteiten onderscheiden; *Goṇḍang-tjarat* j.; *Goṇḍang-idjo*, en *Goṇḍang-kasèh*, j.

Hout voor pakkisten. In zeer groote afmetingen en in groote hoeveelheden. Om de eetbare vruchten en het was opleverende melksap in enkele streken ongaarne gekapt.

Ficus spec. C. — *Ki-tjiat*, s.; *Awar-awar*, j. — Vaste aan de meeste inlanders bekende namen. Geen andere soorten aldus genoemd. — In de Zuid-Preanger heet een *Nauclea*-soort *Ki-tjaät*, s. — In N. O. Bĕsoeki *Lambileung*, md. of *Kalang-bibang*, md.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. D. — *Walèn*, s. in geheel West-Java een aan de meeste inlanders bekende en uitsluitend aan deze soort, gegeven naam. — In Oost- en Midden-Java òf alleen onder locale onzekere namen òf geheel onbekend. — Bij Simpar in Tĕgal *Kòpèng*, j.; bij Ngĕbĕl in Madioen onbekend; op

den G. Oengaran *Ampĕlas-bawang*, j.; bij Pantjoer in Bĕsoeki *Ampèrè*, md. De drie laatste namen gelden ook voor andere boomsoorten. — Bij Buitenzorg soms *Gambir-oetan*, ml. geheeten. Deze naam echter ook aan eenige andere plantensoorten gegeven.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. E. — *Rĕmplas*, j.; in Midden- en Oost-Java zoo goed als uitsluitend aan deze soort gegeven naam. — *Ampĕlas*, s. md. meestal en indien zonder tweeden naam er achter, bijna uitsluitend voor deze bekende soort gebezigd. — Soms „*Schuurbladeren*" genoemd om de op Java voor polijsten en schuren gebruikte bladeren.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. F. — *Gambiran*, j. bij Tjandiroeboeh in Samarang; een locale, doch vaste naam voor deze soort, die in de Preanger bij Palaboehan *Kiara-gambir*, s. heet. — In sommige streken van Midden-Java tot *Boeloe*, j. gerekend.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. G. — *Lĕsĕs*, j. in Madioen bij Ngĕbĕl, bij Pare in Kĕdiri en in Banjoewangi bij Rågådjampi *Lĕtjĕs*, j. — Beide vaste, doch locale namen. Nogal zeldzame boom.

Hout voor pakkisten. In reusachtige afmetingen.

Ficus spec. H. — *Loewing*, j.; *Bisòrò*, s. — Beide zeer vaste, aan de meeste inlanders bekende, uitsluitend aan deze soort gegeven namen. — Bij Soembĕrwaroe in N. O. Bĕsoeki *Kròngròng*, md.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. I. — *Wilådå*, j.; *Lådå*, j.; *Beunjing*, s. — *Sĕmpòl*, md. of *Simpòl*, md. bij Pantjoer in West-Bĕsoeki. — De drie eerste namen zeer vast en aan de meeste inlanders bekend. Zelden met andere boomsoorten verward.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. J. — *Karèt*, s. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger en in Zuid-Bantĕn. — Zeer vaste naam.

De boom bijna nooit gekapt om het gomelastiek leverende melksap.

Ficus spec. K. — *Ilat-ilat*, j.; *Lat-ilatan*, j,; *Ilat-ilatan*, j.; vaste, doch met uitzondering van Banjoewangi, slechts aan weinige inlanders bekende namen. — *Tjhileu-kĕrphoej*, md. in West-Bĕsoeki. — *Pangsòr*, s. bij Sanggrawa en Palaboehan in de Preanger. — Deze soort soms met andere boomsoorten verward; soms tot ? *Woeroe*, j. of ? *Boeloe*, j. gerekend.

Hout voor pakkisten. In zeer groote afmetingen.

Ficus spec. L. — *Sampejan*, j. in Banjoewangi bij Rågådjampi; locale, doch zeer vaste naam. — Andere groeiplaats mij niet bekend.

Hout zeer geschikt voor pakkisten.

Ficus spec. M. — *Ki-kònèng*, s. bij Pangèntjòngan op den G. Galoenggoeng en *Ki-kantèh*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger). — Bij Pringåmbå in Banjoemas *Tjĕliling*, j. — Bij Ngĕbĕl in Madioen en bij Pantjoer in Bĕsoeki aan de inlanders bij name geheel onbekend. — Bij Palaboehan in Zuid-Preanger ? *Kĕrtaoe*, s. — Van alle andere javaansche *Ficus*-soorten is deze soort dadelijk te herkennen aan het zeer *bittersmakende*, *citroengele* melksap.

Hout voor pakkisten. Nogal zeldzame boom.

Ficus spec. N. — *Waringin*, j. ml. *Wringin*, j.; *Ringin*, j.; *Bringèn*, md.; *Tjaringin*, s. — Enkele malen geldt een dezer namen ook voor een paar naverwante species.

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. O. — *Hamèrang*, s. of *Hambèrang*, s.; — Bij Pringåmbå in Banjoemas *Kĕbĕk-poetih*, j. — Een naverwante *Ficus* heet in Banjoemas *Kĕbĕk*, j. — Indien achter den naam *Hamèrang*, s. geen tweede naam staat, geldt deze bijna altijd alleen voor deze soort, welke door mij niet

oostwaarts van Samarang is waargenomen. Door de uit het sap gemaakte was (*Lilin-hamèrang*, s.) is deze *Kleine was-vijgeboom*, aan de meeste inlanders goed bekend (*Ficus fulva* REINWT.)

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. P. — *Hamèrang-minjak*, s. of *Hamèrang-leutik*, s.; in de Preanger. Door sommige inlanders veelal ook alleen *Hambèrang*, s. genoemd. In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara *Ki-sohang*, s. of ? *Koejang*, s.; bij Palaboehan in Z. Preanger *Seuhang*, s. — De laatste 3 namen locaal; de drie eerste algemeen in gebruik in bijna de geheele Preanger. — In Midden-Java *Kĕbĕk*, j. of *Kĕbak*, j. echter in Tĕgal *Kĕbĕk-bèrang*, j. of ? *Bèrang*, j. — Beide laatste namen locaal, de twee vóórlaatste algemeen in gebruik. — In Bĕsoeki bij Pantjoer *Kalòng*, md.; elders heet een *Sterculia* aldus. In Oost-Java weinig bekend. (*Ficus alba* REINWT.)

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. Q. — Inl. namen als de voorgaande soort *Ficus spec.* P. — Deze soort is in Oost-Java zeer weinig bekend. — (*Ficus hirta* REINWT.)

Hout onbruikbaar.

Ficus spec. div. — Een groot aantal *Ficus*-soorten van het ondergeslacht *Urostigma* KING worden door de Soendaneezen tot het inl. „geslacht" *Kiara*, s. gebracht en de onderscheidene soorten door het daarachter plaatsen van een tweeden naam aangeduid; bijv. *Kiara-gĕde*, s.; *Kiara-djingkang*, s.; *Kiara-bèas*, s.; *Kiara-boenoet*, s.; *Kiara-rambaj*, s.; *Kiara-tapòk*, s. enz. — Aan dit ondergeslacht *Kiara*, s. beantwoorden min of meer de javaansche namen *Boeloe*, j.; *Amboeloe*, j.; *Djĕraka*, j.; *Gĕdat*, j.; *Bĕrgĕdat*, j. (in Samarang); *Brĕkat*, j.; *Kowang*, j.; *Woenoet*, j.; *Sĕprèh*, j.; *Prèh*, j.; *Iprèh*, j.; *Ipe*, j.; *Panggang*, s.; *Krasak*, j. md.; *Amphoeloeh*, md. -- Door het achtervoegen van een tweeden naam worden ook hier de soorten onderscheiden. Doch evenals in West-Java, worden ook in Oost- en Midden-Java sommige soorten herhaaldelijk door de in-

landers met elkander verwisseld en heeft daarom dikwijls alleen de eerste naam waarde.

De volgende namen werden nog door mij van *Ficus*-soorten genoteerd: Bij Kĕḍoengdjati in Samarang: *Oejah-oejahan*, j. en *Bibis*, j.; de laatste naam wordt soms ook aan een *Diospyros* gegeven. — In de Preanger: bij Palaboe-han: *Pè-èr*, s. en *Drandang*, s.; bij Pangèntjòngan *Pèrèng*, s.; bij Sanggrawa *Kòpèng*, s. — In Bantĕn aan het Danoe-„meer" *Djawaj*, of *Ki-djadjawaj*, s. — In Bĕsoeki bij Sĕm-polan *Anjang*, md. en *Langpangkheung*, md. — In Madioen bij Slahoeng (Pånårågå) heet ééne *Ficus*-soort constant *Apah-apah*, j. (niet *Apå-åpå*, j.), terwijl *Adå-åpå*, j. in Samarang en Djapårå de naam is van een kleine heester uit de familie der *Leguminosae*.

Niet zelden worden twee der bovengenoemde namen vereenigd; bijv. *Lòh-goṇḍang*, j. (Banjoewangi); *Kiara-kòwang*, s. (Bantĕn) *Brĕkat-ipèh*, j. (Djapårå).

Van geen enkele der onder *Ficus spec. div.* genoemde soorten is het hout voldoende duurzaam om voor huis-bouw of meubels te kunnen dienen. Van sommige is het hout misschien voor pakkisten te gebruiken.

330. ANTIARIS Leschen.

Antiaris spec. A. — *Antjar*, j. in Z. W. Bĕsoeki en Banjoewangi. — *De giftboom van Oost-Java.*

Hout voor pakkisten bruikbaar. Sap zeer gevreesd en daarom bijna nooit gekapt. Daarbij zeer zeldzaam.

Antiaris spec. B. — *Antjar*, j. in Samarang en Banjoewangi. Deze soort is niet giftig.

Hout voor pakkisten.

Antiaris spec. C. — ? *Boeloe-baloeng*, j. bij Tjaṇḍi-roeboeh in Samarang. Onzekere zeer locale naam. Deze soort is niet giftig.

Hout als soort B.

331. CUDRANIA Trécul.

Cudrania spec. — *Tĕgĕrang*, j. in Bĕsoeki. — Zeer vaste uit-

sluitend aan deze soort gegeven naam. Meer klimmende heester dan boom.

Hout in de inlandsche ververij veel gebezigd. Alleen in kleine afmetingen. In veel streken de volwassen planten uitgeroeid.

332. **ARTOCARPUS** Forst.

Artocarpus spec. A. — *Teureup*, s.; *Treup*, s.; *Tĕrĕp*, s.; *Bĕndā*, j.; *Kòkap*, md. — Alle zeer vaste, aan de meeste inlanders bekende, uitsluitend aan deze soort gegeven namen. — In Banjoewangi worden soms 2 variëteiten onderscheiden: *Bĕndā-wingkā*, j. en *Bĕndā-loeloep*, j.

Hout bruikbaar voor huisbouw; maar niet bijzonder duurzaam; uitmuntend voor pakkisten. In zeer groote afmetingen.

Artocarpus spec. B. — *Kĕrtaoe*, s. of *Kĕrtò*, s. bij Takòka in de Djampangs (Preanger). — Zeer zeldzame boom.

Hout voor ? huisbouw. Zeldzame boom.

Artocarpus spec. C. — *Tiwoe-landak*, s. bij Tjĕmara in Zuidwest Bantĕn. Locale, vaste naam voor deze zeer zeldzame soort.

Hout voor huisbouw. Zeldzame boom.

Artocarpus spec. D. — Zonder vaste inl. naam bij Poegĕr en Bĕsoeki. Zeer zeldzame boom.

Hout voor huisbouw op Sumatra; op Java zeer zelden gebruikt.

Artocarpus spec. F. — *Sĕmbir*, j. bij Pringāmbā in Oost-Banjoemas; onzekere zeer locale naam van deze zeer zeldzame soort (misschien dezelfde als soort D.)

Hout misschien voor huisbouw bruikbaar.

Artocarpus spec. E. — *Nangka*, s.; *Nangkah*, md.; *Nangka-leuweung*, s.; *Nāngkā*, j.

Hout duurzaam; voor huisbouw uitmuntend; voor meubels bruikbaar. Om de eetbare vruchten zelden gekapt.

Artocarpus spec. G. — *Boeloe-ångkå*, j. in Banjoewangi bij Litjin. — Vaste locale naam.

Hout misschien voor huisbouw bruikbaar. Zeer zeldzame boom.

Artocarpus spec. H. — *Poesar*, s. of *Peusar*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. Locaal vaste naam.

Hout voor pakkisten.

Artocarpus spec. I. — *Poeroet*, s. j. bij Palaboehan in Zuid-Preanger, bij Tjilatjap in Zuid-Banjoemas en bij Tjĕmara in Z. W. Bantĕn.

Hout voor pakkisten.

333. LAPORTEA GAUDICH.

Laportea spec. div. — *Brandnetelboom*; *Poeloes*, s.; *Kĕmaḍoe*, j.; *Kĕmaṭhoeh*, md.; *Latĕng*, j. — Ter aanduiding der soorten wordt dan daarachter nog een andere naam gevoegd. Deze tweede naam is veelal locaal. In enkele streken wordt één der *Laportea*-soorten met een afzonderlijken naam aangeduid, waarin de eerstgenoemde 3 „geslachts"-namen ontbreken.

Hout van soort A bruikbaar voor pakkisten; der overige soorten onbruikbaar. Deze boomen worden ongaarne gekapt, doordat de bladeren even erg als of nog erger dan brandnetels branden.

Laportea spec. A. — *Pĕngå*, j. bij Ngĕbĕl op den G. Wilis in Madioen. — *Djingkat*, j. bij Pare in Kĕḍiri; — In Banjoewangi *Latĕng-kĕbo*, j.; bij Sĕmpòlan in Bĕsoeki soms alleen *Kĕmaṭhoe*, md. soms *Kĕmaṭhoe-kĕrboej*, md. — In West-Java door mij niet gevonden. — In Tĕgal zeer zeldzaam; dáár weinig bekend aan de inlanders en om de gelijkenis der bladeren met *Tetrameles spec.* soms *Winong*, j. genoemd. — (*Laportea peltata* GAUD).

Laportea spec. B. — In Midden-Java meestal *Kĕmaḍoe-kĕrbo*, j. of *Kĕmadoe-maiså*, j. — In Tĕgal, Banjoemas bij Prin-

gămbă *Broenja*, j. of *Kĕmadoe-broenja*, j. — In Tĕgal *Kĕmadoe-kĕrbo*, j. of *Kĕmadoe-broenja*, j. — In Bésoeki bij Sĕmpòlan *Kĕmathoe-kĕrboej*, md. of alleen *Kĕmathoe*, md. — (*Laportea amplissima* MIQ).

Laportea spec. C. — *Kĕmadoe*, j. in Samarang, Pèkalongan en Tĕgal. — Bij Kĕdoengdjati in Samarang *Kĕmadoe-kĕbo*, j.

Laportea spec. D. — Door mij alleen in Bésoeki gevonden. Dáár bij Sĕmpolan constant *Kĕmadoe-kèdang*, md.; bij Răgădjampi in Banjoewangi *Latĕng-sapi*, j. of *Latĕng-goenoeng*, j. bij Poegĕr in Z. W. Bĕsoeki *Latĕng*, j. of *Latĕng-kidang*, j. — (*Laportea stimulans* MIQ).

Laportea spec. E. — Bij Sĕmpòlan in Z. W. Bĕsoeki *Kĕmathoeh*, md. of *Kĕmathoeh-kètheung*, md. — In Banjoemas bij Pringămbă *Kĕmadoe*, j. — (*Laportea costata* MIQ.)

Laportea spec. F. — *Poeloes*, s. vaste naam in geheel Bantĕn en de Preanger. — Bij Palaboehan en Tjibòdas (Hort. Bogor.) *Poeloes-djlatrang*, s. — In Midden-Java *Kĕmadoe*, j.; *Kĕmadoe-sapi*, j.; *Kĕmadoe-kidang*, j. of *Madoe*, j. — Bij Sĕmpòlan in Z. W. Bĕsoeki *Kĕmadoeh-kòdòk*, md. (?) j. — (*Laportea oblongata* MIQ.)

334. PIPTURUS WEDD.

Pipturus spec. A. — *Ki-tjamoen*, s. bij Palaboehan in Zuid-Preanger. — *Lawe*, j. in Banjoewangi. — *Wèlawèan*, md. bij Sĕmpòlan in Z. W. Bĕsoeki. — In Samarang bij Kĕdoeng-djati ? *Trĕmbĕsi*, j. — Bij Karangasĕm in Grobagan *Gĕdrĕg*, j. — In Madioen bij Ngĕbĕl *Toetoep-wĕsi*, j. — In Tĕgal tot *Toetoep*, j. gerekend om de groote gelijkenis der bladeren op de echte *Toetoep*, j.-soorten.

Hout onbruikbaar.

Pipturus spec. B. — *Ki-beunteur*, s. in Oendjoeng-koelòn in Z. W. Bantĕn. Zeer zeldzame boomheester. Naam alleen locaal van waarde. (Zie verder *Leucosyke*). — Determinatie onzeker.

Hout onbruikbaar.

335. **VILLEBRUNEA** GAUD.

Villebrunea spec. — *Nangsi*, s.; *Djoerang*, j. in West- en Midden-Java. — Vaste algemeen bekende namen. — Bij Pantjoer in Bĕsoeki *Pĕlangkòngan*, md.; locale naam.— Bij Sĕmpòlan in Z. W. Bĕsoeki; *Markalĕmaran*, md. Eveneens locale naam. — Niet zelden, vooral in de lagere streken, inlandsche naam onbekend.

Hout onbruikbaar.

336. **MAOUTIA** WEDD.

Maoutia spec. — In Midden-Java meestal *Walik-angin*, j. (evenals eenige andere boomsoorten). — Op sommige plaatsen dáár echter onder locale namen bekend: *Prèngpèng*, j. in Oost-Banjoemas en Zuid-Pĕkalongan; *Kĕbĕntĕr*, j. bij Simpar in Tĕgal. — *Ki-beunteur*, s. in de Preanger; evenals *Leucosyke spec.*

Hout onbruikbaar.

337. **DEBREGEASIA** GAUD.

Debregeasia spec. — *Ki-tòngòh*, s. in de Preanger bij Pangèntjòngan. — *Tòngòh*, j. in Tĕgal op den G. Slamat. — In Madioen bij Ngĕbĕl ? *Mentjoegan*, j. — Bij Pantjoer op het Raoeng-Idjèn geb. in Bĕsoeki *Tèntjògan*, md. — Al deze namen zijn weinig bekend en locaal.— In Midden-Java soms ? *Oerang-oerangan*, j. Aldus echter ook andere boomsoorten soms genoemd.

Hout onbruikbaar.

338. **LEUCOSYKE** Z. et M.

Leucosyke spec. 2. — *Ki-beunteur*, s. in de Preanger; bij Palaboehan echter ? *Ki-paraj*, s. De eerste naam nogal

constant en algemeen, de laatste onzeker en weinig bekend. — Bij Nĕgbĕl in Madioen *Walikangin*, j. — Bij Tjilatjap in Banjoemas: *Prèngpèng*, j. — Bij Pringåmbå in Banjoemas *Mlantjogan*, j. -- Bij Soerdjå in Pĕkalongan *Parèngpèng-kĕbo*, j.

Hout van beide soorten onbruikbaar.

338* Cultuurboomen:

Artocarpus spec. A. — *Kloewih*, j. en *Soekoen*, j. De laatste is een variëteit van de eerste zonder zaden. — In West-Bĕsoeki heet *Kloewih*, j. steeds *Kòlòr*, md. — In de Preanger heet *Kloewih*, j. steeds *Kaleuwih*, s. of *Timboel*, terwijl *Soekoen*, j. dáár eveneens *Soekoen*, s. genoemd wordt. — (*Artocarpus incisa* LINN. F.)

Hout voor pakkisten; om de eetbare vruchten zelden gekapt.

Artocarpus spec. B. — Verschillende variëteiten, bijv. *Nangka*, s. en *Nangka-boeboer*, s.; *Nangka*, j. en *Nångkå-tjèlèng*, j.; *Nångkå-boeboer*, j. — In Z. W. Bantĕn: *Nangka-salak*, s.; *Nangka-boeboer*, s. en *Nangka-tjangkoewang*, s. — (*Artocarpus integrifolia* L.)

Hout als *Artocarpus spec. E.*

Artocarpus spec. C. — *Tjĕmpĕdak*, s. ml. Uitsluitend in West-Java. (*Artocarpus polyphema* PERS.)

Hout voor pakkisten; om de eetbare vruchten zelden gekapt.

Morus spec. — *Babasaran*, j. ml. s. — Javaansche *Moerbei-boom*.

Hout onbruikbaar; om de eetbare vruchten zelden gekapt.

Broussonetia spec. — In Madioen bij Pånårågå: *Kajoe-gloegoe*, j. Locale vaste naam. — Elders heet de stam van sommige palmsoorten *Gloegoe*, j.

Hout onbruikbaar. Om de schors, welke bij Pånårågå in Madioen tot fabricatie van »javaansch" papier dient, zelden gekapt. Alleen in Madioen veel aangeplant.

339* JUGLANDACEAE.

339. ENGELHARDTIA L.

Hout van al deze soorten voor pakkisten. Soms in groote afmetingen en groote hoeveelheden te krijgen.

Engelhardtia spec. div. — *Ki-hoedjan*, s.; *Ki-kĕpĕr*, s.; beide in de Preanger nogal algemeen bekende en nogal vaste namen. Soms met locale namen bijv. bij Tjibòdas op den G. Gĕde *Ki-soerèn*, s. —; met andere woorden gelijkend op *Soerèn*, s. (*Cedrela spec.*) — In Midden-Java meestal met een der volgende namen aangeduid: *Måråsåwå*, j. in Madioen bij Ngĕbĕl. — *Klimåsåwå*, j. of *Mĕsåwå*, j. in Oost-Banjoemas. — *Mĕsåwå*, j. in Madioen, Banjoemas en Zuid-Pĕkalongan. — *Såwå*, j. op den Dièng in Bagalèn. — *Gringging*, j. in Tĕgal op den G. Slamat. — In Bĕsoeki aan de inlanders meestal bij name onbekend; soms met localen, aan weinigen bekenden naam *Kalipåpå*, j. op het Idjèn-plateau. — In Samarang op den G. Oengaran: *Woeroe-såwå*, j. — De bovenstaande namen beantwoorden in Oost- en Midden-Java alle aan één soort; in West-Java aan 2 of 3 soorten. Op Takòka (Preanger) heet de eene soort *Ki-kĕpĕr*, s. en de andere *Ki-hoedjan*, s. — Elders worden in de Preanger een dezer beide namen voor dezelfde soort gebezigd.

340* MYRICACEAE.

340. MYRICA L.

Myrica spec. — Inl. namen in de meeste streken òf geheel onbekend òf zeer locaal en weinig bekend. Slechts op den G. Sĕndårå heeft de soort een aan de meeste inlanders bekenden vasten naam, nl: *Pitjisan*, j. Echter

wordt in Oost-Banjoemas soms ook *Nauclea lanceolata* Bl. aldus genoemd. Locale namen: *Woeroe-kòntèt*, j. op den G. Praoe in Pĕkalongan; *Mangkoan*, j. op den G. Mĕrbaboe in Samarang.

Hout onbruikbaar.

341* SALICACEAE.

341. Hiertoe alleen een cultuurboom:

SALIX L.

Salix spec. — Op den G. Dièng *Kajoe-tjoemĕti*, j. op den G. Galoenggoeng *Ki-ròtan*, s. — *Javaansche wilg* of *Javaansche treurwilg.*

Hout onbruikbaar. Zelden geplant.

342* CUPULIFERAE.

342. QUERCUS L. (*Lithocarpus*).

Hout van de meeste javaansche eiksoorten voor huisbouw uitmuntend geschikt.

Quercus spec. div. — Bijna alle soorten worden constant *Pasang*, j. s. (in Midden-Oost- en West-Java) *Kasang*, md. of *Masang* md. (in Oost-Java) genoemd. Die naam beantwoordt dus vrij wel aan het geslacht *Quercus*, L. — Door het daarachter plaatsen van een tweeden naam worden de soorten door de inlanders onderscheiden; bijv. *Pasang-kajang*, s.; *Pasang-bòdas* s.; *Pasang-djambè*, s.; *Pasang-tjèlèng*, s.; *Pasang-parèngpèng*, s.; *Pasang-batoe*, s.; *Pasang-lawe*, j.; *Pasang-tangågå*, j.; *Pasang-baloeng*, j.; *Masang-binèk*, md., enz. — Bij het bezigen dezer inl. „soortsnamen" hebben echter meestal zooveel vergissingen plaats en bestaan zoovele locale verschillen,

dat het raadzaam is als regel aan te nemen op deze namen niet voor de determinatie der speciesnamen te vertrouwen. In het gebruik van den „geslachtsnaam" vergist de inlander zich echter zóó zelden, dat de namen *Pasang*, j.; *Kasang*, md. en *Masang*, md. zoo goed als altijd alleen aan *Quercus*-soorten beantwoorden.

Er zijn echter een paar *Quercus*-soorten, welke namen dragen, waarin die geslachtsnamen steeds of meestal ontbreken; bijv. de volgende: *Bòetaroewa*, s.; *Kajang*, s. en *Tangògò*, s. in de Preanger; *Mranak*, j. of *Pranak*, j. op den G. Praoe in Pĕkalongan en den G. Moeriå in Djapårå; *Wrakas*, j. bij Ngĕbĕl in Madioen.

343. CASTANOPSIS Spach. (*Castanea*).

Hout van al de javaansche kastanje-boom voor huisbouw meer of minder geschikt; van ***Ki-hioer***, s. en ***Toenggeureuk***, s. zelfs zeer geschikt. — ***Sanintĕn***, s. wordt ongaarne gekapt, omdat de zaden eetbaar zijn.

Castanopsis spec. div. — Voor elk der 4—5 soorten, welke van dit geslacht op Java wilgroeiend voorkomen hebben de inlanders geen gemeenschappelijken naam; maar alle worden met afzonderlijke namen aangeduid, waarbij dikwijls de eene soort met de andere verward wordt. Inzonderheid is dit het geval met de in de Preanger *Toenggeureuk*, s. en *Kalimòròt*, s. genoemd soorten. Het minst komen vergissingen voor met *Ki-hioer*, s.; *Rioeng-anak*, s. of *Ki-rioeng*, s. en *Saninten*, s. of *Sarangan*, j. — De laatste naam kan in Midden-Java slechts aan één soort beantwoorden n.l. aan *Castanea argentea* Bl., omdat zoover mij bekend is, dit aldaar de eenige *Castanea*-soort is. In de Preanger en in Bantĕn wordt wel is waar deze soort bijna altijd *Saninten*, s. genoemd en vergissen de inlanders zich zelden in den naam van dezen boom, wanneer hij vruchten draagt (doordat dit op Java de eenige eetbare kastanjes zijn) maar in het tijdperk, dat de boom alleen bladeren draagt, wordt deze species door hen

niet zelden met een der andere *Castanea*-soorten verward. Bij het geven van den naam *Ki-rioeng*, s. of *Rioeng-anak*, s. (soms ook op het Pèngalèngan-plateau *Djara-anak*, s.) vergissen de inlanders zich zelden, doordat deze soort o. m. zich nogal gemakkelijk laat herkennen aan het groot aantal jonge loten, welke den stamvoet meestal omgeven (en waarnaar de boom ook door de inlanders zóó benoemd is).

In het algemeen hebben de hierboven vermelde namen toch veel waarde, aangezien men bijna altijd zeker kan zijn, dat het soorten zijn van het geslacht *Castanea*. Het zijn dus min of meer geslachtsnamen.

De in Midden-Java op den G. Praoe *Mranak*, j. genoemde boomsoort, welke door MIQUEL in zijn Flora Ind. Bat. nog tot *Castanea* GAERTN. gerekend wordt is door KING in zijne laatste werk over *Cupuliferae* tot het geslacht *Quercus* gebracht (zie boven).

Bij Sanggrawa (Preanger) vond ik nog een eigenaardige *Castanopsis*-soort, welke aldaar onder den localen onzekeren naam *Tjèngal*, s. bekend is. Die naam beantwoordt elders ook aan een paar andere boomsoorten.

344* GNETACEAE.

344. GNETUM L.

Gnetum spec. — *Tangkil*, s. j.; *Ki-tangkil*, s.; *Mlindjo*, j. *Mĕlinjo*, ml. — In Banjoewangi heet de boom, *Bagoe*, j. of soms ook *Bagòr*, j. (? md.). De eerste naam geldt echter meestal voor de schors (*Loeloep-bagoe*, j.) De vruchten heeten dáár *Mlindjo*, j.; de bloemen *Tjĕngkarang*, j.; de bladeren *Sòh*, j. — In Djapårå heet de boom *Trangkil*, j. — De naam *Ki-tankil*, s. geldt soms ook voor een paar andere boomsoorten.

Hout onbruikbaar; zeer zelden gekapt om de voor touw gebezigde schors en de eetbare vruchten en bladeren.

345* CONIFERAE.

345. PODOCARPUS L'. HÉR.

Podocarpus spec. A. — In de Preanger meestal *Ki-tjĕmara*, s. (bijv. bij Tjibòdas op den G. Gĕde) of *Djamoedjoe*, s. (bijv. in de Djampangs). Bij Pangèntjongan in de afd. Limbangan *Ki-hadès*, s. De beide eerste namen gelden uitsluitend voor deze species. (*Podocarpus cupressina* R. BR.) — Op den G. Slamat in Tĕgal *Tjĕmărå*, j.; elders heeten *Casuarina*-soorten aldus. — In Madioen bij Ngĕbĕl *Tjĕmărå-tikoeng*, j. locale naam. — In Samarang op den G. Oengaran *Tjĕmărå-rante*, j.; — in Bĕsoeki bij Pantjoer op het Raoen-Idjèn-gebergte *Tjĕmarah-binèk* md.; de beide laatste locale namen.

Hout duurzaam fijn en zeer fraai; voor huisbouw en meubels uitmuntend geschikt. In reusachtige afmetingen en groote hoeveelheden te krijgen.

Podocarpus spec. B. — Bij Takòka in de Djampangs (Preanger) *Ki-malèla*, s. — In Bantĕn bij name geheel onbekend.

Hout fijn en duurzaam; voor huisbouw en meubels. Zeldzame boom. Niet in groote afmetingen.

Podocarpus spec. C, D. (en E?). — Inl. namen voor deze soorten vaak de een voor den anderen gebezigd. In enkele streken worden twee soorten echter goed uit elkander gehouden; bijv. bij Pangèntjòngan op den G. Galoenggoeng in de Preanger *Ki-mĕrak*, s en *Ki-bima*, s. — De overige namen zijn: *Ki-poetri*, in de afd. Tjandjoer (Preanger); *Bimå*, j. bij Soerdjå in Pĕkalongan; *Ki-lilin*, j. bij Tjibòdas in de Preanger; *Mĕrakan*, j. bij Tjilatjap in Z.-Banjoemas; *Mĕlelå*, j. op den G. Slamat in Tĕgal en den G. Praoe in Pĕkalongan; ? *Kajoe-lĕgèn*, j. op den G. Oengaran in Samarang; *Ki-pantjar*, s. — Op den G. Galoenggoeng in de Preanger; *Radin*, j. bij Pantjoer in Bĕsoeki; *Kajoe-taoen*, j. in Tĕgal op den G. Slamat; *Ki-sè-èl*, s. bij Sanggrawa in de Djampangs (Prean-

ger). — De naam *Kajoe-taoen*. j. geldt elders meestal voor allerlei soorten van hout behalve *Djati*, j. (zoogenaamd wildhout). — De inl. namen in Midden- en Oost-Java zijn voor deze soorten dikwijls geheel onbekend en evenzoo de uitmuntende eigenschappen van het hout van sommige dezer soorten. — Vele der genoemde namen gelden ook voor andere boomsoorten.

Hout van de grootste dezer soorten voor huisbouw geschikt; van de kleinste soort (*Ki-bima*, s.; *Ki-mĕrak*, s.; *Radin*, md. van Pangèntjongan) voor huisbouw bruikbaar.

346. Cultuurboomen.

AGATHIS SALISB. (*Dammara*).

Agathis spec. — *Dammar*, ml.

Hout voor ? huisbouw. Zelden gekapte sierboom.

ARAUCARIA JUSS.; **CUPRESSUS** L. en een paar andere uitheemsche Coniferengeslachten komen op Java in tuinen van Europeanen of in aanplantingen van het Boschwezen gecultiveerd voor. Daarvan hebben de meeste geen inl. naam of worden *Tjĕmara*, ml. genoemd, evenals *Casuarina*-soorten.

347* CYCADACEAE.

347. CYCAS LINN.

Cycas spec. — *Pakis-adji*, j. in Banjoewangi. In het algemeen worden verschillende varens *Pakis*, j. genoemd.

Hout onbruikbaar.

348* LILIACEAE.

348. CORDYLINE COMM.

Cordyline spec. div. — In de Preanger: *Hanjoewang-kasintòk*, s. bij Sanggrawa; *Hanjoewang*, s. bij Palaboehan. — *Soewangkoeng*, s. in Z. W. Bantĕn. — Locale en weinig bekende namen. Inl. naam dikwijls onbekend.

Hout onbruikbaar.

349* PALMACEAE.

349. ARECA L.

Areca spec. div. — *Pinang*, s.; *Djambe*, j.; *Pènang*, md.

Hout nagenoeg onbruikbaar.

350. PTYCHOSPERMA, LABILL.

Ptychosperma spec. div. — *Bimbing*, j.; *Bidji*, j.; *Lĕmbidji*, j.; *Anjawar*, j.; *Mĕnjawar*, j.; *Pènang-rantèh*, md. — Elk dezer namen geldt voor meerdere soorten van dit geslacht. — Op het Pèngalèngan-plateau *Bingbing*, s.

Hout onbruikbaar.

351. ONCOSPERMA BLUME.

Oncosperma spec. — *Gĕndiwoeng*, j. bij Tjilatjap in Z. Banjoemas een vaste naam; — *Èrang*, s. aan Zuidkust van Djampang-koelòn (Preanger).

Hout zeer duurzaam; voor huisbouw geschikt.

352. CARYOTA L.

Caryota spec. A. — *Soewangkang*, s. op het Pèngalèngan-plateau in de Preanger. — *Soewangkoeng*, j. of *Sĕmangkòng*, j. in Tĕgal en Banjoemas.

Hout misschien voor huisbouw bruikbaar. Zeer zeldzame boom.

Caryota spec. B. — *Gĕndoeroe*, j.; *Khĕnthoeroeh*, md. — In Zuid-Banjoemas soms ook *Soewangkoeng*, j. — De eerstgenoemde vrij algemeen bekend en bijna alleen voor deze soort geldend.

Hout onbruikbaar.

353. CORYPHA L.

Corypha spec. — *Gĕbang*, j. — De jonge bladeren (waaruit touw gemaakt wordt) heeten in Banjoewangi *Hagĕl*, j. of *Hagĕl-gĕbang*, j. — *Tarigan-gĕbang*, j. of *Tarik-gĕbang*, j. heet in Banjoewangi een uit een jong blad vervaarvaardigd regenscherm.

Hout onbruikbaar.

354. LIVISTONA R. BROWN.

Livistona spec. 2 — (?) 3. — *Sadang*, j. s.; *Sadèng*, j.; *Sading*, j.; — zeer vaste, uitsluitend voor soorten van dit geslacht geldende namen.

Hout in Z. W. Bĕsoeki veelvuldig voor huisbouw gebezigd; duurzaam en sterk. Van de in Bantĕn groeiende soort schijnt mij het hout minder deugdzaam toe.

355. BORASSUS L.

Borassus spec. — *Siwalan*, j. in Midden-Java; *Tal*, j. in Oost-Java (Bĕsoeki) en *Thriboeng*, md. in Bĕsoeki. — *Tjaoetal*, j. heet in Poegĕr (Z. W. Bĕsoeki) een drank uit het sap van deze boomsoort vervaardigd; *Ånggå-tal*, j. of *Ånggå*, j. heet dáár de uit den stam van *Borassus* verkregen *Sago*.

Hout alleen voor goten bruikbaar.

356. COCOS L.

Cocos spec. — *Klåpå-sara*, j.; *Klapa-sara*, s. in Z. W. Bantĕn en in Banjoewangi aan de Zuidkust van het schiereiland Poerwå; is de eenige inheemsche *Cocos*-soort van Java; wellicht de stamvorm van *C. nucifera* L. (zie hieronder cultuurboomen).

Hout onbruikbaar.

357. **ARENGA** LABILL.

Arenga spec. A. — *Arèn*, j. — In Banjoewangi *Lirang*, j. — In Zuid-Preanger *Arèn*, s. of *Kawoeng*, s. (1)

Voor sommige deelen van dezen boom bestaan bij de Javanen en Soendaneezen eigenaardige uitdrukkingen. Bekapte stam: *Roejoeng*, j. s.; — blad met bladsteel, in zijn geheel: *Papah*, j. of *Palapah*, s.; — middennerf der bladslippen: *Sădă*, j. of *Njèrè*, s.; de stamvezels: *Doek*, j. of *Indjoek*, s.; — schrijfstiften uit de dikke vezels vervaardigd: *Soewă*, j. of *Haroepat*, s.; — tonder uit de jonge bastvezels gemaakt: *Kawoel*, j. of *Loengloeng*, s.; stamtop met de nog niet ontloken bladeren *Pòṇḍòh-arèn*, j. of *Oemboet-kawoeng*, s.; — de gemeenschappelijke bloemsteel *Lĕngĕn*, s.; — bloemen: *Dangoe*, j. rijpe vruchten: *Tjaroeloek*, s. of *Kolang-kaling*, j.; het sap dat uit den afgesneden bloemsteel vloeit: *Lĕgĕn*, j. of *Lahang*, s.; — touw uit arèn-vezels gemaakt: *Tali-doek*, j.; *Tambang-indjoek*, s.; *Tali-indjoek*, s. of *Gĕmoetoe*, ml.

Hout voor goten zeer geschikt; blijkens voorwerpen op de tentoonstelling van 1893 te Batavia voor meubels bruikbaar; echter niet fraai. Voor wandelstokken nogal veel gebezigd.

Arenga spec. B. — *Langkap*, j. s. — Zeer vaste naam.

Hout voor lansstelen gezocht.

358. Cultuurboomen.

ARECA L.

Areca spec. — *Pinang*, s. j. ml.; *Thjeumphèh*, md.; *Djambe*, j.

Hout bruikbaar voor goten (»talang").

METROXYLON ROXB.

Metroxylon spec. — *Kiraj*, s.; *Sago-palm*, — In Bantĕn ook verwilderd.

Hout nagenoeg onbruikbaar.

---

(1) *Arĕng*, j. is de javaansche naam voor houtskool.

COCOS L.

Cocos spec. — *Klapa*, s. ml.; *Krambil*, j.; *Klåpå*, j.; *Njòr*, md. zijn de vaste namen voor deze soort. Om de verschillende deelen van deze boomsoort aanteduiden bezigen de Soendaneezen en Javanen de volgende termen:

De stam *Gloegoe*, j. of *Tangkal-klapa*, s. — Groen blad met den bladsteel (in zijn geheel): *Papah*, j. of *Palapah*, s.; — oud verdord blad met den steel (in zijn geheel): *Blarak*, of *Baralak*, s.; — stengeltop met de nog niet ontloken bladeren: *Pĕṇdòh*, j. of *Oemoet*, s.; — bladsteel, waarvan de bladeren afgenomen zijn: *Bloengkang*, j. — middennerf van de bladslippen: *Sådå*, j.; *Liḍi*, j. of *Njèrè*, s.; — groene bladslippen: *Djanoer*, j. en de halfontwikkelde, nog gele (jonge bladeren: *Djanoer-koening*, j.; — bloem, j.: *Manggar*, j.; — bloembekleedselen: *Mantjoeng*, j.; *Angkoep-sĕkar*, j. of *Sintjoeng*, s.; — Stamper: *Bloeloek*, j.; — zeer jonge vrucht *Tjèngkèr*, j. of *Tjĕngkir*, s.; — bijna rijpe vrucht *Dĕgan*, j. of *Dawĕgan*, s.; — geheel rijpe vrucht *Klapa*, j.; *Krambil*, j. of *Kalapa*, s.; — Klapperdop (binnen-vruchtwand) *Batòk*, s. of *Baṭok*, j.; — vezelige bast van de Klapanoot (midden- en buiten-vruchtwand): *Sepĕt*, j. of *Tepĕs*, j. *Tapas*, of *Tjangkang-klapa*, s.

Hout zeer weinig duurzaam; voor zeer tijdelijken huis- en bruggenbouw en ook voor ruwe meubels bruikbaar.

359* PANDANACEAE.

359. **PANDANUS** L.

Pandanus spec. div. — *Panḍan*, j.; *Pandan*, s.; hierachter een inl. soortnaam; bijv. *Pandan-laut* s. — *Badoer*, s. in Z. W. Bantĕn in Oedjoengkoelon bij den Tjiboenar; is de grootste javaansche *Pandanus*. — *Tjangkoewang*, s. nogal vaste naam in de Preanger voor een in de bergstreken groeiende soort

Hout onbruikbaar.

360* GRAMINEAE.

De javaansche *Bamboe*-soorten behooren tot de geslachten:

360. **BAMBUSA** SCHREB.;

361. **GIGANTOCHLOA** KURZ;

362. **OXYNANTHERA** MUNRO.;

363. **DENDROCALAMUS** NEES. en

364. **SCHIZOSTACHYUM** MEES.

Alle *Bamboe*-soorten worden door de inlanders op Java constant tot een der volgende „geslachten" gebracht: *Bamboe*, ml.; *Awi*, s.; *Pring*, j.; *Dĕling*, j. en in Banjoewangi soms ook *Djadjang*, j.

Bij Buitenzorg worden o. m. de volgende soorten onderscheiden *Awi-koening*, s.; *Awi-tali*, s.; *Awi-awoer*, s.; *Awi-andòng-gòmbòng*, s.; *Awi-andòng-lea*, s.; *Awi-tamiang*, s.; *Awi-atĕr*, s.; *Awi-bitoeng*, s.; *Awi-hideung*, s.; *Awi-tjina*, s.

In Z. W. Bantĕn bij Tjĕmara: *Awi-bitoeng*, s.; *Awi-hideung*, s.; *Awi-majang*, s.; *Awi-tjangkètèk*, s.; *Awi-boeloe*, s.; *Awi-boenar*, s.; *Awi-ajĕr*, s.; *Awi-toetoel*, s.; *Awi-haoer*, s.; *Awi-bangkònòl*, s.; *Awi-lèngka*, s.; *Awi-tamiang*, s.; *Awi-kapas*, s.; *Awi-atĕr*, s. en *Awi-haoer-geulis*, s.

In Banjoewangi: *Djadjang-pring*, j. (de *Pring-tali*, j. of *Pring-apoes*, j. van Midden-Java); *Djadjang-bĕtoeng*, j.; *Djadjang-òri*, j.; *Djadjang-bĕnĕl*, j.; *Djadjang-sĕrit*, j.; *Djadjang-woeloeh*, j.; *Djadjang-gading*, j.; *Djadjang-ampèl*, j. Behalve *Djadjang-gading*, j. (*Gele bamboe*) groeien al deze soorten in Banjoewangi in het wild.

Mits langdurig uitgeloogd zijn vele der grootere bamboesoorten niet alleen voor tijdelijk, maar ook voor meer blijvend materiaal bij huisbouw geschikt.

365. Gecultiveerde soorten.

De meeste der in 364 genoemde soorten worden op Java algemeen door de inlanders aangeplant. Op de talrijke nog zeldzaam of niet op Java gecultiveerde prachtige japansche *Bamboe*-soorten (zie L. van de Polder in het Bulletin van het Koloniaal Museum te Haarlem van Maart 1894 en zie verder het Tijdschr. Nijv. en Landb. Ned. Indië 1894) is sedert kort de aandacht gevestigd.

366* FILICES.

De boomvarens van Java behooren tot een der volgende geslachten:

366. ALSOPHILA Brown.

367. CYATHEA Smith. en

368. BALANTIUM Kaulf.

Zij worden in Midden-Java *Pakis-galar*, j. of *Galar*, j.; — in West-Java *Pakoe-tihang*, s. en in Bĕsoeki (Oost-Java) veelal evenals de vele kruidachtige en heesterachtige varen-soorten, alleen *Pakis*, j.

Hout voor huisbouw. Alleen in kleine afmetingen. Sommige soorten zijn, mits in het gebergte gebezigd, zeer duurzaam.

INDEX

DER

FAMILIËN. (1)

(1) De nummers achter de op blz. 138—147 genoemde familie-namen geven niet de bladzijde, maar het vet gedrukte volgnummer van den tekst aan.

INDEX

DER

LATIJNSCHE NAMEN.

INDEX

DER

INLANDSCHE EN HOLLANDSCHE NAMEN. (1)

(1) md. = madoereesch; holl. = hollandsch; j. = javaansch; s. = soendaneesch; ml. = maleisch; boeg. = boegineesch.

ERRATA.

De lezer wordt beleefd uitgenoodigd de onderstaande verbeteringen in den tekst aan te brengen. — In deze lijst zijn de verschillen tusschen *d* en *ḍ*, *t* en *ṭ* niet opgenomen, aangezien voor de meeste europeanen, die niet langen tijd de javaansche taal beoefend hebben, het onderscheid tusschen deze klanken niet hoorbaar is.

Bladzijde.	STAAT:	LEES:	Op welken regel van boven.
3	Sĕkra, j.	Sĕkar, j.	8
3	Guattaria.	Guatteria.	12
5	Flacourtia.	Flacourtia.	4
11	Woeroe-lnĕgå, j.	Woeroe-lĕngå, j.	29
13	Bl.	L.	9
12	Waroe-dĕjmboet, j.	Waroe-djĕmboet, j.	6
„	Beuroe-kheutjheu, md.	Beuroeh-kheutjheu, md.	9
15	Tangkólò, s.	Tangkòlò, s.	10
16	Blĕntjòng, j.	Blĕntòng, j.	14
„	Djati-landi, j.	Djatòs-landi, j.	19
19	Kĕmĕsoh, md.	Kĕmĕsòh, md.	29
22	Tadjoeman, j.	Tadjoeman, md.	9
25	Azidarachta.	Azadirachta.	14
27	Doerènan, j.	Doerenan, j.	14—24
„	Pikopian, md.	Pikòpian, md.	27
28	Doekoe, ml. j.	Doekoe, ml.	1
33—37	Kĕḍonḍng, j.	Kĕḍònḍòng, j.	12—31
38	Klontjing, j.	Klontjing, j.	14
43	Dauhinia.	Bauhinia.	19
43	Paudia.	Pahudia.	25
43	Prèngkèt-djèngkòl, s.	Parèngkèt-djèngkòl, s.	12—13
„	Toeri-aprit, j.	Toeri-abrit, j.	23
49	Djhoewar, md.	Tjhoewar, md.	20
50	Gale-asĕm, j.	Galih-asĕm, j.	3—5
66	Plĕndå, j.	Plĕndo, j.	23
68	Pitjisan, s.	Pitjisan, j.	30
71	Kasimboehan, s.	Kasimboeän, s.	28
74	Myrsin.	Myrsine.	9
77	Sono-kling, j.	Sånå-kling, j.	7

Bladzijde.	STAAT:	LEES:	Op welken regel van boven.
82	Polaj-panthk, md.	Polaj-paṇḍak, md.	27
83	Lòh-kambing, j.	Lòh-gambing, j.	28
85	Fragraea.	Fagraea.	8; 9; 22.
91	Heas, s.	Hèas, s.	8
96	H. beès, s.	H. beas, s.	8
"	Emprit, j.	Ĕmprit, j.	22
"	B. bibis, md.	B. bilis, md.	31
104	Kĕmèrèh.	Kĕmèrèh, md.	29
106	Arak, md.	Arak, md.	5
116	Elo, j.	Ĕlo, j.	5
"	Goeṇḍang, j.	Goeṇḍang, j.	11
119	fulva Reinwt.	toxicaria Linn.	4
"	hirta Reinwt.	fulva Reinwt.	20
120	Apå-åpå, j.	Åpå-åpå, j.	12
122	Latnĕg, j.	Latĕng, j.	14
124	Tjèntjogan, md.	Tjĕntjogan, md.	26
134	Soew, j.	Soewå, j.	10
"	Lĕgĕn, j.	Lĕgèn, j.	16
"	Trambil, j.	Krambil, j.	29
135	Pĕṇḍòh, j.	Pòṇḍòh, j.	5
"	Lidi.	Lidi, ml.	7
"	Njere, s.	Njèrè, j.	7
"	Bloem, j.	bloem.	9
"	Klapa, j.	Klåpå, j.	13
"	Sepĕt, j.	Sĕpĕt,	16
"	Tepĕs, j.	Tĕpĕs, j.	16
"	Pandan-laut, s.	Pandan-laoet, s.	21
136	Djadjng, j.	Djadjang, j.	10

ADDENDA.

De lezer wordt beleefd verzocht elk dezer „aanvullingen" bij het bijbehoorende nummer op te plakken.

---

onder 73:

73 α. Ailanthus Desf.

Ailanthus spec. — Bij Poegĕr in Bĕsoeki *Radèn*, j. Zeer locale onzekere naam. Elders in Bĕsoeki heet een *Podocarpus*-soort constant *Radin*, md. Bij Plèlèn in Pĕkalongan constant *Sĕlangke*, j. geheeten; die naam echter aan weinige inlanders bekend en zeer locaal. De boom in Pĕkalongan en ook in Samarang niet zelden om de gelijkenis der bladeren met *Garuga spec.* abusievelijk *Wijoe*, j. genoemd. — Determinatie van J. G. Boerlage.

---

onder 14:

14*. VIOLACEAE.

14 α. Alsodeia Thouars. — Inl. namen en

Alsodeia spec. — Inl. namen en boom aan mij van Java nog onbekend.

---

achter 280:

Tambourissa Sonn. bijvoegen (*Ambora*).

---

onder 343:

343*. CASUARINACEAE.

343 α. Casuarina Forst.

Casuarina spec. — *Tjĕmårå*, j.; *Tjĕmårå-goenoeng*, j. (= *Tjĕmawis-rĕti*, j.); *Tjĕmara*, md. — Zeer vaste namen. Geen andere op Java wildgroeiende boomen aldus genoemd; behalve bij uitzondering soms *Podocarpus cupressina* R. Brown.

Casuarina spec. — *Tjĕmara*, s. ml.; *Tjĕmara laoet*. s. ml. of eenvoudig *Tjĕmårå*, j.

Hout buitengewoon hard, zeer moeilijk te bewerken en zeer zwaar; doch zeer duurzaam. In de bergstreken van Oost-Java niet zelden met succes bij huisbouw gebezigd. Is een der *IJzerhout*-soorten van den Maleischen Archipel.

---

achter 331:

Cudrania Trécul. bijvoegen (*Maclura*).

---

achter 335:

Villebrunea Gaud. bijvoegen (*Oreocnide*).

---

achter 248:

Orchipeda Bl. bijvoegen (*Pootia*).

---

achter 45:

Sterculia L. bijvoegen (*Pterocymbium*; *Firmiania*).

---

achter 41:

Bombax Linn. bijvoegen (*Salmalia*).

---

achter 23:

Garcinia Linn. bijvoegen (*Stalagmites*; *Discostigma*).

